

DHC

Den Haag Centraal

Donderdag 23 juni 2016 jaargang 10 nummer 473 | €2,80

3 BERLAGE-KANTOOR Van kantoorlandschap naar woonlandschap

KLM groot dankzij Albert Plesman

18

7 MoMa komt naar Den Haag, 'maar MoMa weet van niks'

Les Femmes d'Alger, collectie MoMa, New York

Den Haag worstelt met het water

5

SCHERP GEZIEN

Gelaagd stadsgezicht

Af en toe maken onze fotografen foto's die niets met nieuws of een opdracht te maken hebben. Plotse-ling stuiten ze op een bijzonder beeld, zo uit het leven gegrepen, dat bewaard moet blijven. Zoals deze recente plaat van Thomas Vahé. Door de lagen van de foto heen kijk je naar het verleden. Op de voorgrond twee voorbijgangers die elkaar ondanks de geringe afstand over het hoofd zien. De hard-blauwe schoentjes passen prachtig bij het lila van de steigerpoten. Twee moderne stedelingen die even losgekoppeld zijn van het rumoer en zich afvragen hoe het nu verder moet. Het steigerwerk zou ook het decor van een musical kunnen zijn en zij de ver-moeide dansers. Nog verder in de diepte ontwaren we de gevelplaat van Maison de Bonneterie, dat hier een eeuw lang dure kleding verkocht; het chique modehuis moest het afleggen tegen de wereld van die blauwe schoentjes en dat spijkerjack.

Foto: Thomas Vahé

ADVERTENTIE

Jelle Home Style

Behang - Wandbekleding - Vloerbedekking - Laminaat
Gordijnen - Vitrage - Novilon - Muurverven - Verf
Vakkundige behangers en vloerenleggers beschikbaar

Zonneschermen - Screens - Markiezen - Rolluiken - Rolgordijnen
Horizontale jaloeziën - Verticale jaloeziën - Vouwgordijnen
Paneel gordijnen - Plissé en duo plissé - Raam- en deurhorren

ZONWERING aktie

Enkele prijsvoorbeelden knikarmscherm met 250 cm uitval:

Breed	Aanbieding	Breed	Aanbieding
300 cm van 749,- nu voor.....	499,-	450 cm van 908,- nu voor.....	649,-
350 cm van 802,- nu voor.....	549,-	500 cm van 934,- nu voor.....	699,-
400 cm van 853,- nu voor.....	599,-	550 cm van 960,- nu voor.....	749,-

Wij hebben onze eigen vakkundige monteurs zodat uw garantie goed zit.

- Door stabiele knikarmen geheel vrije doorloop onder het scherm. Dus geen hinderlijke zijgeleiders meer links en rechts op de muur.
- Uitvalshoek in iedere gewenste schuine verstelbaar. (Belangrijk i.v.m. openslaande ramen en deuren).
- Bovenbuis 78 Ø staal zorgt voor een nog groter stabiliteit. Doorbuigen is hierdoor uitgesloten.
- Voorzien van speciale voorbuis met gleuf waarin een volant ingeschoven kan worden.
- Afgewerkt met brede afdekking waaronder het doek in opgerolde toestand veilig zit opgeborgen.
- Slanke zijsteunen zijn voorzien van slobgaten waardoor montage nog sneller en eenvoudiger wordt.
- Standaard geleverd met ca. 300 grams rot- en schimmelvrij dralondoek.

Ook voor alle reparaties aan binnen- en buitenzonwering

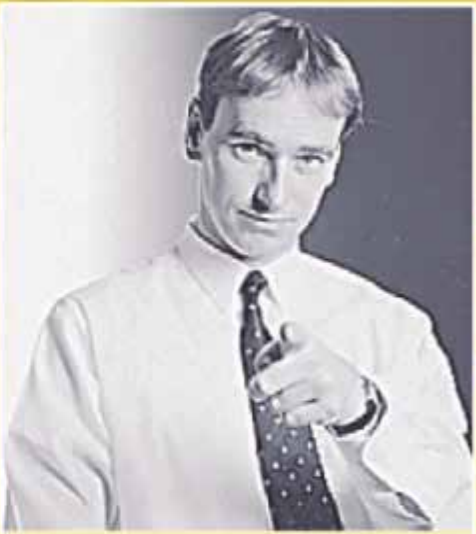
Jelle Home Style

Winkelcentrum Waldeck
Alphons Diepenbrockhof 29 - 30 | Den Haag
tel 070 - 4041 585 | www.jellehomestyle.nl

RECORD GOUDPRIJS!

€ 34 per gram (basis fijnhoud)

Verkoop het nu Ik wil uw goud

U ontvangt direct de hoogste contantprijs voor sieraden, heel of kapot, munten, goudbaren, tandengoud, zilver, guldens, rijksdaalders, bestek, broodmanden, diamant, briljant en horloges: Cartier, Rolex, Breitling, Omega enz.

Potma Edelmetaal

Papestraat 28 - 2513 AW Den Haag
AL 25 JAAR EEN VERTROUWD ADRES

Tel. 070-3636666
Di. t/m za. 11.00 - 17.00 uur
www.potma-edelmetaal.nl

Projectontwikkelaar en architect willen kantoor geschikt maken voor bewoning

Wonen in een Berlage, een nieuw leven voor De Nederlanden van 1845

Door Casper Postmaa

Wonen in een huis van architect H.P. Berlage (1856-1934) was op enkele uitzonderingen na voorbehouden aan rijke opdrachtgevers zoals Hélène Kröller-Müller en Carel Henny, maar de kans bestaat dat daar snel verandering in komt. Althans in Den Haag. Projectontwikkelaar Vorm uit Papendrecht werkt samen met architect Job Roos (Braaksma & Roos) aan een plan om het kantoor van De Nederlanden van 1845 aan de Groenhovenstraat (Benoordenhout) om te vormen tot woongebouw – het eerste van Berlage – met 72 woningen, waarvan zes herenhuizen van elk 300 m². De aanpak van het rijksmonument, dat tussen 1924 en 1927 is gebouwd en later tweemaal is uitgebreid, geldt als een belangrijk werk van Berlage en als een van de mooiste Nederlandse kantoorgebouwen. Een vernieuwing die de voormalige stadsbouwmeester van Den Haag hier aan het eind van zijn loopbaan doorvoerde, was het tonen van het betonskelet in de buitengevels.

Een ingrijpende verbouwing is vanwege de status van het monument niet onomstreden, maar het lijkt erop dat de kans dat Monumentenzorg veranderingen aan het gebouw toestaat, groter is dan ooit. Volgens Roos, die eerder al het Gemeentemuseum grondig restaureerde en een dak boven de binnentuin aanbracht, is de tijd er rijp voor. De gemeente Den Haag staat welwillend tegenover het initiatief.

Sinds AIK Immobielien-Investment-gesellschaft het pand aan het begin van deze eeuw kocht, is de Duitse belegger er niet in geslaagd het langdurig te verhuren. De kans dat dit alsnog gebeurt, is gezien de leegstand op de kantorenmarkt en de gecompliceerde indeling van het gebouw niet heel groot. Wel zijn delen van het gebouw tijdelijk verhuurd, onder meer aan de Muziekacademie Den Haag. Wat betreft projectontwikkelaar Vorm kan de muziekschool blijven, maar dan moet het wel door iemand voor dat doel worden aangekocht.

Forse ingrepen

Om het gebouw van De Nederlanden van 1845 (een van de negen opdrachten die Carel Henny aan Berlage gaf) geschikt te maken voor bewoning zijn forse ingrepen nodig. De belangrijkste is het verwijderen van de glazen plafonds boven de kantoorlandschappen (zie foto). Berlage liet zich bij de kantoortuinen inspireren door de Amerikaanse architect Frank Lloyd Wright. Ze zijn ingebruik gebleven tot het verzekeringsbedrijf, inmiddels gefuseerd tot Nationale-Nederlanden, eind jaren zestig naar de Prinses Beatrixlaan vertrok.

Tot op dat moment werkten de verzekeringsbeambten aan bureaus die als pelotons in de vrije ruimte stonden met het bureau van de souschef ervoor en daar weer achter het glazen hokje van de afdelingschef. Optimale sociale controle onder een glazen dak.

“Natuurlijk zijn die plafonds mooi, we weten wel waarmee we bezig zijn, maar we willen van het kantoorlandschap een woonlandschap maken, dan heb je ook buitenruimten nodig. Op die twee plekken kan dat,” aldus Roos, die ook aan de achterkant van het gebouw een tuin wil aanleggen zodat het kantoor net als vroeger aan alle kanten vrij ligt. Sommige appartementen zullen verdiepte loggia’s krijgen, maar niet aan de gevels aan de Raamweg en de Groenhovenstraat. Om voldoende appartementen te kunnen bouwen, zullen

De kantoortuinen van Berlage waarvan mogelijk het glazen plafond moet verdwijnen. | Foto: Collectie Gemeentearchief

‘De Nederlanden van 1845’ aan de Groenhovenstraat. | Foto: DHC

twee terugspringende verdiepingen moeten worden toegevoegd. “Het klinkt tegenstrijdig,” vertelt Roos, “maar we willen daarvoor een stevige constructie gebruiken die in het betonskelet van Berlage grijpt, zoals de setting van een diamant, terwijl we ook willen dat die bouwlagen zó natuurlijk in het gebouw overvloeien dat ze verdampen.”

Herenhuizen

Aan weerszijden van de hoofdingang waar vroeger de kamers van de hoofddirectie lagen, het zogeheten ‘Miljoenenlaantje’, wil Roos zes grote herenhuizen situeren die op het niveau van het sou-

betreurd. Herstel van de waterpartij zou de stedenbouwkundige ligging van het Berlagekantoor aanzienlijk verbeteren, maar ir. Fransje Sprunken van projectontwikkelaar Vorm vindt dat nu nog een stap te ver. “Aan dit project zitten uitdagingen genoeg, laten we eerst maar eens zien of we dit gebouw op eigen benen kunnen laten staan. Parkeren aan de zijde van de Groenhovenstraat kan niet uitgesloten worden, maar een parkeergarage met de waterpartij erop is op dit

moment nog een droom. Als je daar echt wat mee wilt, zou je ook andere partijen, de gemeente bijvoorbeeld, daarbij moeten betrekken.”

Voor de bewoners van het Benoordenhout is er op woensdag 29 juni vanaf 19.00 uur een inloopavond in het gebouw van de Nederlanden van 1845 in de Groenhovenstraat.

ADVERTENTIE

Exclusieve brilmode

HOFSTEDE OPTIEK
optometrie | contactlenzen

VARILUX
by essilor

BIJ KONINKLIJKE BESCHIKKING
HOFLEVERANCIER

Hoogstraat 37
2513 AP Den Haag
www.hofstede-optiek.nl

STADSMENS

Goed toeven voor mens en dier in Kattencafé Ditjes & Katjes

Ooit ontstaan in Taiwan, razend populair geworden in Japan, toen overgewaaid naar Londen, Parijs, Groningen, Amsterdam en half augustus volgt Den Haag. Geïnspireerd door het succes van haar voorgangers opent Eef Krol dan in de Piet Heinstraat 66 haar Kattencafé Ditjes & Katjes. Voor mens en dier valt er straks veel te beleven. Wat te denken van lunchen met een kat op schoot of een wijntje drinken en ondertussen de katten knuffelen of met ze spelen.

“Ik ben ook van plan voorleesmiddagen voor kinderen te houden,” zegt Eef Krol. “Dat kan voor ouders een moment van ontspanning zijn. Terwijl de kinderen luisteren naar de verhalen, kunnen zij een kopje koffie drinken.”

Zij werkt nauw samen met het Haags Dierencentrum, dat de selectie en adoptie van de katten begeleidt. Zes vinden er permanent onderdak in het pand, dat voor de nieuwe bewoners wordt ingericht als een ‘prettige plek’. Eef: “Ze krijgen een eigen ruimte waar ze zich kunnen terugtrekken als ze even geen zin hebben in bezoek. Aan de muur en op de grond komen kattenmeubels en buiten is ook een patio waar ze naartoe kunnen.”

Eef Krol opent half augustus in de Piet Heinstraat haar Kattencafé.

Foto: Valerie de Boer

Om alles te kunnen realiseren is Eef Krol, die kan rekenen op een netwerk van vrienden en vrijwilligers, begonnen met crowdfunding. Maar niets voor niets. Wie een bijdrage stort, kan iets terugverwachten. Wie vijftien euro doneert, ‘koopt een eerste bezoek en kan een kop koffie of thee komen

halen’. Voor twintig euro krijgen twee personen koffie of thee en wat lekkers erbij. Veertig euro wordt beloond met een canvastas plus koffie of thee met wat lekkers. Degene die honderd euro stort, mag een uur zijn of haar favoriete platen komen draaien, inclusief een hapje en een drankje. De bijdra-

gen lopen op. Zo krijgt een bedrijf dat duizend euro schenkt gedurende zes maanden gratis advertentieruimte op de website en voor vijfduizend euro gedurende een jaar. Er is ruim 18.000 euro nodig. Tot nu toe is 9500 euro ingezameld.

Voor wie het Kattencafé bestemd is? “Het gaat om mensen die om wat voor reden dan ook thuis geen kat kunnen houden. De partner is bijvoorbeeld allergisch of ze zijn weinig thuis, maar zij willen wel katten knuffelen. Wie zelf katten heeft, is natuurlijk ook welkom.” Bij de selectie in het Haags Dierencentrum wordt erop gelet hoe de katten met elkaar en met volwassenen en kinderen omgaan. Rond 10 juli hoopt Eef te beginnen met inloopmiddagen. “Dat wil ik een paar uurtjes doen, zodat de katten even kunnen wennen aan de gasten.” Ditjes & Katjes gaat van dinsdag tot en met zondag open.

Eef Krol werkte als coördinator bij het Rode Kruis op de internationale afdeling en was verantwoordelijk voor Latijns-Amerika. Ruim negen jaar verbleef zij in het buitenland. “Ik ben altijd bezig geweest in de humanitaire sector. Dat is heel mooi en bijzonder

werk, tegelijkertijd maak je ellende mee. Daarnaast is het inspirerend als je ziet wat mensen doen met de geboden hulp. Dat geeft je dan weer energie. Maar na zo’n lange tijd wilde ik van blikveld wisselen.”

Het Kattencafé beschouwt ze als een ‘mooie mix’. “Ik ben gek op katten en hou van mensen. Vroeger heb ik lang in de horeca gewerkt. Ik vind de bedrijfsvoering leuk; nadenken over hoe je het de gasten naar de zin kunt maken, bijvoorbeeld met een leuke menukaart. Het zijn allemaal redenen waarom ik er met open vizier en met veel plezier instap.”

De afgelopen weken is gebleken dat buurtbewoners en collega-ondernemers haar initiatief enthousiast ontvangen. “Men vindt het goed bij de buurt passen.” En: “Het is fijn om te merken dat je een gat in de samenleving kunt opvullen, maar ik krijg er ook veel voor terug en bezoekers kunnen hier tot rust komen. Het is bekend dat huisdieren stressverlagend werken.”

Joke Korving

Informatie: www.kattencafeditjesenkatjes.nl

ADVERTENTIE

DE BEUK IN DE PRIJZEN

*Ieder tweede paar 1 euro!**

Geen uitverkoop? Dan 15% korting op de zomercollectie van 2016.

Gratis dichtbij parkeren

Op de verdere zomercollectie ontvangt u 15% korting, uitgezonderd; Fitflop en Meindl.

Think!

solidus

HELIOFORM

Herenschoenen:
Maat 39- 50
Wijdte D t/m M.

Damesschoenen:
Maat 35-44
Wijdte D t/m M.

*Aanbieding loopt van 13 juni t/m 25 juni 2016. Actie geldt voor uitverkoopparen.
*U betaalt het duurste paar, het tweede paar ontvangt u voor 1 euro. Koopt u één paar dan ontvangt u 30% korting.
*Geen combinatie mogelijk met andere acties.
Andere merken in de uitverkoop; Solidus, Vabeene, Hartjes, Footnotes, Hassia, Schneider, Manz en Van Lier.

8,7
241 recensies

Al zes jaar
op rij de beste!

10% korting voor leden van Activite, Marente, Florence en Vierstroom op de normale collectie.

BETERLOPENWINKEL
Laan van Wateringseveld 73
2548 BK Den Haag
070 - 309 9058
www.denhaag-beterlopenwinkel.nl

Oorwerk

Audiciens

Testpersonen gezocht voor een nieuwe, zeer geavanceerde hooroplossing

Oorwerk Audiciens is geselecteerd om de allernieuwste Signia hoortoestellen van Sivantos met u te testen. Wij zijn hiervoor op zoek naar mensen die merken dat hun gehoor tekortschiet en daar iets aan willen veranderen. U kunt uiteraard ook deelnemen wanneer u al hoortoestellen draagt. Deelname is gratis en vrijblijvend.

Ervaar met Signia hoortoestellen:

- Beter spraakverstaan dan een goedhorende in uitdagende luistersituaties*
- Meer energie aan het einde van de dag door minder luisterinspanning*
- Optimale & intense muziekbeleving
- Natuurgetrouw & helder geluid
- Discrete & gemakkelijke bediening via een app

*beide zijn klinisch bewezen

Uw medewerking is belangrijk

Nieuwe technologieën zo goed mogelijk aan laten sluiten op ieders wensen en behoeften; dat is waar Oorwerk naar streeft. Neem contact op met onze gecertificeerde audiciens voor meer informatie.

Oorwerk Den Haag-Benoordenhout
Van Hoytemastraat 94
2596 ET Den Haag
(t) 070 324 3205
(e) denhaag@oorwerk.nl
Openingstijden:
ma t/m vrij 9:30 - 17:30
za 9:30 - 15:00

Oorwerk Den Haag-Statenkwartier
Aert van der Goesstraat 29
2582 AJ Den Haag
(t) 070 779 6020
(e) denhaag2@oorwerk.nl
Openingstijden:
di t/m vrij 9:30 - 17:30

Life sounds brilliant.

Hearing Systems

www.oorwerk.nl

Water: eerst veiligheid, daarna pas terrasboten en festivals

In 2013 opende Rotterdam het eerste waterplein op het Benthemplein. | Foto's: De Urbanisten.

Van fluisterbotenraces en concerten tot aaneengesloten vaarroutes en extra havens en aanlegplaatsen. De Haagse gemeenteraad is pro grachten. Het wemelt van de plannen, nu alleen nog het geld. Veiligheid gaat daarbij nog altijd voor.

Door Mieke van Dixhoorn

ACHTERGROND

Hoosbuien. Ze komen vaker voor en zorgen voor steeds meer overlast. Den Haag ontsprong de dans de afgelopen weken, maar heeft ook al meerder keren hevige wateroverlast gehad. Maatregelen zijn nodig en het watervraagstuk moet vooral bij elk groot bouwproject hoog op het prioriteitenlijstje staan. Dat vinden de meeste lokale politieke partijen en het stadsbestuur. Afgelopen week sprak de gemeenteraad over de 'Wateragenda'. Het gezamenlijke plan van de gemeente en het hoogheemraadschap. Niet alleen veiligheid, maar ook duurzaamheid en aantrekkelijkheid van het water kwamen aan de orde.

Want van grachten en water wordt vrijwel elk raadslid blij. In plaats van bruggen verlagen en grachten dempen wil nu vrijwel elke partij juist grachten weer openen en varen extra makkelijk en aantrekkelijk maken. Zo vroeg HSP'er Joeri Oudshoorn 'voor het eerst om extra parkeerplaatsen', maar dan in de grachten, bijvoorbeeld langs de Avenue Culinaire, en wil Lobke Zandstra (PvdA) weer boten toelaten op de Hofvijver. Na de VVD een paar weken geleden en het CDA in afgelopen jaren is D66 nu de laatste in de rij met een initiatiefvoorstel. Nog in ontwikkeling, want de ideeën stromen binnen. Denk aan verlichting langs het water en het opknappen van bruggen en veiligheidsspiegels, maar ook het organiseren van meer evenementen, zoals een fluisterbotenrace of 'Vaarnival' en meer horeca op en langs het water. Raadslid Rachid Guernaoui opperde de aanleg van een 'Woezel en Pip- route' voor de allerkleinsten. Verder wil D66 net als het CDA en de VVD grach-

De 'watermuur' waardoor overtollig regenwater uit de omgeving het plein op stroomt.

ten terugbrengen. Er is een meerderheid voor het heropenen van het Piet Heinplein. Doorlopende vaarroutes zijn ook populair. Zo wil Guernaoui bijvoorbeeld de Duindorpdam en het Afvoerkanaal openbreken zodat varen vanuit de binnenstad naar Scheveningen mogelijk wordt.

Waterpleinen

Terug naar veiligheid. Als het te hard regent, krijgen Vogelwijkers snel natte voeten en ook Mariahoeve is een van de risicogebieden in de stad, als de ondergrondse systemen het niet meer aankunnen. Daarvoor zijn vele oplossingen te bedenken. Minder stenen in de tuin bijvoorbeeld, zoals operatie Steenbreek voorstaat, of speciale straatsteenvormige bakjes met gras om water beter op te vangen. Michel Rogier (CDA) kreeg flink wat bijval toen hij opperde om in Den Haag waterpleinen aan te leggen. Die zijn

zo ingericht dat overtollig regenwater uit de omgeving – van daken of voetgangersgebieden bijvoorbeeld – kan worden opgevangen tot er weer voldoende ruimte is in het riool. "Waterberging klinkt zakelijk, maar kan multifunctioneel." Zelf ziet Rogier bijvoorbeeld voor zich: een speelweide, een waterpoel of een schaatsbaantje – op dezelfde plek. Potentiële locatie? Het Almeloplein. Waterpleinen zijn een idee van onder meer het ontwerp- en onderzoeksbureau De Urbanisten. In 2013 opende Rotterdam het eerste waterplein op het Benthemplein, na een intensief participatietraject. Op droge momenten kunnen leerlingen van de omliggende scholen hier bijvoorbeeld basketballen. Verantwoordelijk wethouder Boudewijn Revis (VVD, buitenruimte) is niet onder de indruk van het voorstel om waterpleinen aan te leggen in de stad. "Er zijn er twee op de wereld, in Rotterdam. En Rotterdammers zijn goed in mar-

keting. Maar het is een beetje vies: wat er wordt opgevangen is riooloverschot. Verdund rioolwater. Het lijkt me niet heel romantisch als kinderen daarin spelen. Waterberging is wel heel belangrijk." Maar Revis heeft daar dus andere ideeën over. Hij ziet meer in de waterberging Molenvlietpark die wordt aangelegd tussen Drievliet en de Rotterdamsebaan. Kademuuren moeten ver genoeg uit elkaar staan, zegt hij, en die van bijvoorbeeld de Carel Reinierszskade moeten worden opgehoogd. Florian Boer, directeur van De Urbanisten, vindt de reactie van de Haagse wethouder 'een beetje lui'. Binnenkort opent ook de gemeente Tiel een waterplein, weliswaar een stuk kleiner dan het Benthemplein in Rotterdam. "Er wordt geen rioolwater opgevangen, maar gescheiden regenwater. En dat kan op velerlei manieren. Kleine bassins voor lokaal water, piekbassins voor water uit de bredere omgeving. Via gescheiden stelsels wordt het – eventueel ondergronds – opgevangen. Als dat vol is, loopt het over het plein." Er komt inderdaad oppervlaktevervuiling mee, geeft Boer toe. En als het plein weer droog is, zal er een modderlaagje achterblijven. "Onvermijdelijk. Als je een openbare ruimte wilt die je nooit moet schoonmaken, moet je zeker geen waterplein aanleggen. Waar de wateroverlast dan naartoe gaat is een volgende vraag. Als plekken ongevraagd overstroomden, worden ze ook vuil. Of je maakt een grote ondergrondse bak. Duur en alleen functioneel als het regent."

Geld

Wethouder Revis is net als veel partijen blij met de grote overeenstemming die bestaat over het onderwerp water. "De levendigheid op de binnenwateren vergroten is ook een ambitie van het college. De kanttekening: er is geen geld voor. Zelfs even alle bruggen verlichten kost geld. Laat staan het openen van grachten." Maar de wethouder moedigt de raad aan om naar dekking te zoeken en samen te werken. Hij bood aan om het initiatiefvoorstel ambtelijk te ondersteunen. Wel zei hij: "Veiligheid gaat voor." Vanwege doorstroming zit een grote hoeveelheid extra terrasboten er dus niet in.

ADVERTENTIE

Kom een kijkje nemen in onze **vernieuwde keuken showroom!**

WIM VAN DER HAM
Sinds 1959

Zoetermeer | Wattstraat 12 -14
Den Haag | Theresiastraat 168 - 178
wimvanderham.nl

TERUGBLIK

FOTO'S UIT HET HAAGS GEMEENTEARCHIEF

Paul Kruger maakt triomftocht door Haagse binnenstad

Ofschoon Paul Kruger vanwege zijn rol in de geschiedenis van de Zuid-Afrikaanse apartheidspolitiek tegenwoordig wordt bekritiseerd, viel hem tijdens zijn leven in binnen- en buitenland respect ten deel. Hij stond in hoog aanzien bij zijn eigen Boeren in Transvaal, nu onderdeel van Zuid-Afrika. De Boeren waren de blanke bewoners van de Kaapkolonie, die in de negentiende eeuw dit gebied verlieten en naar het noorden van de huidige Republiek Zuid-Afrika trokken. Ook in Europa toonden bestuurders en bevolking enthousiasme bij het horen van zijn naam.

Paul Kruger, geboren in 1825 in de Britse Kaapkolonie, was net dertig toen hij adviseur werd van de president van Transvaal. Toen het Verenigd Koninkrijk Transvaal in 1877 annexeerde, nam Kruger de leiding in de opstand. Uiteindelijk resulteerde dit in de Eerste Boerenoorlog, waardoor Transvaal in 1881 opnieuw een zelfstandige republiek werd. Deze overwinning op de Engelsen sprak erg tot de verbeelding en zorgde voor een stijgende populariteit van Kruger op het vasteland van Europa. Onder Krugers leiderschap werd het nagenoeg failliete Transvaal een rijke en militair sterke Boerenstaat. Hij dwong hierom respect af en de Boeren beschouwden hem als een vadersfiguur des vaderlands, met de bijnaam 'Oom Paul'.

Na de vondst van goud in Transvaal kwamen er steeds meer zogenaamde

'uitlanders', met name Engelsen, naar het gebied. Zij wilden van deze nieuwe rijkdom meeprofitieren. Dit zorgde voor hernieuwde spanningen. Toen het Verenigd Koninkrijk pogingen deed om Transvaal opnieuw te annexeren, brak een tweede Boerenoorlog uit. Anders dan in de eerste oorlog bleken de Boeren nu aan de verliezende hand te zijn. In het nauw gedreven vertrok Kruger in 1890 op het Nederlands oorlogsschip Gelderland naar Europa om daar bevriende landen over te halen tot een interventie.

Kruger begon het Nederlandse deel van zijn Europese tournee in Zevenaar. Per trein reisde hij vervolgens via diverse steden naar Den Haag. Op alle tussenliggende stations speelde zich ongeveer hetzelfde tafereel af. Overal dromden grote groepen mensen samen om Kruger welkom te heten, hun gejuich maakte het voor aanwezige bestuurders zelfs moeilijk hun speech te houden. Ook in Den Haag werd Kruger met alle eegards ontvangen. De mensen stonden rijendik langs de weg, juichend en jubelend. Af en toe ging Kruger staan en dankte het publiek door het zwaaien met zijn hoed. Kranten omschreven de rit per rijtuig naar de Haagse binnenstad als een triomftocht.

In Den Haag verbleef Paul Kruger in Hotel Des Indes. Eenmaal in het hotel aangekomen, moest hij op het balkon komen om opnieuw de hulde in ontvangst te nemen. Liefvallige meisjes

President Paul Kruger op het balkon van Hotel Des Indes, 1890. | Foto: Eigen Haard. Wekelijks tijdschrift voor het gezin

strooiden in Des Indes bij zijn gang naar boven geurige bloemen voor hem op de trap. Het is op de foto helaas niet te zien, maar de kranten spreken over duizenden enthousiaste mensen die zich op het Lange Voorhout hadden verzameld. Zij bleven nog tot in de avond staan, zingend en juichend, tot Kruger liet verzoeken om het zingen te staken zodat hij zich 'ter ruste kon begeven'. Aan dit verzoek werd onmiddellijk voldaan.

Kruger woonde een maand in Des Indes. Meerdere malen sprak hij vanaf het balkon de aanwezigen toe om hen te bewegen hem te helpen in zijn strijd tegen de Engelse bezetters van Transvaal. De Nederlandse regering was niet bereid Kruger hulp te bieden. Van

Liefvallige meisjes strooiden in Des Indes bij zijn gang naar boven geurige bloemen voor hem op de trap

steun vanuit Nederland voor de Boeren kwam dan ook weinig terecht. De regering wilde neutraal blijven en zat niet te wachten op een conflict met de Engelsen.

Uiteindelijk verbleef Kruger ruim twee jaar in Nederland. Naar Transvaal zou hij nooit meer terugkeren, op 14 juli 1904 overleed hij in Zwitserland. In afwachting van de toestemming van de regering in Londen voor een begrafenis in Transvaal werd Kruger gedurende enige maanden in Den Haag op begraafplaats Oud Eik en Duinen bijgezet. Eind november is zijn kist overgebracht naar Zuid-Afrika, waar hij in Pretoria werd begraven.

De Haagse gemeenteraad besloot na Krugers bezoek de namen van de straten van de nieuwe buurt die in het westen van Den Haag werd aangelegd te vernoemen naar personen die een rol hadden gespeeld in de Boerenoorlogen en de Oranje-Vrijstaat. De buurt zelf kreeg de naam Transvaalkwartier. Paul Kruger werd nog bij zijn leven in 1900 vernoemd in de Paul Krugerlaan en het Paul Krugerplein. Eind jaren zeventig ontstond een discussie rondom deze naamgeving en werden initiatieven ontplooid om de naam van Paul Kruger in de straatnaamgeving te wijzigen en in plaats daarvan antiapartheidsstrijders als Steve Biko of Nelson Mandela te vernoemen. Een hernoeming heeft nooit plaatsgevonden. In 1988 besloot de gemeenteraad evenwel dat bij nieuwbouw in het Transvaalkwartier de straten naar strijders tegen de apartheid in Zuid-Afrika vernoemd moesten worden. De buurt kent naast het Paul Krugerplein sinds 1987 het Mandelaplein.

Cynthia Hamberg

www.denhaag.nl/haagsgemeentearchief

'Stoere taal van Joris Wijsmuller is verdwenen'

Wethouder Wijsmuller (HSP, wonen) kondigde vorig jaar nog met veel bombarie aan de corporaties financieel te willen doorlichten. De citroen moest verder worden uitgeperst, verwoordde hij poëtisch. Inmiddels lijkt het er eerder op dat de Haagse woningzoekende wordt uitgeperst.

Door Aisha Akhiat

OPINIE

Wethouder Joris Wijsmuller, die vorig jaar nog waarschuwde dat de voorraad sociale woningen in Den Haag door de bodem dreigde te zakken, beweert nu opeens dat de woningbouw in onze stad prima op orde is. Ook zijn stoere taal ten aanzien van de corporaties en hun karige bouwplannen is nergens meer te bekennen.

Begin dit jaar al bleek dat de soep in huize Wijsmuller niet zo heet wordt gegeten als hij wordt opgediend. Haagse raadsleden mochten toen uit De Telegraaf vernemen dat de onafhankelijke 'doorlichting' van de corporaties niet door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) kon worden uitgevoerd, hoewel de wethouder deze verwachting vier maanden eerder wel breeduit in de media had gewekt. In plaats daarvan schakelde HSP'er Wijsmuller het adviesbureau Ortec Finance in om een analyse uit te voeren, in nauwe samenwerking met de corporaties.

Nu de resultaten van het Ortec-onderzoek op tafel liggen, vraagt de SP zich af of hier nu sprake was van een kritische doorlichting of een gezellig theekransje. Zo komt Wijsmuller in een begeleidende brief met de veelbelovende aankondiging dat hij met Vestia, Haag Wonen en Staedion in gesprek is over aanvullende nieuwbouwplannen, om vervolgens drie zinnen later aan te geven dat de financiële ruimte bij de corporaties hiervoor slechts summier is. Een staaltje verwachtingsmanagement dat niet bepaald het beeld schetst van Wijsmuller als stevige onderhandelaar. Daarbovenop prijst de Ortec-rapportage het feit dat er, ondanks het feit dat de grote drie corporaties ruim 2000 woningen minder konden leveren dan de gemeente aanvankelijk had geëist, toch geen geschil is ontstaan. "De wijze waarop wordt samengewerkt,

draagt bij aan het onderlinge vertrouwen," aldus de onderzoekers.

Vertrouwen?

Menig Hagenaar die zich al jarenlang een slag in de rondte zoekt op Woonnet, zal zich afvragen: welk vertrouwen? Nog altijd is onduidelijk hoeveel extra sociale huurwoningen we kunnen verwachten, boven op de magere prestatieafspraken die Wijsmuller vorig jaar afsloot. Terwijl er in de gemeenteraad meerdere moties – waaronder drie van de SP – zijn aangenomen die oproepen tot ambitieuzere plannen op het gebied van sociale woningbouw. En nota bene Wijsmuller zelf voorspelt dat uit het nog te verschijnen onderzoek 'Woon 2016' zal blijken dat er de komende jaren een grotere kernvoorraad nodig zal zijn.

Kortgeleden werd duidelijk dat de HSP-wethouder wel degelijk tot meer in staat is, toen de plannen voor 88 sociale huurwoningen in het Spuikwartier bekend werden. Deze Staedion-woningen, die een aanvulling zijn op de bestaande prestatieafspraken, werden mede bekostigd uit een collegebudget ter waarde van 18 miljoen euro dat is bestemd voor betaalbare woningbouw. Op de veelvuldig gestelde vraag van de SP hoeveel geld er in deze pot resteert om andere nieuwbouwprojecten aan te jagen, zwijgt Wijsmuller echter in alle talen.

Wat de SP betreft, hebben Haagse woningzoekenden recht op duidelijkheid. Zij verdienen een wethouder die niet louter landelijk wanbeleid aanhaalt als excuus voor ondermaatse bouwplannen, maar in G4-verband protest aantekent bij minister Blok. Want het valt toch niet uit te leggen dat een corporatie die geliberaliseerde huurwoningen weer 'sociaal' maakt – naast bouwen een andere manier om de kernvoorraad op peil te houden – hiervoor wordt gestraft dankzij de invoering van de verhuurdersheffing? Haagse woningzoekenden verdienen bovendien een wethouder die garant staat voor voldoende betaalbare woningbouw en niet eentje die op de schoot van corporatiebobo's zit. Daarom zal de SP blijven aandringen op aanvullende én bindende prestatieafspraken.

Aisha Akhiat is gemeenteraadslid voor SP

ADVERTENTIE

1 crockpot Met een slowcooker maak je makkelijk gezonde maaltijden klaar zonder zelf de hele dag in de keuken te staan. Door langzame garing blijven smaken behouden.

2 novis vita juicer Met deze juicer maakt u de heerlijkste sapjes zelf in een hand-omdraai.

3 laurastar Strijken is leuk en gemakkelijk met de innovatieve strijksystemen van dit Zwitserse topmerk!

4 jura De Vries Elektro heeft een zeer ruime keuze uit Jura Koffiemachines. Kom u verbazen over de rijke smaak.

Aanstaande zaterdag: Demodag

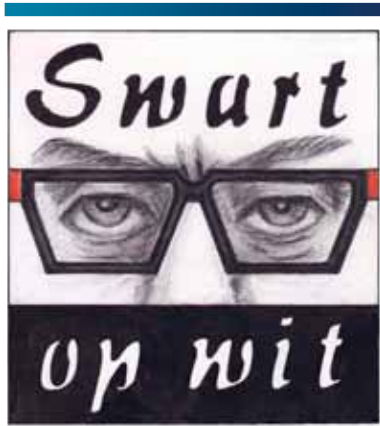
de Vries | elektro

Emmastraat 10, Rijswijk t. 070 390 05 05

www.devrieselektro.nl

f t /deVriesElektro

Verantwoording De hoofdredactie draagt geen verantwoording voor de inhoud van dit stuk. Die ligt bij de auteur.

Op het water

Als u dit leest ben ik op het water. Het sneue EK met dat niet te pruimen saai pendelverkeer bij Studio Sport ben ik ontvlucht. Ik vaar in Zeeland en onder toezicht. Als ik me om zes uur 's avonds niet in een haven heb gemeld, start men een zoektocht. Een kwestie van exclusief verzekeren. 't Is even wat duurder, maar voor mij is het een steun in de rug. Elke avond slaakt men op het havenkantoor een zucht van verlichting. Hij is er. Dan hebben ze het over mij.

Dagelijks komen er honderden Zeeuwen aan de kades naar mijn binnenkomst kijken. De meesten pakken een stoel en gaan er speciaal voor zitten. Zierikzee afficheert zelfs met mijn entree. Yerseke laat geluidswagens rondrijden en in Veere wordt het haventje eerst uit voorzorg ontruimd. Ik kan niet varen. Als ik met een rechtsdraaiende schroef achteruit naar links wil, kom ik aan de overkant terecht. Overal staan de havenmeesters al om vier uur met een adelaarsblik op de uitkijk. Mijn boot is een attractie en iedereen kent mijn naam. Ik heb een enorm talent om mezelf in de nesten te werken.

Toch heb ik vaarbewijs I. Op oudere leeftijd bij elkaar gespiekt met de lastigste antwoorden aan de achterzijde van mijn stropdas. Het examen was midden zomer, maar ik kwam in drieledig kostuum. Overal had ik met tape mijn hulpbronnen vastgeplakt. Een week later mocht ik het water op.

Het gevaarlijkst bleek ik bij het schutten. Je vaart een sluis in met in het ergste geval veertig andere tegelijk. Je hele huwelijk komt dan op het spel te staan.

De eerste keer vergat ik het touw te laten meevieren. Het water was al een meter gezakt toen ik tot de ontdekking kwam dat mijn boot merkwaardig in de lucht hing. Nu maken we in het leven allemaal weleens een foutje, maar zie onder die omstandigheden de knoop er maar eens uit te krijgen. Kansloos.

Ik heb mijn kapitaal met een mes moeten redden. Bij het neerkomen maakte ik zoveel water dat de huwelijken op de andere boten ook bij bosjes ontspoorde.

Vorig jaar liet ik iedereen bij de ingang van de sluis voorgaan, net zolang totdat er nog één klein plekje resteerde. Leek me het veiligst. Maar toen maakte ik weer iets te veel vaart. Ook geen best uitgangspunt voor een verder geslaagde dag, want zoals u weet kan een boot niet remmen.

Sindsdien vaar ik geen sluis en haven meer in die ik niet eerst ruim van tevoren met de auto heb bezocht. Ik wil nu eerst met eigen ogen zien wat me allemaal te wachten staat.

Jan D. Swart

Alternatief plan ondernemers verbaast museumdirecteur Tempel

Escher of hedendaagse kunst in Amerikaanse ambassade?

Door Annerieke Simeone

Het leek al bijna in kannen en kruiken: zodra de Amerikaanse ambassade medio 2017 naar Wassenaar verhuist, brengt directeur Benno Tempel van het Escher Museum en het Gemeentemuseum daar zijn Escher-collectie onder. De uitgebreide verzameling Delfts blauw, momenteel nog in het Gemeentemuseum, kan dan naar het huidige Escher Museum, net als de VS-ambassade aan het Lange Voorhout.

De gemeente reageerde enthousiast. Maar nu is er een alternatief plan van vier ondernemers, onder wie vastgoedeigenaar Emile Gassler. De groep, die zich heeft verenigd onder de naam Foundation Museum of Contemporary Art The Hague, wil hedendaagse kunstprojecten in het pand van architect Marcel Breuer presenteren. Onder meer door uitwisselingsprojecten met het Museum of Modern Art (MoMa) in New York. Gassler

denkt dat het mogelijk is: “Volgens Paul Broekhoff, directeur Cultuur bij de gemeente Den Haag, leent het MoMa regelmatig werken uit aan het Gemeentemuseum, dus waarom niet aan ons?” Een naïeve gedachte, aldus Tempel. “Het MoMa leent weleens een werk uit aan ons, omdat we daar een Escher, een Mondriaan of een Appel tegenover kunnen zetten.” Een hele verzameling uitlenen komt volgens de directeur nauwelijks voor. “En al helemaal niet aan een partij waar niks mee valt uit te wisselen, ze hebben niet eens een collectie.” Voor de zekerheid belde Tempel onlangs nog wel even met de directeur van het MoMa, Glenn D. Lowry. “Die moest lachen toen ik hem vertelde van dit plan. ‘Dream on,’ zei hij tegen mij.”

Sky high

Tempel moet ervan zuchten. “Dit zijn duidelijk mensen die van toeten noch blazen weten. Ze denken dat ze een miljoen bezoekers op jaarbasis kun-

nen binnenhalen. Nou, dat is ons nog nooit gelukt. Volgens mij roepen ze maar wat zonder daar bij na te denken. Buiten dat, je trekt geen mensen met hedendaagse kunst, wij doen dat erbij als morele plicht.” Gassler is het daarmee oneens. “Het Rijksmuseum trekt toch ook meer dan een miljoen mensen? De tijd zal het leren, ik denk dat het reëel is.” Over de populariteit van hedendaagse kunst zegt hij: “Ik denk dat Benno daarmee de plank mislaat. Oude kunst is tegenwoordig minder in trek, hedendaagse kunst juist meer. Kijk maar naar de veilingen. Daar scoren nieuwe werken sky high.”

Revis

Gassler is al twee jaar aan het lobbyen om zijn plannen voor een nieuw museum onder de aandacht te brengen bij de gemeente. Een afspraak met wethouder Boudewijn Revis (VVD, binnenstad) kwam er pas van toen hij hem afgelopen november tijdens een societyfeestje ontmoette. “Ik had al

gesproken met zijn ambtenaren, maar die hadden onze ideeën niet aan hem gecommuniceerd, begrijp jij dat nou?” Het gesprek met Revis verliep goed. “Ik had het gevoel dat hij ons plan beter vindt dan een Escher Museum, want daarna mochten we op bezoek bij Broekhoff.”

Tempel denkt daar anders over. “Revis belde mij na afloop met de vraag: ‘Wat denk jij ervan?’ Toen heb ik hem dat verteld.” De museumdirecteur maakt zich geen zorgen om de plannen van het Foundation Museum of Contemporary Art The Hague. “Er ligt een principeakkoord met de gemeente over het Escher Museum. Nu is het aan de wethouder om zich verstandig op te stellen. Of je gaat de geschiedenisboeken in als wethouder die het heeft aangedurfd de stad een economische impuls te geven of je maakt een zeperd en gaat door als de risée van het land.”

Bij het ter perse gaan van deze krant kon MoMa nog geen reactie geven.

Meerdere partijen hebben interesse in het monument van architect Marcel Breuer. | Foto: DHC

Bewoners Boutersemstraat niet blij met dichtbouwen woongebied

Door Adrie van der Wel

Het bestemmingsplan voor de bouw van 475 flatwoningen rond de Boutersemstraat en het Esperantoplein mag worden vernietigd. Dat vindt een aantal buurtbewoners. Ze klaagden woensdag bij de Raad van State over het dichtbouwen van hun buurt met hoogbouw op korte afstand.

Het plan voor veel woningen op het voormalige industrieterrein achter de Loosduinseweg past volgens de buurtbewoners helemaal niet bij de verwachtingen die eerder zijn gewekt. Toch spreekt de gemeente van een aantrekkelijk leefmilieu nabij de binnenstad.

Dat is volgens de buurtbewoners ook zo voorgesteld toen ze er in 2002 als pioniers kwamen wonen. Maar een aantrekkelijk leefmilieu wordt het in hun ogen zeker niet. Een woordvoerder van de gemeente zegt dat ronkende folders van makelaars juridisch gezien geen waarde hebben. De bewoners beroepen zich echter op informatie van de gemeente zelf over hun toekomstige woonomgeving.

Ook de Raad vroeg zich af waarom de gemeente vooral heeft gekozen voor hoogbouw die tot 50 meter kan oplopen. Maar de gemeente vindt dit aanvaardbaar in een stedelijke omgeving. Het gaat om dure grond, aldus een woordvoester. Laagbouw zou in

dit geval geen haalbaar plan opleveren. Volgens de buurtbewoners zouden de projectontwikkelaars dat ook niet willen.

Hoewel de Raad zich afvraagt of dit bestemmingsplan stedenbouwkundig wel goed in elkaar steekt, is het de vraag of deze daar iets tegen kan doen. Gemeenten hebben een grote beleidsvrijheid waar rechters ruimte voor moeten geven. De Raad oordeelt niet of een buurt mooi of lelijk wordt. Er wordt alleen gekeken of de directe leefomgeving van de huidige bewoners wordt aangetast.

Uit onderzoek van de gemeente blijkt dat dit niet het geval is. De normen voor bezonning worden ondanks

de hoogbouw op korte afstand wel gehaald. Ook de gierende wind rond hoogbouw is volgens onderzoekers van bureau Peutz aanvaardbaar. En dat vindt de gemeente dus ook.

Maar de Raad zette wel vraagtekens bij de terrassen die de gemeente wil toestaan bij horeca op het Esperantoplein en omgeving. De vraag is of de gemeente dit wel goed in kaart heeft gebracht. Dat geldt ook voor het parkeren. Een aparte parkeergarage is in het bestemmingsplan niet opgenomen. Maar de behoefte gaat wel ontstaan. Volgens een van de buurtbewoners levert dat ook weer onzekerheid op.

De Raad doet binnen enkele maanden uitspraak.

ADVERTORIAL

Wees geen dief van je eigen portemonnee door een verkeerde sectorindeling

Weet de Belastingdienst eigenlijk wel in welke sector uw onderneming actief is? Ik hoor u denken: doet dat er écht iets toe dan? Jazeker! De sectorindeling van de Belastingdienst bepaalt namelijk grotendeels de hoogte van de sectorpremie en heeft dus invloed op de hoogte van de lasten van u als werkgever. Het bedrijfs- en beroepsleven is ingedeeld in 69 sectoren, waarbij elke sector één of meer takken van bedrijf, beroep

u als werkgever al jarenlang of veel te veel of juist veel te weinig premie betaalt. En dat kan behoorlijk in de papieren lopen. Zo varieert de sectorpremie in 2016 van 0,63% (Sector 2, Tabakverwerkende Industrie tot 17,83% (!) in Sector 56 Schilders-bedrijven, Premiegroep kort. Zeker bij grote loonsommen kan een procentje meer of minder dus een behoorlijke kostenverhoging of een aanzienlijke besparing betekenen. Het belang van een juiste sectorindeling raakt dus elke werkgever. Mochten bepaalde ondernemingsactiviteiten in de loop der tijd zijn gewijzigd of 'geëvolueerd' of mocht er sprake zijn van bijvoorbeeld een fusie of bedrijfsovername, dan zijn dat indicatoren om de huidige sectorindeling eens tegen het licht te houden. Door de sectorindeling opnieuw te laten beoordelen en eventueel tijdig een verzoekschrift in te dienen bij de Belastingdienst voorkom je eventuele vervelende verrassingen achteraf en word je geen dief van je eigen portemonnee.

Wil Flikweert
Partner EY Den Haag

of gedeelten daarvan omvat. Deze sectorindeling is vastgesteld door de Belastingdienst (vóór 1 januari 2006 door het UWV) en in veel gevallen rechtstreeks afgeleid van de omschrijving van de activiteiten die bij de Kamer van Koophandel zijn geregistreerd. Aangezien deze omschrijving vaak erg summier is, blijkt het lastig de activiteiten op de juiste waarde te schatten. Bovendien kunnen uw bedrijfsactiviteiten in de loop der jaren flink wijzigen door bijvoorbeeld een fusie, afsplitsing of verandering in het productieproces. Dit kan dan grote gevolgen hebben voor de sectorindeling en de sectorpremie die daar dus op is gebaseerd. Veel ondernemers zijn zich daar echter helemaal niet bewust van. Zo blijkt in de praktijk dat veel werkgevers in een onjuiste sector zijn ingedeeld of gedurende de tijd van sector hadden moeten veranderen. Dat kan betekenen dat

Mario Ketelaars en Beppie van den Berg in de kamer waar tweedehandskleding wordt verkocht. Het afsprakenboek voor het ophalen van nieuwe spullen ligt op tafel. | Foto: DHC

Emmaus Den Haag viert 45-jarig jubileum 'Goed gevoel als mensen beter weggaan dan ze kwamen'

Emmaus Den Haag viert zaterdag haar 45-jarig jubileum. De organisatie verkoopt tweedehandsspullen en biedt tijdelijk onderdak aan mensen die dat nodig hebben, in ruil voor werk. Na een roerige geschiedenis bestaat de locatie aan de Prinsegracht nu 45 jaar. Tijd voor een extra feestelijke verkoop.

Door Marloe van der Schrier

Op Prinsegracht 36 hangt een groot spandoek dat de viering van 45 jaar Emmaus Den Haag aankondigt. Voor de deur staat op deze doordeweekse ochtend een buurtbewoner, hij komt een pak afleveren. Donkerblauw, lichte kruitstreep: een jasje en een pantalon. "Maar vier maanden oud," zegt hij. "Ik woon hier om de hoek, dus ik dacht: ik loop even langs."

Zo gaat het vaak bij Emmaus (internationale beweging van woonwerk-gemeenschappen): mensen op de stoep die spullen langs komen brengen, vertellen Mario Ketelaars en Beppie van den Berg in de ruimte waar ze samenwonen. Ze zijn de eindverantwoordelijken bij Emmaus Den Haag. De organisatie verzamelt tweedehandsspullen, welvaartsresten noemen ze het, en verkoopt ze elke donderdagavond en zaterdagmiddag. Daarnaast biedt het enorme pand aan de Prinsegracht – in ruil voor werk – onderdak aan mensen die dat nodig hebben, vaak dak- en thuislozen. "Maar we vangen geen verslaafden en mensen met psychiatrische problemen op," zegt Ketelaars. "Die hulp kunnen wij niet bieden."

Verkoop

Ketelaars loopt voortdurend met een telefoon en het 'grote afsprakenboek' in zijn hand door het pand. Elk moment kan hij gebeld worden door een klant die nog welvaartsresten overheeft: een wasmachine, een kast of een kledinggarderobe, het kan van alles zijn. Dan moet er een afspraak worden ingepland om de spullen op te halen. Soms zijn dat wel vijftig dozen en zakken per week. "Maar het aanbod loopt helaas terug," zegt Van den Berg. "Ik denk dat het komt door de crisis: mensen houden hun spullen langer zelf."

Op de verkoopdagen komen er een paar honderd man op zoek naar koopjes. De hele benedenverdieping is ingericht als warenhuis. Aparte ruimtes met kleding, met curiosa, met elektronische apparatuur, met meubels en met keukenspullen. Daar komen mensen van diverse pluimage op af: studenten uit binnen- en buitenland, gezinnen, rijk en arm. "Donderdags hebben we alle nieuwe spullen weer uitgestald," zegt Ketelaars. "Dan komen de koopjesjagers, vooral bij de curiosa." Hij knikt naar Van den Berg, het is haar afdeling.

'Het aanbod loopt helaas terug. Ik denk dat het komt door de crisis: mensen houden hun spullen langer zelf'

Per week verdienen ze zo'n twaalfhonderd tot dertienhonderd euro met de verkoop van welvaartsresten. Daarvan kunnen ze leven, eten en alle bewoners een bijdrage van vijftig euro per week uitbetalen voor het werk dat ze doen: de spullen ophalen, uitstellen en keuren, het pand schoonmaken en verbouwen als dat nodig is, samen met een grote groep vrijwilligers. Ketelaars wijst naar de ijzeren trapleuning die door het pand loopt. "Die heeft een asielzoeker die hier woonde gemaakt."

Verbouwing

Ketelaars en Van den Berg leerden elkaar kennen bij Emmaus; ze zaten in Breda, Eindhoven, Enschede en Amersfoort, totdat ze in 1992 naar Den Haag gingen. Sinds 1978 wordt het pand aan de Prinsegracht al bewoond door Emmaus. Langs de trap hangen uitvergroete zwart-witfoto's van de beginjaren. "Het pand stond toen op de sloopleijst. Het dak lekte, de vloeren lagen open, er zat geen

glas meer in de ramen," aldus Van den Berg. Eind jaren negentig organiseerden ze zelf een protestactie, toen de gemeente Emmaus uit de Prinsegracht wilde zetten. Na een lange procedure, veel handtekeningen en media-aandacht kreeg de groep een eeuwigdurende erfpachtregeling.

Stukje bij beetje worden er nog steeds dingen verbouwd, vertelt Ketelaars tijdens een rondleiding. Hij wijst naar een nieuwe keuken op de eerste verdieping en laat de bovenverdieping zien waar de opgeknapt slaapruijms zijn. De liftschacht is nu volgestapeld met spullen. "We willen de lift terugplaatsen," zegt hij. Van den Berg: "Het is voor ons een voordeel dat we hier dan lang kunnen blijven wonen en voor onze eigen oude dag kunnen zorgen." Het betekent veel voor ze. "Onze kinderen zijn hier opgegroeid."

Onderdak

Er is veel veranderd in de tijd dat Ketelaars en Van den Berg verantwoordelijk zijn voor de locatie in Den Haag: in de verkoop, aan het pand, maar ook in de opvang. "Mensen komen binnen met gigantische schulden, tien-duizenden euro's, veel hoger dan vroeger. Soms is het bijna niet meer op te lossen," zegt Van den Berg. En de instelling van bewoners is anders dan vroeger. "Tijdens werktijd willen we geen mobiele telefoons. We stellen dan de vraag: 'Ja of nee?' Soms kiezen ze er dan voor om weg te gaan." Zelf gaan ze daar niet in mee. "Wij trekken ons niets aan van de gehaaste maatschappij," zegt Van den Berg.

Van den Berg en Ketelaars doen het uit idealisme. Ze halen voldoening uit elke kleine verbouwing die is voltooid, maar ook het onderdak bieden aan hulpbehoevenden levert veel op. Ketelaars: "Het geeft me zo'n goed gevoel als mensen weer beter weggaan dan dat ze hier kwamen. Dat ze weer verder kunnen met hun leven. Daar gaat het om, mensen hulp bieden."

Emmaus Den Haag, elke donderdagavond en zaterdag verkoop van tweedehandsspullen. Zaterdag 25 juni wordt het 45-jarig jubileum gevierd. Tussen 11.00 en 14.00 uur zijn klanten welkom voor koffie, limonade en taart. Adres: Prinsegracht 36.

ADVERTENTIE

Pro Bost
High class Partner Bemiddeling
Sophisticated People
in Nederland & België

*Wij vragen een handgeschreven brief en gaan "back to basic", zonder internet!
Wij bewegen ons in het hoogste welvaartssegment, transparant en uiterste discretie!*

Schrijf nu die brief!

Van Boetzelaraan 129A | 2581AG Den Haag | 070-3975631 | e.martine@probostmatching.com

Vluchtelingen welkom voor meer dan gezelligheid in Haagse Huiskamer

Er wordt een Haagse Huiskamer voor Vluchtelingen ingericht. Dit initiatief van Resto VanHarte moet de integratie van vluchtelingen in de lokale samenleving stimuleren. Hier ontmoeten zij burgers, instanties en bedrijven die bijdragen aan hun acceptatie in de Haagse samenleving en hun bijvoorbeeld (vrijwilligers)werk of informatie aanbieden.

Door Saskia Herberghs

“Een Huiskamer voor Vluchtelingen moet een goede, gezellige plek zijn waar diverse partijen elkaar ontmoeten en vraag en aanbod bij elkaar komen,” zeggen Eric van Dooren en Ben Lahchab van Resto VanHarte. Natuurlijk kan er ook worden gegeten. Het plan werd maandag tijdens Wereldvluchtelingendag gepresenteerd in buurthuis De Mussen, waar onder leiding van arabiste Petra Stienen een bijeenkomst plaatshad met presentaties, muziek en een late maaltijd in verband met de ramadan. Het idee om gezellige, informatieve ontmoetingsplekken voor vluchtelingen en bedrijven op te zetten, was niet het enige. De van oorsprong uit Somalië afkomstige tassenmaker Omar Munie presenteerde een onlangs door hem opgerichte instelling, The Dutch Tulip, waar vluchtelingen behalve in de Nederlandse taal worden onderwezen in de waarden en normen die hier in de samenleving gelden. “Want het is belangrijk dat je eerst weet hoe het werkt in Nederland,” wist hij uit eigen ervaring. De acteur Nasrdin Dchar riep de aanwezigen op om met z’n allen op 25 september mee te lopen van de Bijlmer naar het Museumplein in Amsterdam en deel te nemen aan een grote manifestatie om ‘de diversiteit te vieren’. Hiervoor heeft hij de beweging Samen1 in het leven geroepen. “Laten we een statement

De Haagse Huiskamer voor Vluchtelingen moet de integratie van refugiés in de lokale samenleving stimuleren. | Foto: PR

maken tegen de verdeeldheid. Laten we opkomen tegen de lelijke taal en generalisaties. Wij willen de grote middengroep een stem en een ge-

‘Door fysieke aanwezigheid zijn de lijnen kort en krachtig en zijn formulieren overbodig’

zicht geven.” Theaterdirecteur Cees Debets riep de circa negentig aanwezigen op om vooral naar het Thea-

ter aan het Spui te komen, bijvoorbeeld om komend seizoen de voorstelling van Marjolijn van Heemstra over haar buitenlandse oppas bij te wonen. En Hans Buurman nodigde iedereen uit om het Gemeentemuseum te bezoeken. Het ontlokte aan de Ethiopische Haimanot Belay, na tien jaar in Den Haag nu in Leidschendam woonachtig, de opmerking dat de aandacht voor oudvluchtelingen niet moet verslapen. “Wij willen ook een baan en willen ook meedoen.”

‘Superblij’
Verantwoordelijk wethouder Joris Wijsmuller (HSP) bleek het initiatief om een huiskamer te openen met open armen te ontvangen. “Ik ben zelf bezig met gesprekken over de komst van vluchtelingen en ben superblij met elk initiatief.” Hij operde om meerdere huiskamers te

openen bij reeds bestaande initiatieven in de stad. Volgens mede-initiatiefnemer Van Dooren moet hier vooral praktisch worden gedacht. Hij zag maandag met genoegen aan dat een Syrische moeder en ICT’er door Omar Munie een baan kreeg aangeboden. “Zo moet het werken. Door fysieke aanwezigheid zijn de lijnen kort en krachtig en zijn formulieren overbodig. Dit werkt sneller en kost minder geld.” Hij hoopt over twee maanden een concrete invulling te kunnen geven aan de Huiskamer voor de Vluchteling. “We gaan het concept uitwerken. Het is een proces en is nog niet vastomlijnd. Maar we merken dat we op het goede spoor zitten.” Hij vond de bijeenkomst maandag, waarop ook een priester en een imam spraken, een goed voorbeeld. “We leggen verbindingen, en we zien dat mensen daarvoor openstaan.”

Zeljko Petrovic brengt nieuw elan bij ADO Den Haag

Tijdens de drukbezochte presentatie van ADO Den Haags nieuwe voetbaltrainer Zeljko Petrovic leek er bij de mediavolgers voorzichtig sprake van enthousiasme. ADO-directeur Mattijs Manders glunderde. Net als Petrovic, die zich trots en ambitieus toonde: “Ik ben een superserieuze trainer. Dat weet Dick Advocaat ook. Daarom hebben ze mij gevraagd.”

Door Bert Tielemans

Het is Mattijs Manders gelukt om in krap anderhalve maand de rust te laten terugkeren in het Kyoce-ra Stadion. Hij schreef een plan, ging met clubeigenaar Hui Wang een biertje drinken in het supportershome, loodste zijn plannen langs de raad van commissarissen en wist en passant de Haagse iconen Dick Advocaat (technisch adviseur) en Kees Jansma (raad van commissarissen) in een formele rol aan de club te binden. Met hulp van Advocaat strikte hij daarna maar gelijk Zeljko Petrovic als hoofdtrainer. Dat laatste was nodig nadat, niet geheel onverwachts, Henk Fraser koos voor een nieuw avontuur bij Vitesse. De scheidende trainer zocht in zijn laatste ADO-dagen nog even publiekelijk de confrontatie met Manders omdat de contracten met technisch manager John Metgod en keeperstrainer Arno van Zwam niet werden verlengd. Ook die in potentie negatieve publicitaire

klip wist de algemeen directeur behendig te omzeilen. Zijn open en transparante performance in de publiciteit maakte Manders in korte tijd geliefd bij de belangrijkste stakeholders van de club: supporters, pers en sponsors. Zonder loze beloftes. Een knappe prestatie, zeker onder de tijdsdruk van de start van een nieuw seizoen.

Pittige taak

Trainer Zeljko Petrovic heeft nog maar een week of zes voordat op zaterdag 6 augustus bij de start van de competitie promovendus Go Ahead Eagles in het Kyocera Stadion wacht. Een pittige taak voor de Montenegrijn. Niet alleen om de selectie voor te bereiden op de competitie, maar ook om deze te versterken. Op de eerste training maandag stonden er maar vijftien spelers op het veld. De Deense keeper Martin Hansen vervolgt zijn loopbaan in de Bundesliga, bij FC Ingolstadt 04, en het is nog maar de vraag of spits Mike Havenaar kan worden behouden. Te krap om serieus mee de competitie in te gaan, erkent ook Petrovic. “We moeten nog even gaan zitten en praten met Dick en Mattijs om te kijken wat we nodig hebben, wat haalbaar is. Maar dat er iets moet gebeuren is duidelijk.” Ondanks deze personele zorgen toonde Petrovic zich voorafgaand aan de training ambitieus en trots aan de pers. De keuze voor de 50-jarige trainer, die als hoofdcoach RKC Waalwijk, Boavis-

ta (Portugal) en Urawa Red Diamonds (Japan) trainde, is minder opvallend dan misschien gedacht. Als assistent werkte de oud-speler van onder meer Sevilla en PSV met zowel Martin Jol (RKC en HSV) als Dick Advocaat (Servie en Sunderland). En laat nou net die twee inmiddels een cruciale rol spelen bij ADO. Bovendien, Petrovic was beschikbaar en wilde graag naar een club in Nederland. Petrovic: “Nadat ik gebeld was door Mattijs Manders hebben we twee uur in Eindhoven met elkaar gesproken en waren we er snel uit. Ik ben hartstikke trots en blij trainer te mogen zijn van ADO Den Haag. Zo’n mooie volksclub met een mooi stadion en mooie mensen. Veel trainers willen van Nederland naar het buitenland, maar ik wilde graag naar Nederland.” Petrovic (achttien interlands voor Joegoslavië) heeft de naam gepassioneerd en enthousiast te zijn. Mattijs Manders over de nieuwe trainer: “We hebben een grote trainer in huis gehaald met een visie op voetbal die bij ADO voor een nieuw elan kan zorgen. Een gepassioneerd mens die wij als club echt heel graag hier als trainer wilden hebben.”

Zaterdag 25 juni om 17.00 uur presenteert ADO Den Haag zich voor het eerst aan het publiek, in de nieuwe shirts, tijdens de oefenwedstrijd tegen HVV Laakkwartier. Plaats van handeling is het terrein van Laakkwartier aan de Jan van Beersstraat.

Plaats

Elke week bespreekt Marcel Verreck heden en verleden van een bijzondere Haagse plek.

Museumkwartier

Er is, behalve zand en veen, in Den Haag nog een gebied te onderscheiden. Het ligt ter hoogte van het Binnenhof en ik noem het altijd maar ‘het bagger’. Oftewel ‘het politieke drijfzand’. Op de peilloze diepte ervan kun je nu bij het Tourmooveld vanwege de aanleg van een parkeergarage een blik werpen. In deze omgeving bevindt zich ook het beoogde Museumkwartier, waarin men de vele aanwezige musea nog meer met elkaar wil verbinden.

Daar was natuurlijk onmiddellijk gedoe over, want zoals bekend kan er in onze stad geen steen verlegd of boom gekapt worden zonder dat betrokken activisten zich eraan vastketenen. Zo vind ik het nog steeds onbegrijpelijk dat de bloesemboompjes aan de kustzijde van de Laan van Meerdervoort het hele voorjaar lelijk onthoofd langs de straat hebben gestaan. De geplande herinrichting was nog lang niet begonnen, had ze nog één keer laten bloeien!

Maar goed, het Museumkwartier. De majestueuze rust van het Voorhout moet natuurlijk niet ontaarden in een permanente toeristenscrum. Een nobel standpunt, want alles van waarde is weerloos en plannenmakers dienen constructief maar met gezond wantrouwen bejegend te worden. Het gaat hier dus om een delicaat proces van kleine stapjes, waarbij de balans tussen wat hartstikke goed is (en dat is veel in Den Haag, vandaar ook het assertieve conservatisme) en mogelijke verbeteringen voortdurend in de gaten moet worden gehouden.

Het is een mooie uitdaging: meer bezoekers voor dit prachtige stadsdeel zonder aantasting ervan. We zouden om te beginnen het Binnenhof als extra museum kunnen inrichten. Dat kunnen ze bij die renovatie gelijk meenemen. Ik denk aan een tentoonstelling van verdwenen verschijnselen uit de democratie: het scherpzinnige, ideologische debat, het onelinerloze betoog, het niet-opportunistische Kamerlid en natuurlijk de VVD’er zonder strafblad.

Bij het kanaliseren van de aanzwellende toeristenstromen ontkomen we, zoals overal, niet aan etnisch profileren. Voor de immer voortrazende Japanners met hun zwaaiende selfies-ticks zou je een aparte snelle route kunnen creëren, voor de traditioneel lawaaiige Amerikanen eentje met geluidsschermen.

Veel kan ook ondergronds, voor de hand ligt een nieuw verzetsmuseum, maar ook het transport van toeristen vanaf hun touringcars bij het Malieveld. Dat wordt een extra ‘experience’, want met onze Haagse ervaring maken we daar een spectaculaire, grotachtige wildwaterbaan van.

En wordt het onverhoopt toch te druk op het Voorhout, laten we John Medley zingen. Dan is iedereen zo weg.

Marcel Verreck

Kijk naar ons aanbod

Wij ruimen op
Wij ruimen op
Wij ruimen op

125 jaar
1891-2016

DEN HAAG:

Spui

Gratis parkeren

Parkeergarage Stadhuis-centrum

ledere zondag geopend

Amsterdam, Villa Arena • Den Haag, Spui • Leiderdorp, WOON • Rotterdam, Alexandrium III • www.hulshoffwonen.nl

Jan Paul Bresser Prijs voor mooiste verhaal over Den Haag

Er komt een landelijke journalistieke prijs ter nagedachtenis aan journalist Jan Paul Bresser, die ook medewerker van deze krant was. Bresser overleed op 21 juni 2015 op 74-jarige leeftijd in Den Haag, de stad die hij bij zijn leven met zoveel liefde beschreef. Hij groeide met de jaren uit tot een gezaghebbend kunstcriticus, zowel bij de Volkskrant als bij Elsevier. Als presentator en eindredacteur bij de VARA zorgde hij voor spraakmakende programma's, op radio ('Het zout in de pap') en televisie ('De wereld van Boudewijn Büch'). Ook na zijn pensionering bleef hij actief door het schrijven van columns in de Haagsche Courant en door het presenteren van de culturele talkshow 'De Kersentuin' in de Koninklijke Schouwburg. In zijn boek 'Jaren van verbeelding' (uitgeverij Balans) kijkt hij terug op een carrière van veertig jaar journalistiek in cultureel Nederland. Verder publiceerde hij poëzie, een veelgeprezen verhalenbundel 'Het verdriet van Eline' en de roman in brieven Sara@Berkenhart.nl (Ambo|Anthos uitgevers), die postuum verscheen. Bressers laatste literaire beschouwingen waren te lezen in het weekblad Den Haag Centraal. Het meest eigene aan Bresser waren zijn poëtische blik en lyrische stijl. Daarmee schreef hij miniaturen over een samen-

leving in verandering. Nooit deed hij alleen verslag van de actualiteit van de straat, hij zag rond in verwondering – en vatte zijn observaties in beeldende taal.

Voor de prijs in aanmerking komen reeds gepubliceerde stukken door journalisten, columnisten, schrijvers van fictie en non-fictie in kranten, tijdschriften of verzamelbundels. Een aantal criteria zal leidend zijn bij de keuze van het mooiste verhaal over Den Haag: verwondering, een lichte toon en precieze taal. De prijs bestaat uit een bedrag van 1000 euro en zal voor het eerst worden uitgereikt in juni 2017 in Bodega De Posthoorn, een culturele stamtafel aan het Lange Voorhout in Den Haag.

De jury wordt gevormd door: Sanneke van Hassel (schrijfster), Peter ter Horst (oud-hoofdredacteur Haagsche Courant), Margrit Jäkle (boekhandelaar), Christiaan Weijts (schrijver), en als voorzitter prof. dr. Wim Willems (historicus).

Voor meer informatie over deze prijs kunt u contact opnemen met Wim Willems, janpaulbresserprijs@gmail.com, of bellen met 0651073952. Komend jaar kan men meedingen naar de prijs met stukken gepubliceerd tussen juni 2016 en juni 2017. Inzendingen kunnen naar bovenstaand mailadres worden gestuurd.

Journalist Jan Paul Bresser. | Foto: Merlijk Doomernik

In de Koninklijke Schouwburg zijn de muren poëzie geworden

Door Casper Postmaa

Nog even, een paar strofen slechts, en het moment is aangebroken dat de ziel van de Koninklijke Schouwburg ook bezit van de wanden heeft genomen. "Want een theater is het huis van het woord," legt directeur Simon van Driel uit. Van hem was het idee om dichters die een band hebben met Den Haag, te vragen poëzie te schrijven voor de theaternuren. Het proces is nog in volle gang, maar als u dit leest – misschien wel deze vrijdag bij de première van 'Dr. Miracle's last illusion' – staan alle met de hand geschilderde regels in het juiste verband. Maar nu nog, net voordat de klus is geklaard, kun je zien dat poëzie een magisch proces is. Bij sommige gedichten ontbreekt nog slechts één regel, maar de contouren van de letters staan er al vaag met potlood getekend, alsof alles er altijd al stond. Je hoeft alleen maar het kalk weg te poetsen om de woorden terug te halen.

Het mooiste gedicht? De directeur van de schouwburg wil het niet zeggen, ze zijn hem allemaal even lief. "Maar die van Ilja Pfeijffer moet je wel even lezen. En Yvonne Keuls, het gedicht en de plek horen zo bij haar." Ze hangt in de Damesalon en kijkt terug op geliefde herinneringen.

(...)

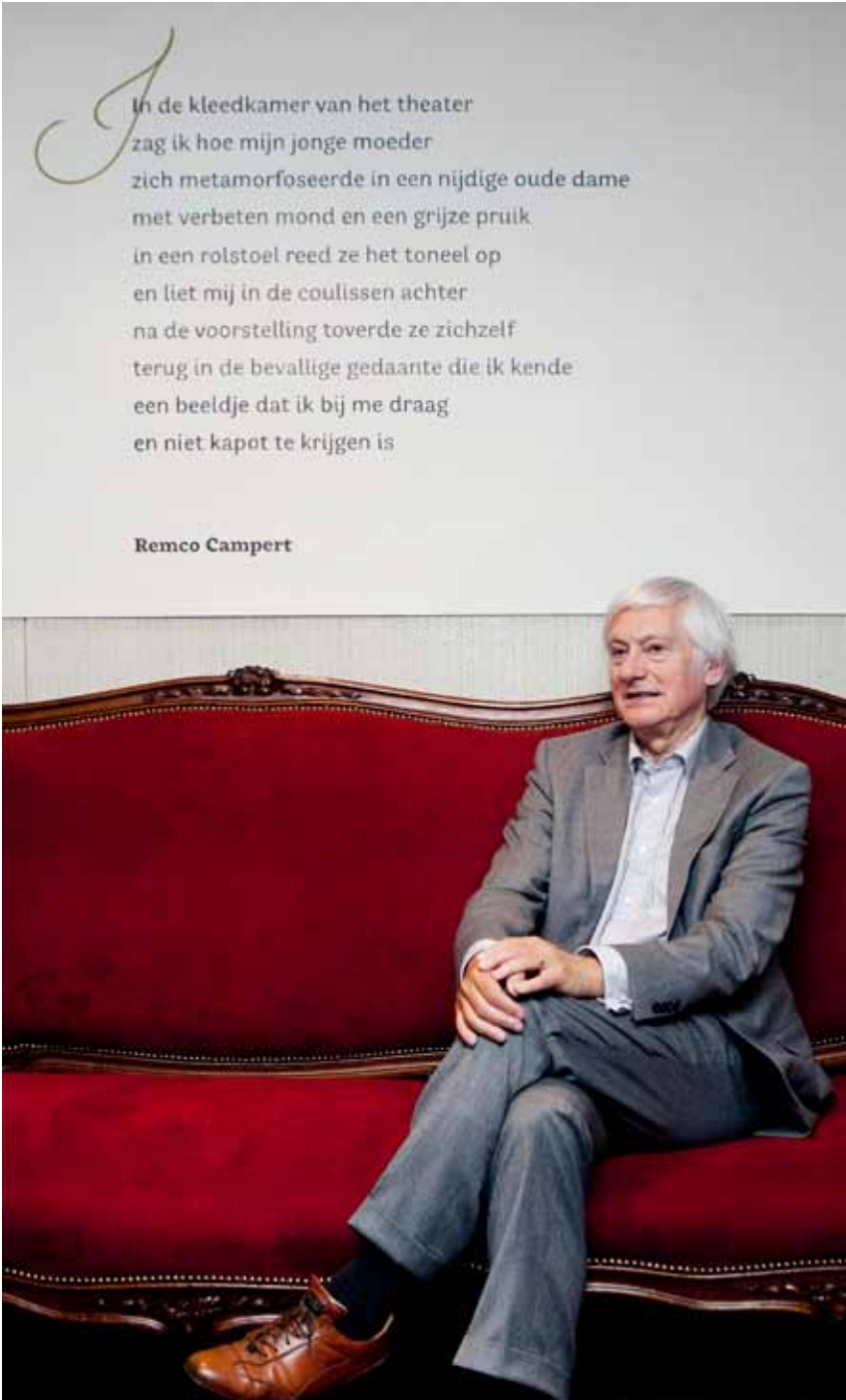
*'Dit huis, speelhuis voor het meisje dat ik was
Zo uit de oorlog en de verwoeste stad'*

Ter geruststelling, er zijn geen dieptepunten bij, stuk voor stuk zijn het liefdevolle odes aan Bühne en bespelers, al ga je met Bart Chabot wel naar de kelder. Zijn gedicht is omgekeerd in de lift aangebracht, de spiegel aan de overkant haalt de taal weer terug. Het is een mooi en vertwijfeld gedicht. Of je nu omhoog of omlaag gaat, het laat je met vragen achter. Al met al is het een Haagse eregalerij met namen die men doorgaans in deze stad slechts met eerbied uitspreekt. Ze zijn bijna allemaal gekomen: Eric Schneider, Mira Feticu, Toon Tellegen, Paul van Vliet, Kees 't Hart, Gerrit Vennema, Kees van Kooten, Inez van Dulleman en Harry van Zevenbergen. Remco Campert grijpt toch het meeste aan. Hij woonde in deze stad, was in dit theater voor alle anderen en zag er zijn moeder, de actrice Joekie Broedelt (1903-1996), van mens in theaterver- schijning transformeren.

(...)

*'Na de voorstelling toverde ze zichzelf
terug in de bevallige gedaante die ik kende
een beeldje dat ik bij me draag
en niet kapot te krijgen is'*

Omdat het gedicht van Campert beelden oproept van het theater achter de coulissen, vonden sommigen dat zijn regels daar maar ergens moesten prijken. Op een plek waar functionaliteit, een trappenhuis, een kleedkamer of zoiets, de illusie heeft ver-

Directeur Simon van Driel voor het gedicht van Campert. | Foto: Eveline van Egdom

dreven. Maar Van Driel wilde er niet van weten, de gedichten zijn voor het publiek. Nu moet je voor Remco's gedicht naar de garderobe, waar het eigenlijk ook tussen die twee werelden zweeft, aankomst en vertrek.

Waarschijnlijk krijgt het poëzieproject nog een uitbreiding, Cees Nooteboom (Den Haag, 1933) staat in pole position. En passant vertelt Van Driel dat hij nog een jaar als zakelijk directeur aanblijft. Dus vraagt hij behalve voor de première van 'Dr. Miracle' ook aandacht voor Shakespeare's 'Midzomernachtdroom'. "Het staat in au-

gustus op de planken, voor het eerst sinds vele jaren hebben we weer een zomerprogrammering." Misschien is er wel een Haagse wiskundige die hem straks ten afscheid een gedicht als reeksen getallen wil meegeven met onder aan de streep de belofte dat het spel altijd doorgaat.

'Haagse dichters in de Koninklijke Schouwburg' is tot stand gekomen met steun van het Fonds KSNT. Ontwerpstudio Eyal & Myrthe ontwierp een nieuw lettertype voor de gedichten en Amsterdam Sign painters bracht ze met de hand op de muren aan. Zie verder www.ks.nl/gedichten

ADVERTENTIE

HER-OPENING

praalder
Solutions Center

THERESIASTRAAT!

Onze geheel verbouwde Audio/Video afdeling heeft een ruimere opzet met de sfeer van uw Living thuis, waarin we u vele speelklare opstellingen kunnen demonstreren om u daarmee zeer eenvoudig de verschillen in prestaties van beeld- en geluid te kunnen laten zien- en horen!

Wij nodigen u graag uit voor een feestelijk her-openening en verzorgen lezingen en workshops onder genot van een hapje en drankje op onderstaande data in juni.

Donderdagavond 23 juni:
Workshop Streaming Audio met BLUESOUND streaming producten (m.m.v. AND Benelux).
Ervaar High res. weergave!

Donderdagavond 30 juni:
Demo Workshop Bowers & Wilkins luidsprekers i.c.m. Classé en Rotel electronica. M.m.v. Bowers & Wilkins Benelux.

Theresiastraat 151-157 | Den Haag | 070-322 22 73 | www.praalder.nl

het Hofkwartier

Krant van bewoners en ondernemers in het Hofkwartier Den Haag

Marché aux fleurs

> Wendy Hendriksen

Sinds kort kan tout La Haye op zaterdag - in de luwte van de Grote- of Sint Jacobskerk – fijn flaneren op de bloemenmarkt. Dankzij de vele terrasjes langs het plein kun je tijdens een koffietje bij Knossos, een droge witte bij Milú, een Maximus Brutus bij BeerGarden of een energize cold pressed juice bij Sla de kooplui hun waren horen aanprijzen: drie bossen zonnebloemen voor een tientje, het zijn de laatste van vandaag! Groooooote zonnebloemen, en voor u, mevrouw met die blauwe sjaal, maar zevenenhalf! Neem ze mee die mooie bossen!

Het organiseren van een markt in het historische Hofkwartier is niet meer dan logisch: dit is al sinds de veertiende eeuw dé plek waar boeren, kooplieden en standwerkers hun waren op handkarren kwamen aanbieden. Het initiatief voor de bloemenmarkt kwam van de bewoners en ondernemers zelf. Waar kwam dat idee vandaan?

Een kleine persoonlijke en ja, ik geef het toe, ook amateuristische analyse leidt me langs de volgende gedachten: een markt geeft vorm aan de aloude menselijke behoefte aan saamhorigheid, gecombineerd met de nieuwe trend van ‘tastbaar’, ‘bereikbaar’ ‘lokaal’ en ‘authentiek’. Mensen keren zich af van massaproductie en gaan op zoek naar vakwerk van ambachtelijke handwerkslieden. Dichtbij gemaakt, duurzaam, eerlijk, met liefde voor het product. Om zich te kunnen onderscheiden, of simpelweg omdat het goed voelt. Klein is het nieuwe groot. De markt als handelsplek staat weer volop in de belangstelling en faciliteert het ontmoeten en de trend naar puur. En het liefst nemen we zelf daartoe het initiatief.

De ooit zo florerende versmarkten in het centrum zijn om moverende redenen en de geest van die tijd in 1938 de stad uit gejaagd. Je zult de

fiets of een trammetje moeten pakken om een pondje kersen of een bloemkool te kunnen scoren. De meeste mensen wippen tegenwoordig liever even een supermarkt in: dankzij gemeentelijk beleid zit er altijd wel een (of meerdere!) binnen een straal van 300 meter. Geen zin of te druk? Bestel online! Het supergemak heeft er echter wel voor gezorgd dat de ‘ouderwetse’ markt is gereduceerd tot een uitje, een bezienswaardigheid zelfs. Denk maar aan de Markthal in Rotterdam of onze eigen als internationale publiekstrekker verbouwde De Haagse Markt. En doen we het op vakantie naar La Paz, Káptalantóti, Bagnols-sur-Cèze, Recife of Florence niet allemaal? Een uitstapje naar de lokale markt? Die kleuren, die geuren, die producten! Zo leuk, zo authentiek en zo... anders!

De bloemenmarkt Rond de Kerk is er dus niet als vulling voor het plein, vanwege sentiment, een gebrek aan bloemenwinkels of competitie met andere grote steden. Een markt is in de 21ste eeuw naar een nieuwe economie toe aan het groeien. Waar een supermarkt staat voor praktisch, staat een markt voor contact, voor iets dat een ervaring brengt, voor iets waar talen en culturen bij elkaar komen. De markt staat synoniem voor vers, authentiek, eerlijk, puur en vaak ook lokaal. Een drogeworstenmaker, in de

Molstraat gebrouwen bier, zoete druiven uit het Westland, maar ook Arabische lekkernijen, verse pasta’s en pinchos om in te prikken: de markt is de plek waar je geïnspireerd wordt om met nieuwe producten te experimenteren. Die markten bieden kansen voor een stad, constateren stedenbouwkundigen. Niet meer groter, grootst of inzetten op het binnenhalen van winkelformules. Mensen willen niet meer: ze willen beter. En daarmee hebben we de gedachte te pakken die tot de verrukkelijke bloemenmarkt rond de kerk heeft geleid. Groene vingers of niet, van een bloemenzee wordt iedereen blij! Een veldboeket, pioenen of gladiolen... het aanbod is groot. Maar al koop je er niets... op de markt ben je altijd welkom!

Een jaar geleden overleed onze redacteur en hofnar Jan Paul Bresser (1941-2015) in zijn geliefde Hofkwartier. Hij voelde zich omringd door de ondernemers en bewoners uit alle windstreken die het kwartier bevolken. Velen waren een bron van inspiratie voor zijn artikelen, boeken en gedichten. Nu wordt in deze krant de Jan-Paul Bresser Prijs aangekondigd. Welke schrijver gaat het komende jaar Den Haag en misschien wel het Hofkwartier verbeelden?

Voor meer verhalen: www.hethofkwartier.nl

Achter de gerania, de wereld aan mijn voeten > Valentijn van Koppenhagen

Om twee redenen kon ik u niet op de hoogte houden: er verscheen alsmaar geen krant en er waren, omdat het hoofd inkoop hier in het ongerede was geraakt, vorig jaar geen gerania op het balkon.

Maar nu zit ik weer te genieten van een groot aantal prachtige gerania, aangeschaft op de nieuwe bloemenmarkt op het Kerkplein. Een fraaie toevoeging aan de activiteiten in ons kwartier! Vrolijk word ik ook van de Prinsestraat. Weinig leegstand, zo te zien. En de buitenshuiseter heeft een immer ruimere keus.

Bijna vijf jaar geleden, in september 2011, verscheen onze eerste krant. De door ons

allen geliefde Jan Paul Bresser begon in die eerste krant met een serie kleine portretjes van de ondernemers in ons kwartier. Straat voor straat en dus ook in de Prinsestraat. Als je dat nu nog eens naleest, zie je hoeveel er in die paar jaar alweer veranderd is. Loopt u even met mij mee?

Aan de rechterkant vanaf de Paleistuin kunnen wij koffiedrinken, taart smullen, Deens, Egyptisch, Thais, Eritrees, Portugees, Italiaans, Frans-Aziatisch en Nigeriaans eten kopen en/of ter plekke nuttigen. Aan de linkerkant vanaf de Paleistuin kunnen wij eerst een high tea doen, dan een frietje verorberen en op meerdere plekken Indonesisch, Japans en hamburgers eten.

Ook moeten wij hier ons unieke sterrenrestaurant vermelden: HanTing. En dan nog de zijstraten: Italiaans, Thais, Syrisch, Baskisch, Libanees. Dus, als het salaris niet eerder op is dan de maand, is er voor iedereen ruime keus. Een wereldkeus. En dan heb ik het nog niet eens over de Molenstraat, de Oude Molstraat enzovoort.

Maar de vraag is hoeveel mensen wij er (’s avonds) bij willen hebben. Iedereen snapt dat twintig touringcars per dag te veel is en nul toeristen te weinig. Maar waar ligt het evenwicht? Een vraag waarop ik geen antwoord weet. Maar ik zie met genoegen deze wereld aan mijn voeten!

GEBROKEN HART | TOFFE PEER | BRAZILIË | EN MEER....

Portretfoto's Angélica Dass in Museon

‘Iedereen is gelijkwaardig, zó simpel is het’

In het Museon gaat veel veranderen. In de herfstvakantie opent een nieuwe, permanente tentoonstelling. ‘One Planet’ vervangt na tien jaar ‘Jouw wereld, mijn wereld’. Begin deze maand begon hiertoe een grootschalige verbouwing. Een onderdeel van ‘One Planet’ is het project Humanae van de Braziliaanse fotografe Angélica Dass.

Een portretmozaïek van Angélica Dass, onderdeel van het project Humanae. | Foto: Angélica Dass

Door **Kim Andriessen**

De volledige binnenring van 1200 vierkante meter van het Museon gaat op de schop om geschikt te maken voor ‘One Planet’. Medio oktober zijn de werkzaamheden afgerond en opent de nieuwe tentoonstelling. In de tussentijd blijft de begane grond, tegen gereduceerd tarief, wél toegankelijk. Diederik Veerman, programmamanager en curator van het Museon, legt uit dat ‘One Planet’ beter aansluit bij deze tijd. “De vorige tentoonstelling was gericht op het ontstaan van het leven op aarde. Nu willen wij ons gaan richten op de uitdagingen waar de wereld anno 2016 voor staat. Een eerlijke verdeling van voedsel, water, energie en het accepteren van culturele verschillen: dat zijn de mondiale opgaven die voor ons liggen. De Verenigde Naties (VN) formuleerden deze thema’s onlangs in duurzame ontwikkelingsdoelen. ‘One Planet’ bestaat uit zeventien elementen, stuk voor stuk gebaseerd op zo’n VN-doelstelling.” Zo’n element is ook het project Humanae (spreek uit: ‘human eye’) van Angélica Dass. Deze talentvolle Braziliaanse fotografe timmert flink aan de weg. De New York Times plaatste Dass in de top vijftig van fotografen om in de gaten te houden en foto’s van haar vullen straatbeelden in onder andere São Paulo en het Amerikaanse Pittsburgh. Voor Humanae maakte Dass al meer dan 2500 portretten van mensen uit vijftien steden wereldwijd. Zij werkt vanuit een heldere filosofie: ieder model fotografeert ze vanuit een identiek standpunt. De achtergrond van de foto’s is dezelfde kleur als de huidskleur van de geporteerde en wordt gelinkt aan een kleursysteem waar geen kleur belangrijker is dan de andere. Zo ziet Dass ook de mensen die fotografeert en maakt ze geen onderscheid tussen nationaliteit, ras, leeftijd of religie te zien is. De achtergrond van de foto’s vertaalt ze zodanig, dat geen kleur belangrijker oogt dan de andere. In de opstelling die in het Museon komt, kunnen bezoekers om de wanden met foto’s lopen. In het midden hangt een spiegel, om jezelf te reflecteren te midden van de portretten. Angélica Dass was een paar dagen in Den Haag. In de lobby van het Mercure Hotel legt ze uit: “Kleur doet er helemaal niet toe. Een persoon

is niet zwart of wit of wat er ook tussenin mag zitten. Hetzelfde geldt voor sociaal welzijn of afkomst: het is allemaal zo ontzettend irrelevant. Iedereen is gelijkwaardig, zó simpel is het.”

Ijsberg

Het maken van portretfoto’s is voor Angélica Dass geen doel, slechts een middel om haar boodschap uit te dragen. Ze vervolgt: “Eigenlijk zijn de foto’s maar het topje van de ijsberg. Wat onder de oppervlakte ligt, is het genereren van een maatschappelijke discussie. Portretfoto’s zijn een hele mooie en tevens effectieve manier om dit op gang te brengen. Ga maar na. Ik was vandaag, hier in Den Haag, op een basisschool om foto’s van kinderen te maken en ze te vertellen over het Humanae-project. Als deze kinderen vanavond thuis komen, plaatsen ze de gemaakte beelden misschien op Facebook en Instagram of ze praten hierover met hun ouders, die het verhaal op hun beurt ook weer kunnen doorvertellen. Zo komt een hele keten in beweging. Mensen praten over de foto’s en, vooral, over het achterliggende idee.”

Het project van Angélica Dass begon zo’n vier jaar geleden als afstudeerproject. De in Madrid woonachtige Braziliaanse werkte toen als fotografe voor een fashionmagazine, maar dit was allesbehalve bevredigend. “Ik fotografeerde nooit mensen op een gewone manier. Het is altijd wanneer je voor zo’n tijdschrift werkt, tot op zeker hoogte nep. En dat terwijl ik wil laten zien hoe mensen écht zijn. Vanuit die wens is dit project ontstaan. Ik wil de échte verhalen vertellen.” “Het liefst wil ik de zeven miljard wereldburgers portretteren en zo de discussie over ongelijkheid op gang brengen. Maar dat kan natuurlijk niet. Daarom bezoek ik een aantal steden wereldwijd. Toen het Museon aan mij vroeg of ik ook in Den Haag foto’s voor Humanae wilde maken, was ik meteen enthousiast. Ook in steden kan ik mijn bedoeling goed overdragen. Zo bezocht ik hier scholen in twee verschillende wijken (Statenkwartier en Mariahoeve, red.), maar aan mijn portretten kun je niet zien waar de kinderen vandaan komen. Je kunt niet zien of ze uit een rijkere of een armere wijk komen. Je ziet dat ze allemaal gelijk zijn...”

‘Mensen praten over de foto’s en, vooral, over het achterliggende idee’

Column: onderwijs

Toffe peer

Ooit woonde ik een lezing bij van Frits van Oostrom, hoogleraar Nederlandse letterkunde, in de Grote Kerk in Den Haag. Van Oostrom had het over onderwijs, en over zijn eigen schooltijd. Zijn conclusie was eenvoudig: 'Als er een beetje een toffe peer voor de klas staat, dan leer je het meest.' Niet heel wetenschappelijk misschien, deze uitspraak. Nee, voor gedegen onderzoek naar onderwijs moet je bij de OESO zijn.

Volgens het OESO-rapport is de Nederlandse scholier ongemotiveerd en zijn de lessen chaotisch en rumoerig. Bovendien worden onze leerlingen vroeg, misschien wel te vroeg, geselecteerd naar schoolsoort. Ook blijft veel talent van excellente leerlingen onbenut. En toch zijn de resultaten goed. In wiskunde, natuurwetenschappen en taalbeheersing scoren wij beter dan de meeste andere Europese landen. Een enigszins verwarrende uitkomst.

De verantwoordelijke minister reageert. Ze heeft een verklaring en een oplossing. Onze leerlingen worden niet genoeg uitgedaagd, stelt Jet Bussemaker. Ons onderwijs houdt te weinig rekening met verschillen tussen leerlingen. Leerlingen moeten meer worden aangesproken op hun individuele capaciteiten en talenten, zegt ook staatssecretaris Sander Dekker. Differentiëren binnen de klas naar tempo en niveau, daar moeten we naartoe. Het liefst met bevoegde, hoogopgeleide docenten. Dan volgt de motivatie vanzelf, en neemt het rumoer in de klassen af, zo begrijp ik.

Ik loop door onze school. Bij aardrijkskunde wordt een vakantiefolder gemaakt over een Europees land. Bij Duits een film over een boek. Bij Engels werken ze aan een Shakespeare-project. Maar er zijn ook lessen waar geluisterd wordt naar de geschiedenisdocent die vertelt. Waar een natuurkundevraag wordt opgelost op het bord. Waar Franse woordjes worden overhoord. Welke les motiveert het meest? Welke les biedt de meeste uitdaging? Bij welke les is het chaotisch en rumoerig? De OESO weet het, Jet Bussemaker weet het, maar ik weet het niet.

Ik probeer alles op een rijtje te zetten. Als je klassikaal lesgeeft, houd je geen rekening met individuele verschillen. Je daagt de excellente leerling niet uit en je demotiveert. Als je leerlingen laat werken aan projecten en groepsopdrachten, is de klas te rumoerig en de les te chaotisch. Als een school leerlingen bij elkaar zet in homogene klassen, moeten ze te vroeg kiezen en krijgen laatbloeiers geen kans.

En toch doen we het goed. Steeds meer Nederlanders volgen wetenschappelijk onderwijs. En steeds vaker wordt onderwijs wetenschappelijk onderzocht. Uitkomsten worden geïnterpreteerd. Conclusies getrokken. Maar helderheid biedt het nauwelijks.

Ik wil mijn leerlingen motiveren. Ik wil rekening houden met verschillen. Ik wil de excellente leerling uitdagen. Ik wil dat leerlingen wat leren. Ik wil zoveel dat ik er moedeloos van word.

En dan kom ik een ander onderzoek tegen, net verschenen, 'Kansrijk onderwijsbeleid', van het Centraal Planbureau. Ik lees dat leerlingen het best presteren bij de ervaren, maar vooral ook sociaalvaardige docent. Dat dit meer gewicht in de schaal legt dan een mastertitel, of een beleidsmaatregel. Ik denk terug aan Frits van Oostrom. Een toffe peer voor de klas. Hij zei het al. Weinig wetenschappelijk, maar hij heeft gelijk. Toffe peren, die hebben we nodig. Toffe meiden, die mogen ook.

Emmy van der Woude

Docente wiskunde
Maerlant-Lyceum

Medisch.

Promotieonderzoek Haagse cardioloog

Hart kan 'breken' bij acute stress

Het heeft eerst de symptomen van een hartinfarct. Na onderzoek blijkt dit niet zo te zijn. En na veertien dagen is alles zomaar weer in orde. Het blijkt een 'gebroken hart', veroorzaakt door acute stress bij bijvoorbeeld een overval, een verlies of het winnen van een grote prijs. Cardioloog Ivo van der Bilt van het HaagZiekenhuis deed er promotieonderzoek naar.

Door **Loek Moor**

Een gebroken hart wordt vaak gebruikt in tranen trekkende liefdesliedjes, in spreekwoorden en gezegdes. En wiens hart breekt niet als hij een baby ziet lachen? Maar ja, het is een metaforische aangelegenheid, een beeldspraak. Toch denkt cardioloog Ivo van der Bilt van het Hartcentrum van het HaagZiekenhuis daar heel anders over. Zeker toen hij op een dag, Valentijnsdag nota bene, een echtpaar op de afdeling Spoedeisende Hulp binnenkreeg van wie de man een hartinfarct had gekregen. Er werd nog getracht hem te reanimeren, maar dat lukte niet, de man

overleed. De vrouw was zo geschrokken dat ter plekke ook bij haar symptomen van een hartinfarct ontstonden. De artsen die haar onderzochten, konden echter niets vinden. Wel zagen ze dat het hart aan de onderkant niet goed samenknep. Na twee weken was de vrouw, zonder ingreep of het toedienen van medicijnen, weer volledig hersteld.

Van der Bilt raakte erdoor gefascineerd en vond uiteindelijk publicaties uit Japan waar het syndroom werd omschreven als een 'Tako-Tsubo cardiomyopathie'. Een tako-tsubo is een keramieken pot waarmee inktvis wordt gevangen en het hart heeft na zo'n gebeurtenis de vorm van zo'n pot.

'Bij een gebroken hart knijpt een deel van het hart dus niet of nauwelijks samen'

Hoewel het in Europa een 'gebroken hart' wordt genoemd, is het volgens de cardioloog eigenlijk meer een hartverlamming of hartverzakking. "Het hart knijpt bij normaal functioneren in z'n geheel samen. Bij een gebroken hart

Cardioloog Ivo van der Bilt met een tako-tsubo vorm van zo'n pot. | Foto: Studio Oostrum.

Miraculeus

Brasil Beleza?! op het Lange Voorhout

Voor mij is het Lange Voorhout een stuk van de oever van de Seine. Zonder Seine weliswaar, maar de rest heb je er: boekhandelaars, antiquairs, een Parijs' terrasje naast de antiekmarkt en deze zomer – zoals overigens elke zomer – een expositie. Het Lange Voorhout is dus altijd een wandeling waard, ook al weet je niets over zijn geschiedenis: dat koningin Wilhelmina hier koffiedronk, dat de Gouden Koets er elk jaar langsrijdt et cetera. Maar

je kent de geschiedenis niet en je bent aan het wandelen, op een ochtend in het weekend: je komt van Den Haag Centraal, passeert het Malieveld, links heb je de Koninklijke Schouwburg, je slentert over de antiekmarkt, die je kan zien als een verzameling rekvisieten voor een van de toneeluitvoeringen in de schouwburg: kledingstukken uit vervlogen tijden, zilveren bestek, antieke schilderijen. De mensen op de doeken lijken sprekend op de brave locals

'De Mona Lisa met de snor van Dali is iets van onze tijd'

bij de kleine geïmproviseerde brasserie, die om elf uur 's ochtends al aan het bier zitten. Hotel Des Indes ligt voor je en je blijft staren naar de superluxe auto's die er altijd geparkeerd staan, of je buigt af naar links en begint met het

laatste voorwerp van de expositie: een bootje.

Het bootje staat bijna helemaal vol water na zo'n regenachtige week. Ik probeer er dichtbij te komen, voorzichtig, over de neppespiegel waarop het bootje zich bevindt, maar die is te nat, op de spiegelachtige vloer zie je de plassen niet. Ik loop verder naar het volgende object, een soort sport-schoon. Een van de vrouwen die voor me lopen, probeert een paar van de gewichten uit en lacht naar

haar vriendinnen. Een goed teken, het voorwerp schrikt haar niet af. Moderne kunstenaars houden van interactie met het publiek. De Mona Lisa met de snor van Dali is iets van onze tijd. Voor Da Vinci zelf hoefde die communicatie

subo. Dat is een pot van keramiek waarmee inktvis wordt gevangen. Een gebroken hart heeft de

knipt een deel van het hart dus niet of nauwelijks samen. Wij denken nu dat dit komt, doordat door een acute emotionele stress vanuit de hersenen een overdosis van de stresshormonen adrenaline en noradrenaline naar het hart gaat. Dit geeft een acute steriele ontstekingsreactie. Chronische stress veroorzaakt geen gebroken hart. Het gaat alleen om plotselinge nare of zelfs leuke ervaringen. Zo kan het winnen van de Staatsloterij ook een oorzaak zijn.”

Vervolgonderzoek

Ook mensen die een hersen-

vliesbloeding krijgen, blijken geregeld te maken te krijgen met een gebroken hart. Voor zijn promotieonderzoek, waaraan een aantal academische centra belangeloos hun medewerking verleende, onderzocht Van der Bilt driehonderd patiënten met een hersenvliesbloeding die er ook een gebroken hart bij kregen. Hij concludeert dat een kwart van de patiënten met een hersenvliesbloeding, meestal vrouwen, ook te maken krijgen met dit syndroom. Van belang is nu dat er, na zijn bewezen bevindingen,

een vervolgonderzoek komt. Van der Bilt: “Met name voor mensen die zowel een hersenvliesbloeding als een gebroken hart hebben gehad. De hersenvliesbloeding is een gegeven, maar wellicht dat er minder mensen overlijden of dat blijvende complicaties verminderen als we snel iets aan het gebroken hart kunnen doen.”

Dit onderzoek zal hij niet zelf gaan doen maar overlaten aan andere wetenschappers. Voor hem was zijn promotieonderzoek het begin van een volgende stap.

over en weer met het publiek niet, geloof ik. Zelf ben ik geen fan van de besnorde Mona Lisa, maar kunst dicht bij het publiek halen – en niet andersom – heeft ook iets goeds. In het bijzonder de veronderstelling dat kunst voor iedereen is, arm of rijk. Een tijd geleden hoorde ik iemand zeggen dat het Rijksmuseum niet meer is wat het was, nu iedereen er zomaar in kan. Ik moest toen aan de Franse socioloog Pierre Bourdieu denken, die voor kinderen uit arme gezinnen geen kans op studeren zag.

Maar zijn de voorwerpen op het Lange Voorhout kunst? Het antwoord op die vraag hangt af van wat jouw definitie van kunst is. Een eindje na de sport school vormen twee baskets een soort installatie met – zo je wilt – twee olympische ringen bovenin, in de lucht. Ha, de Olympische Spelen van Rio de Janeiro van dit jaar! (Als het maar geen Sotsji wordt!) Verderop loop ik tegen een vrachtfiets aan die

producten vervoert, volgens de toelichting bij het kunstwerk een onbekend verschijnsel in Nederland.

En dan een bord met informatie over de expositie als geheel. ‘Brasil, Beleza?’ Brazilië is dit jaar namelijk het thema van de grote ‘kunstmanifestatie’ in Museum Beelden aan Zee. En de Olympische Spelen van dit jaar in Rio de Janeiro vormen de aanleiding. Op het bord wordt uitgelegd dat ook het vraagteken en het uitroepeteken in de titel een betekenis hebben. Dat ‘beleza’ in Brazilië een variant is op het Amerikaanse ‘What’s up?’ en dat de tekens in de titel verwijzen naar de instabiele politieke en economische situatie van het land. Interessant. Dan hoop ik echt dat degene die de vrachtfiets, de sportschool en de boot ziet, ook het bord leest. Want als je, zoals ik, van Centraal naar de expositie loopt, krijg je de verklaring van de titel pas aan het eind van de tentoonstelling te

lezen. En de kunstenaars wilden dát juist doorgeven, dat beleza niet altijd beleza is, dat er misschien iets onder de oppervlakte van de beleza schuilt, zoals in de kunst, waar de definities en zelfs het publiek veranderen.

Wat er niet verandert? Het Lange Voorhout. Van het bord met de uitleg loop ik terug richting Centraal, met het gevoel dat het Lange Voorhout op zo’n mooie dag niet één, maar twee wandelingen waard is.

Mira Feticu

Tien manieren om slakken te weren

Slakken beginnen ergens rond begin april met het leggen van een eerste bulk eitjes. Dat doen ze onder wat kluiten aarde in uw en vooral – heb ik gemerkt – mijn tuin. Die eitjes komen drie weken later uit, en die piepkleine slakjes zijn zelf nauwelijks twee maanden later ook volwassen. En leggen op hun beurt.... enfin, u begrijpt wat er gebeurt, zo in de laatste week van juni: slakkeninvasie! Die naakt- én huisjesslakken vreten aan uw pas gezaaide planten, uw op het Kerkplein gekochte Astrantia en aan uw verse kruiden en groenten. Eigenlijk zouden de diertjes moeten doen waar ze voor gemaakt zijn: de dode blad- en plantenresten opruimen, maar op de een of andere manier hebben ze een neus voor dure Acanthussen en de zorgvuldig opgekweekte Angelica’s.

Heeft u nu de indruk dat er veel meer en vooral ook veel meer soorten slakken zijn dan vroeger, dan heeft u het bij het rechte eind. Nu niet gelijk weer over het klimaat beginnen: het schijnt onder meer te liggen aan het tempo van de nieuwe soorten die de grens over zijn gestoken. Zo verplaatst de voor ons nieuwe naaktslak Deroceras invadens zich sneller dan 28 andere soorten: 4,9 mm per seconde! Een andere nieuweling, de Arion vulgaris, legt eitjes die zeer goed bestand zijn tegen uitdroging, wat een enorme overlevingstroef is. Bovendien is die soort zich gaan kruisen met de inheemse Arian ater, de zwarte wegslak, en kunnen hun nazaten goed tegen de Hollandse kou. Wilt u weten hoe u van deze vreetmachines afkomt, dan kunt u uw oor het best te luisteren leggen bij de leden van een Hosta Vereniging. Deze mensen, die met ziel en zaligheid van

Hosta’s houden, zijn dagelijks in hun weelderige hortus privata te vinden en praten over niets anders dan... slakken. Ze vertellen u graag over de trukendoos aan foefjes om het slakken heel lastig te maken. Zo vangen zij beesten door ’s nachts op de knieën met een zaklantaarn door de tuin te kruipen. Truc twee is een cirkeltje koperdraad rond iedere plant leggen. Truc drie is het aanbrengen van gemalen eierdoppen, kookwater van uien, koffieprut, schelpen, paneermeel of velletjes schuurpapier rond uw planten. Optie vier is zorgen voor een tuin waar egels, padden, kikkers, muizen, vogels en het liefst ook kippen gedijen, al deze dieren eten slakken. Optie vijf is een halve meloen als een iglootje uithollen. Maak er een

Die naakt- én huisjesslakken vreten aan uw pas gezaaide planten

deurtje in en na een paar dagen kunt u het fruit met slak en al weggooien. Uw lievelingsplanten in een met vaseline ingesmeerde pot zetten, is de wat smerige truc nummer zes; het neerzetten van een schoteltje bier waaraan de slak zich tot ontploffen toe tegoed doet, is nummer zeven. Acht is het neerleggen van wat sla-bladeren: de slak is volgevreten eer hij bij uw troetelplant is aanbeland. Negen: Esgar-Go kopen, werkt goed. En tien: een zakje parasitaire nematoden bestellen is de laatste truc. Deze aaltjes gebruiken de slak als gastheer om een volgende generatie aaltjes te voeden. Er is ook nog een elfde truc, maar die is hopeloos onuitvoerbaar: neem geen planten...

Wendy Hendriksen

ZEG, WAAR IS M'N MOSSELPAN?

marqt

3.⁹⁹
per bak
1 kilo

Het mosselseizoen is begonnen!

In de wateren bij de stormvloedkering kweken Simon, Jacco en de andere mosselmannen van Neeltje Jans deze duurzame, Zeeuwse mosselen. De schelpen worden continu op een natuurlijke manier gevoed door het planktonrijke zeewater van de Oosterschelde en dát maakt ze zo lekker.

We beginnen het seizoen met hangcultuurmosselen, die aan verticale touwen hangen. Zo'n zes weken later zijn ook de bodemcultuurmosselen klaar om geoogst te worden. Die hebben wat meer tijd nodig, omdat ze meer weerstand van de natuur ervaren. Gisteren geoogst, vandaag in onze winkels.

De lekkerste mosselen eet je met:

**ROMIGE ZEEUWSE
MOSSELSAUS MET
MOSTERD, UIT ZIERIKZEE**
2,39 pot 270ml

**BIOLOGISCHE
HOLLANDSE
MOSSELGROENTE**
1,99 zak 250g

**BAGUETTE DE
CAMPAGNE, GEBAKKEN
IN ONZE WINKELS**
1,30 per stuk

**TUINKRUIDENBOTER UIT
MAASTRICHT, MET DE
HAND GEMAAKT**
2,89 rol 120g

**PRAEL TRIPEL UIT
AMSTERDAM, ZOETIG
EN KRUIDIG**
2,39 per flesje

**LE MOLLUSQUE, DEZE
CHARDONNAY PAST
PERFECT BIJ MOSSELEN**
7,99 fles 750ml

NIX18
NIET ROKEN - NIET DRINKEN

MARQT FREDERIK HENDRIKLAAN
Frederik Hendriklaan 87
2582 BW Den Haag
070 7820470

MARQT HOFWEG
Hofweg 11
2511 AA Den Haag
070 8209988

Kijk voor al onze winkels en de
openingstijden op marqt.com

f t i / **marqt**

Koken.

Michiel de Vlieger, eigenaar van ‘Cometa Culinair, de vliegende keuken’, heeft een voorliefde voor recepten met een Franse, Italiaanse en Noord-Afrikaanse inslag. Makkelijk, maar ook experimenteel.

Masterclass uit de Big Green Egg

Nodig voor 4 personen:

- boter en olijfolie
- 500 gr kalfswangen
- 1 kleine sjalot heel fijngesneden
- 1 teen knoflook gehalveerd
- 200 gr basmatirijst
- 4 laurierbladen
- 750 ml kalfsbouillon
- witte wijn en witte azijn
- 1 rode paprika
- 2 rijpe tomaten
- 1 knoflookteen gepeld en in stukjes
- 250 ml dikke yoghurt
- citroensap
- pak Carr’s cheese crackers

Ik was zondag op een weiland bij de Hoge Heerlijkheid Mariënwaerd in Beesd. Het was één groot BBQ-spektakel met de Big Green Egg (BGE) in de hoofdrol. Ik ben er al vaker geweest, maar dit jaar waren er ook masterclasses en niet van de minsten. Ik volgde die van Lucas Rive, niet alleen een heel goede kok, maar ook een sympathiek mens. Na de Bokkedoorns is hij thans terug in zijn thuisstad Hoorn. Nu was hij dus even in Beesd. Rive had een mooie combinatie van kalfswang met een risotto uit de BGE en een crèmetje van paprika en één van yoghurt plus een flinterdunne cracker van rundvet en tapioca, die ik hier vervang door een Carr’s cheese cracker. Graag deel ik zijn bereiding van de kalfswang en de risotto met u. Heeft u geen BGE? Geen man overboord, een Weber kan het ook en anders gewoon in de pan. Geen rooksmak daardoor, maar een beetje rookzout doet wonderen.

Bereiding:

Daar gaan we. Zout de wangen en braad ze op hoog vuur mooi donkerbruin aan beide zijden. Hoe donkerder, hoe meer smaak. Haal ze uit de pan, laat iets afkoelen en vacumeer. Plaats de gevacumeerde wangen in een warm-waterbak op 80 graden voor circa 8 uur. Geen vacumeemachine en/of waterbak, sudder de wangen dan op heel laag vuur gaar in braadvocht met een beetje witte wijn. Zet koel weg. Neem een ovenschaaltje voor de risotto. Doe er een scheut olie, de fijngesneden sjalot en de stukken knoflook in. Zet op de BBQ (180 graden) en smoor een beetje. Doe de rijst erbij, roer een paar keer om en dan de wijn en laurier erbij. Nogmaals omroeren en dan kalfsbouillon toevoegen. Deksel dicht, af en toe omroeren. Eventueel vocht toevoegen. Kook tot gaar, haal van het vuur. Verwijder laurier en knoflook. Maak op smaak met wat zout, peper en witte azijn. Roer er olijfolie door voor smeugheid. Sudder in een pan op laag vuur stukjes knoflook, tomaat en paprika gaar. Blus af met wat witte wijn, kook verder in en pureer in een blender. Wrijf door een fijne zeef en zet apart. Kruid dikke yoghurt met olie, peper, zout en citroensap. Zet apart. Om te serveren. Snijd de wangen in dikke plakken en grill deze om en om mooi bruin. Intussen leg je een cracker op het bord met een lepel risotto erop, daarop weer een cracker, even aanduwen en weer een lepel risotto. Leg het vlees eromheen en garneer met lepeltjes paprika- en yoghurtsaus. Wij dronken er een Spaanse Tempranillo Crianza van CUNE bij. Wat een heerlijke dag om vader te zijn.

Voor al uw culinaire vragen of opmerkingen mail naar michiel@cometaculinair.nl

Drinken.

ADVERTENTIE

Henri Bloem is een keten van zelfstandige wijnkopers, die zich sinds de jaren zestig ten doel stelt Nederland kennis te laten maken met kwaliteitswijnen uit de Oude en de Nieuwe Wereld. Als wijnspecialzaak is Bloem vele malen onderscheiden. **Tjitse Mollema** is al 25 jaar dé man achter de Haagse Henri Bloem in het Benoordenhout.

In Italië bekend als de beste wijn in combinatie met vis!
Verdicchio dei Castelli di Jesi 2015
‘Macrina’, Garofoli

Het oudste wijndomein in de Marken is in bezit van de broers Carlo en Gianfranco Garofoli. Het gelijknamige bedrijf bestaat al sinds 1871 en inmiddels is ook, met Gianluca, de vijfde generatie aan de slag. Vak-kennis genoeg dus en omdat Garofoli telkens is blijven vernieuwen, zorgt deze combinatie voor meer dan uitstekende wijnen.

Garofoli verbouwt zijn wijnen in de Marken, op de hellingen van de Monte Conero, aan de Adriatische kust ten zuiden van de prachtige, oude havenstad Ancona. Garofoli produceert jaarlijks ruim 2 miljoen flessen, voornamelijk van de Montepulciano- en de Verdicchio-druiven. Met menige wijn vallen ze in de prijzen, onder meer in de Gambero Rosso (dé gids waar de beste wijnen uit Italië in staan), waar ze met de ‘Macrina’ hoog scoren.

Voor de liefhebbers van een mooie, frisse en rijke witte wijn is dit een absolute aanrader en in Italië staat deze wijn inmiddels te boek als de beste begeleider van vis! Toch is, volgens ons, deze wijn breed inzetbaar en ook als borrelwijn geliefd.

Proefnotitie

De ‘Macrina’ is fris maar tegelijkertijd rond en vol van smaak. In de neus een prachtig delicaat aroma van appel en subtiel perzik. De smaak is elegant, mooi zuiver, iets gele appel en steenfruit en het welbekende verfijnde amandelbittertje in de afdronk. In deze prijsklasse is het de beste Verdicchio die er op de markt is. **Wijn/Spijs:** Zeewolf uit de oven met amandelkorstje, of gegrilde griet met groene asperges.

Prijs
Prijs: € 6,95 per fles
Bij 12 flessen € 5,95 per fles
Aanbieding geldig t/m 2 juli 2016

Verkrijgbaar bij: Wijnkoperij Henri Bloem, Weissenbruchstraat 294, 2596 GN Den Haag, 070-3249493, www.henribloem.nl

Eten.

Amier

Libanees

- + Efficiënte en vriendelijke bediening
- + Bijzondere wijnen
- Geen kleine mixschotels

Cijfer: 7

‘De smaak van het vlees is in orde, lekker pittig, maar na een tijdje is het gewoon te veel’

In deze ruimte had net zo goed een Italiaan kunnen zitten, of een Griek. Witte namaakzuilen tegen de muren die bekleed zijn met van die imitatiebakstenen. Maar dan toch die enorme kroonluchter in het midden. Amier is een gekke plek aan de Korte Poten, vanaf de buitenkant lijkt het meer een stek voor een broodje shoarma na het stappen. Maar niets is wat het lijkt, de zaak zit op deze maandagavond bijna vol, bezorgers met de liveroo-kubussen op hun rug lopen af en aan en de enige ober die de tent vanavond runt, neemt de boel uiterst serieus. Onze wijnverwachting is in eerste instantie niet erg hoog, maar toch vragen we wat de ober schenkt. “Een Franse Colombard, een Marokkaanse Sauvignon Blanc of een Libanese Chardonnay.” We zijn aangenaam verrast met dit antwoord en laten twee glazen van de Libanese wijn (€ 5,75) inschenken. In mijn glas ruik ik appelsap maar ik proef amandelen en citrus in deze bijzondere, kruidige wijn die gemaakt is van de Obaldehyd-druif.

Op het menu vinden we een ruime keuze aan warme en koude ‘mezze’, kleine gerechtjes zoals labneh (hangop met knoflook en olijfolie), foul (dip van kapucijners) en falafel. Een mix van gerechten om te delen lijkt mij wel leuk, maar deze mixschotels gaan vanaf acht gerechten à € 24,50 p.p. en dat vind ik wat veel van het goede. Ik ben benieuwd naar de hummus (€ 6,50), mijn gast wil graag de samboesek bi lahme (€ 7,50), gevulde deeghapjes, proberen. Deze zijn rijkelijk gevuld met fijn, kruidig gehakt waartussen we zachte pijnboompitten ontwaren. Het deeg is krokant en van de juiste dikte, erg lekker. Zalvend en zacht is de gladde hummus die goed op smaak is gebracht met tahine, knoflook en citroen.

Eerlijk

Gek alleen is het platte brood dat we erbij krijgen, dit is verpakt in een plastic zakje. Het ziet er misschien wat eigenaardig uit zo in dat zakje, maar achteraf denk ik, wel zo eerlijk. Hoeveel restaurants zouden deze zakjes in de keuken uitpakken en het brood vervolgens, à la ‘huisgemaakt’, in een mandje presenteren?

Onze hoofdgerechten zijn ook ‘eerlijk’ te noemen. Voor mijn neus de mixed grill (€ 19,50), een gemarineerde kippenvleugel en ernaast drie loeihete spiesen: een kaffe (kruidig rundergehakt), een shish tawouk (malse gegrilde kip) en eentje met ietwat droog varkensvlees. Mijn gast heeft een portie vlees waar je u tegen zegt, hij kijkt verschrikt naar zijn enorme portie lams-shawarma (€ 16,50), die eveneens geserveerd wordt met rijst, platbrood en hummus. De smaak van het vlees is in orde, lekker pittig, maar na een tijdje is het gewoon te veel.

In het glas hebben we inmiddels een soepele rode wijn van hetzelfde huis als onze witte wijn, Château Musar uit de Bekaa-vallei in Libanon (€ 5,85). We delen nog wat soorten heerlijk suikerige baklava (€ 5,50) bij de espresso’s (€ 2,50). De rekening van € 83,70 is hoger dan ik had verwacht, maar dit komt met name door de wijn, € 5,75 per glas is niet weinig. Al met al een behoorlijke avond voor vleesliefhebbers in een ‘down to earth’-zaak zonder opsmuk.

Daphne Browne

Adres
Korte Poten 28a
Telefoon
070-3461140
Info
www.amierrestaurant.nl
Geopend
dagelijks van 14.00 tot 23.00 uur, donderdag t/m zaterdag tot 00.00 uur
Voorgerechten
vanaf € 4,50
Voorgerechten
vanaf € 16,50
Desserts
vanaf € 5,50

Contant, pin & creditcards

André

Arbitrage

De ergernis neemt met elke wedstrijd toe tijdens het Europees kampioenschap voetbal in Frankrijk. Natuurlijk over het supportersgeweld en de misdadingen van vooral de Russische hooligans. Is het nog wel een goed idee, vraag ik mij in alle ernst af, om over een paar jaar met z'n allen af te reizen naar een land dat zulke supporters heeft en in opspraak is in verband met dopinggebruik bij verschillende sporten?

Maar ach, we moeten ook een WK afwerken in een door en door corrupt Qatar waar het na zonsondergang nog minstens 40 graden is in stadions die gebouwd worden door mensenlevens op te offeren alsof het de normaalste zaak van de wereld is.

De grootste ergernis is toch de arbitrage op het EK voetbal in Frankrijk. Misschien moet ik mij richten tot de scheidsrechtersbazen die verantwoordelijk zijn voor de instructies aan de arbitrale zestallen.

Bij corners en vrije trappen zetten de heren netjes een streepje op het veld en waagt het niet daar een centimeter van af te wijken. Vervolgens krijgen we bij het nemen van de corner of vrije trap een potje vrij worstelen te zien dat zijn weerga niet kent. Werkelijk alles is toegestaan, en vasthouden, liefst met twee handen tegelijk, is voor geen van de arbiters een probleem. We zijn zo coulant geworden dat er vier of vijf paartjes tegelijk aan het worstelen zijn en dan zeggen we achteraf dat het moeilijk is om te straffen als iedereen het doet. Vervolgens zien we dat de tackle van achter weer in genade is aangenomen en wat donkerrood moet zijn, is hooguit goed voor een gele kaart. Rood zien we alleen nog als de kleur van het bloed dat uit het hoofd van de spelers spuit na weer een kopduel waarin, neemt u van mij aan opzettelijk, de arm of elleboog wordt ingezet als wapen. Zogenaamd ter zelfbescherming is de zwaaiende arm eerder regel dan uitzondering. Ik houd mijn hart vast als straks de fase begint waarin de wedstrijden echt belangrijk worden en de stemming op het veld minder vriendelijk is. U leest dit als de achtste finales gaan beginnen. Dit lijkt mij het moment om de coaches en arbiters bij elkaar te roepen en de teugels weer aan te trekken. En dan graag de regels handhaven en de voetbalsport behoeden voor een blamage.

André Wetzel

Oud-voetballer en trainer

Den Haag al ruim een eeuw vliegstad

Wie langs de Koninginnegracht naar Scheveningen rijdt, passeert vlak voor het ministerie van infrastructuur en milieu een standbeeld van een oudere man die het wolkendek lijkt te bestuderen. Het is Albert Plesman (oprichter KLM), in brons gegoten. Hij was slechts één van de Haagse luchtvaartpioniers. Het begon eigenlijk al in 1894.

Door Theo Bollerman

Hagenaar Jacob Verweij stond in 1894 met open mond te kijken toen de Peugeot-automobil in de allereerste officiële race van Rouen naar Parijs als eerste arriveerde na een rit van 126 kilometer. Op dat moment openbaarde zijn toekomst zich aan hem. Hij moest en zou daar een rol in spelen. Vier jaar later had hij een partner gevonden in Barend Lugard en zij begonnen optimistisch met hun eigen automobielbedrijf. Zij waren er in geslaagd het officiële importeurschap van Peugeot te bemachtigen. In de Haagse Nassau Dillenburgstraat 17 vestigden zij zich. Het ging de twee zakelijk zo voor de wind, dat zij ook wilden profiteren van de volgende motor aangedreven revolutie, die in de lucht.

De Franse luchtvaartpionier Blériot had in Europa de toon gezet. Vanaf 1907 ontwikkelde hij zijn beroemde toestel. Nadat de kersverse Hagenaar Hein van der Burg een bezoekje aan zijn fabriek had gebracht, kreeg de Fransman er een concurrent bij. Van der Burg zou de eerste Nederlander worden die met een zelfgebouwd toestel het luchtruim wist te kiezen. Hij was in 1906 al Nederlands kampioen motorrennen, maar was voortdurend bezig vliegtuigen te tekenen. Hij was naar Den Haag getogen vanwege de zakelijke ontwikkelingen die waren ingezet door Verweij & Lugard. Hun bedrijf had vanaf 1910 fiks geïnvesteerd in de luchtvaart. Zij hadden een aparte maatschappij opgericht en terreinen aangeschaft bij Soesterbergen Ede. De heide vormde immers een ideale en goedkope plaats om een vliegveld aan te leggen.

Ondanks het geven van vele vliegshows en vlieglessen ging de Maatschappij voor de Luchtvaart van Verweij & Lugard eind 1911 failliet. Gelukkig kon de inboedel later worden overgenomen door een nieuwe speler in de luchtvaart. Op 1 juli 1913 werd de Luchtvaart Afdeling (LVA) van het leger opgericht, die zich vestigde in Soesterberg. Met exact één toestel, 'De Brik', begon onze luchtmacht aan haar taak het Nederlandse luchtruim te beschermen. Toen in 1914 de Eerste Wereldoorlog uitbrak, beschikte de LVA al over vijf vliegtuigen.

Albert Plesman

In Gouda was in die tijd een jonge luitenant gelegd, Albert Plesman genaamd, die dolgraag wilde leren vliegen. Toen hij vernam, dat de LVA was opgericht, meldde hij zich onmiddellijk aan. Maar het duurde tot medio 1916 alvorens hij voor het eerst een stuurknuppel mocht bedienen. Hoewel hij geen vloeiende vliegstyl bezat, was zijn techniek voldoende om zijn brevet te halen. Zijn sterkste punt was het organiseren.

Albert Plesman was op 7 september 1889 in de Haagse Balistraat geboren. Zijn ouders werkten hard in hun levensmiddelenbedrijf. In de buurt waren enkele kazernes en het militaire vertoon maakte diepe indruk op Albert, daarom besloot hij officier te worden. In zijn opleiding leerde hij veel waarde te hechten aan de beoefening van verschillende sporten, zoals schermen. Vanaf het moment dat hij militair vlieger was geworden, begon hij al over de toekomst van de luchtvaart te denken. Hij sprak met zoveel mogelijk mensen over zijn stokpaardje, een commerciële en vredelievende luchtvaart. Zo ontstond de gedachte om in augustus 1919 een grote luchtvaarttentoonstelling te organiseren, de Eerste Luchtverkeer Tentoonstelling Amsterdam (ELTA). Het werd een erg groot succes met één miljoen bezoekers, onder wie koningin Wilhelmina.

KLM

Op 7 oktober 1919 vestigde Albert Plesman de Koninklijke Luchtvaartmaatschappij voor Nederland en de Koloniën aan de Haagse Herengracht 13. Aan Dirk Roosenburg, een schoolvriend, vroeg hij het logo te ontwerpen. Het eerste jaar van het bestaan van de KLM vloog men in toestellen met een open cabine. Aan de passagiers werden leren jassen en laarzen ter beschikking gesteld. Wel 345 personen werden vervoerd plus de nodige vracht en post. Maar de concurrentie zat niet stil. Zo was de Haagse Hendrik Pander niet alleen een

Albert Plesman in brons vereeuwigd aan de St. Hubertusweg nabij de Plesmanweg. Ontwerp Mari Andriessen en prof. G.M.H. Holt, geplaatst 7-10-1959. | Foto: Collectie Haags Gemeentearchief

succesvolle meubelhandelaar met aan het Buitenhof zijn meubelwerkplaats, ook bezat hij vanaf 1924 een vliegtuigfabriek. In 1933 besloot hij de concurrentie met de KLM aan te gaan. Hij was ervan overtuigd dat hij met zijn speciaal daarvoor ontworpen toestel, de Pander Postjager, het snelste de postvluchten op Batavia (Nederlands-Indië) zou kunnen uitvoeren. Toen Plesman vernam, dat Pander zijn eerste demonstratievlucht met de kerst had gepland, organiseerde hij ogenblikkelijk een eerdere KLM-vlucht om te bewijzen dat de KLM toch de snelste was. Op 18 december vertrok de Pelikaan, een Fokker XVIII met Smirnoff als vlieger. Na ruim vier dagen voltooide deze de loodzware tocht, terwijl de Postjager in Italië strandde. De eer van de KLM was gered.

Een jaar later was het weer raak. De Australische stad Melbourne vierde het honderdjarig bestaan met een luchtvaarttrace met als vertrekpunt Londen. Natuurlijk schreef ook Plesman zich in. De keuze viel op een Douglas DC2, de Uiver, met Parmentier als gezagvoerder. Het toestel werd tweede in de snelheidsrace en eerste in de handicaprace, een enorm internationaal succes. Op het hoofdkantoor aan de Hofweg, waar de KLM inmiddels naartoe was verhuist, hief men het Wilhelmus aan.

Nieuw hoofdkantoor

Het gezin Plesman zelf was inmiddels in 1936 verhuisd naar de Tapijtweg 5. Intussen was de KLM uit zijn jasje gegroeid. Een nieuw hoofdkantoor was

noodzakelijk, bij voorkeur vlak bij Plesmans woning. In 1939 begon men aan de bouw van het prachtige ontwerp van Plesmans oude jeugdvriend Dirk Roosenburg, de latere grootvader van architect Rem Koolhaas, naast Hotel de Wittebrug aan de Koninginnegracht. Roosenburg was inmiddels zeer beroemd geworden. Hij had bijvoorbeeld villa Windekind van commissaris Van 't Sant ontworpen. De oorlog was echter spelbreker. Pas in 1946 werd aan de afbouw van het 'KLM-gebouw' begonnen. Plesmans voorliefde voor sport bleek wederom, toen hij bij het nieuwe kantoor een aparte gymnastiekzaal liet bouwen. Elke afdeling moest daar verplicht drie uur per week sporten! Hij was ook een groot tennisliefhebber. Op Schiphol had hij al drie tennisbanen laten aanleggen; en voor de kantoormedewerkers liet hij een tennisparkje aanleggen bij HDM. HTV De Aeronauten plukt daar nog steeds de vruchten van.

In 1969 verhuisde het hoofdkantoor van de KLM naar Schiphol en het ministerie van verkeer en waterstaat betrok het monumentale pand. Plesman overleed in 1953. Zes jaar later werd zijn standbeeld onthuld. Het is, behalve het pand van infrastructuur en milieu, de enige overgebleven herinnering aan de glorieuze Haagse vlieghistorie. De beroemde Haarlemse beeldhouwer Mari Andriessen heeft Plesman vereeuwigd in een karakteristieke pose. Naast het voormalige KLM-kantoor staat hij eeuwig naar de lucht te tuilen en zich af te vragen, wanneer Den Haag een goede verbinding met Zestienhoven zal krijgen.

Oudste crosstriatlon van Nederland ‘Beach Challenge is een mooie wedstrijd in een prachtige omgeving’

Kijkduin is twee dagen het domein van de duursporten. Zaterdag staat de Beach Challenge, de oudste crosstriatlon van Nederland, voor de achttiende keer op het programma. Ook de Beach Run, op vrijdagavond, zal heel veel sporters naar de badplaats lokken.

Door Klaas-Jan Droppert

De organisatie verwacht zaterdag ongeveer 250 sporters uit binnen- en buitenland. Zij doen mee aan de korte of de lange crosstriatlon. Vijfhonderd meter zwemmen in zee, veertien kilometer fietsen op de mountainbike in de puinduinen en vierenhalve kilometer hardlopen door het Westduinpark en over het strand. Dat is de afstand die de deelnemers van de korte triatlon afleggen. Bij de lange crosstriatlon zijn de afstanden op alle onderdelen dubbel zo lang. “Net als vorig jaar hebben we het parcours iets moeten omgooien in vergelijking met de eerste edities,” zegt eventdirector Wijnand Heijnen. “Normaal fietsen we ook op het strand, maar vanwege de Zandmotor is dat niet mogelijk. De puinduinen zijn een goed alternatief. Daar zijn genoeg smalle paadjes om voor een uitdagend parcours te zorgen.” De Beach Challenge maakt deel uit van een serie triatlons, genaamd Schwalbe Crosscircuit. Het evenement in Kijkduin is een crosstriatlon, omdat in tegenstelling tot ‘ge-

wone’ triatlons van een off-roadparcours gebruik wordt gemaakt. “Of het daarmee de zwaarste triatlon van Nederland is, weet ik niet,” zegt Heijnen. “Op Ameland is er ook een. Die is net iets langer en misschien daarom wel iets zwaarder.” De oudste crosstriatlon is de Beach Challenge in ieder geval wel. Al sinds 1998 worden de drie onderdelen in de badplaats afgewerkt. En al vanaf het eerste uur kon het evenement op veel enthousiasme rekenen. Zo schreef de Haagsche Courant destijds: ‘Dit is pas een triathlon’.

‘Het bijzondere aan de Beach Challenge is dat badgasten en atleten door elkaar heen bewegen’

Beach Run

Een dag eerder, op vrijdagavond, staat de Beach Run op het programma. Dan worden ruim vierhonderd lopers aan de start verwacht om door de duinen een afstand van vijf of tien kilometer af te leggen. “Vooral de vijf

kilometer is een mooie afstand voor beginners. Het is een echte instapwedstrijd die je met relatief weinig training prima kan volbrengen. Op de vrijdagavond zelf kan je je trouwens nog inschrijven. Het wordt sowieso een speciale avond, want er is muziek en vuurwerk tijdens de afterparty in Strandtent 14.” Het is voor de organisatie, die trouwens nog een hoofdsponsor zoekt en nu door subsidies van de gemeente wordt ondersteund, te hopen dat de sportomstandigheden gunstig zijn. Heijnen: “Het bijzondere aan de Beach Challenge is dat badgasten en atleten door elkaar heen bewegen. Een groot deel van het publiek bestaat uit mensen die een dagje naar het strand gaan. Dat zorgt ervoor dat vrijwilligers veel moeten regelen om de atleten vrij baan te geven. Verder waren de weersomstandigheden de laatste twee edities zeer tropisch en ook dan moet je improviseren. De weersomstandigheden lijken deze keer iets beter voor de deelnemers te worden. Ideaal om er een mooie wedstrijd in een prachtige omgeving van te maken. Een waarbij de top 20 de strijd met elkaar aangaat om er een echte wedstrijd van te maken, terwijl het grootste deel van de deelnemers, de recreanten, enorm veel plezier aan de Beach Challenge zal beleven.”

Kijkduin: Beach Run, vrijdag 24 juni, 19.00 uur. Beach Challenge, zaterdag 25 juni, 12.00 uur (korte triatlon) en 13.30 uur (lange triatlon en trio).

Ongeveer 250 sporters uit binnen- en buitenland doen mee aan de korte of de lange crosstriatlon in Kijkduin. | Foto: PR

Jonne Schaafsma tijdens The Hague Grand Prix in februari in het Hofbad. | Foto: Frans de Best

The Hague Swimming op weg naar hoofdklasse

In het Amsterdamse Sloterparkbad moet het zondag gebeuren: promotie naar de hoofdklasse van de Nationale Zwemcompetitie. Technisch directeur Lars Wouters van The Hague Swimming voelt dat het erin zit: “Deze ploeg is in de breedte zo sterk en kent eigenlijk geen zwakke schakels.”

Door Bert Tielemans

Het is een achtbaan waar Lars Wouters de laatste weken in zit. Nog maar net gekomen van de Nationale Junioren en Jeugd Kampioenschappen (NJJK) in Dordrecht afgelopen weekend legt de hoofdtrainer van Racing Club, dat samen met DES The Hague Swimming vormt, de focus alweer op de promotie/degradatiestrijd in Amsterdam. “Even kort genieten mag, want de NJJK in Dordrecht was echt geweldig. Vier keer goud is lekker hoor,” glundert Wouters aan de rand van het Hofbad in Ypenburg waar The Hague Swimming traint. “De prestaties van onze zwemmers tijdens de NJJK zijn een bekroning op onze werkwijze. De ploeg van 24 zwemmers bestond nagenoeg volledig uit zwemmers en zwemsters die bij ons trainen vanaf de zwemacademie. Dat geeft een trots gevoel.”

In Dordrecht ging het om individuele prijzen. Keanu Streefland (200 meter rug) en Eva Geilenkirchen (100 meter vlinder en 100 en 200 meter vrije slag) werden Nederlands kampioen in hun leeftijdsklasse. In Amsterdam telt alleen de ploegprestatie. Die moet The Hague Swimming naar het walhalla van het verenigingszwemmen in Nederland brengen: de KNZB hoofdklasse.

Den Haags jongste zwemvereniging Racing Club klom de afgelopen jaren vanuit de derde klasse regio stap voor stap naar de landelijke A-klasse. Vorig jaar, toen al als The Hague Swimming, werd de promotie naar de hoofdklasse opeen haar gemist. “Heel rouwig ben ik daar niet om. De vraag was dan gelijk of we in de hoofdklasse hadden kunnen overleven. Nu liggen de kaarten heel anders,” denkt Wouters. In de competitie worden de tijden van zwemmers en zwemsters uit één ploeg bij elkaar opgeteld. De ploeg met uiteindelijk de minste tijd wint. Een soort ploegenklassement. “Bij de competitie gaat het echt om de ploeg en niet om individuele tijden. In de breedte staat er nu echt een sterke ploeg met op ieder nummer twee prima zwemmers. In het verleden moesten we vaak junioren doorschuiven naar seniorennummers om in ieder geval maar zwemmers aan de start te krijgen.”

Lange termijn

Nog steeds is de kracht van The Hague Swimming een fundament van talentvolle jonge zwemmers. “Opleiden voor de lange termijn is ons grote doel. Maar je ziet dat, nu we langer bestaan, het echt begint te werken. In iedere leeftijdscategorie hebben we

talenten. Samen maakt dat een sterke ploeg.” Volgens Wouters zorgt promotie gelijk voor een grotere aantrekkingskracht voor The Hague Swimming. “Een mooie vereniging in een prachtig Hofbad kan hopelijk straks uitkomen in de hoogste zwemcompetitie. Ik denk echt dat het nu moet lukken.”

Belangrijke troef in het team van Lars Wouters is Jonne Schaafsma (brons tijdens de NJJK 50 meter schoolslag), specialist op de schoolslag. “Jonne is nu achttien jaar, gaat volgend jaar fulltime aan de slag bij het Regionaal Trainings Centrum van de bond in het Hofbad. Geweldig hoe hij zich ontwikkelt. Zijn tijden zijn ook zondag weer heel belangrijk voor de ploeg.”

In Amsterdam verheugt Wouters zich vooral op de estafettenummers. “Tijdens competitiewedstrijden zijn dat de hoogtepuntjes. Een estafetteploeg is de afspiegeling van hoe je er als ploeg voor staat. Eén individueel talent heeft elke ploeg wel, maar vier is weer een ander verhaal.” Grote concurrenten voor promotie in Amsterdam zijn dit weekend de Zeeuwse Kust (Zeeland) en DZ & PC (Drachten), ploegen die uit de hoofdklasse komen. “We gaan uit van onze eigen kracht. De ploeg heeft het tot dit punt gebracht in de vorige wedstrijden, nu mogen ze het zelf afmaken. Ik ga vooral ook genieten en als we het halen vooral ook heel erg feestvieren.”

ADVERTENTIE

T-SHIRTS, SHORTS & ROKJES
29,99 59,99 **10,-**

GRATIS RUGZAK!
BIJ AANKOOP VAN 4 O'NEILL ARTIKELLEN OF MEER

BIKINI'S, SWEATS, JACKS & PANTS
49,99 89,99 **15,-**

FAVORIETsport
-60% -40% -70% -50%

FAVORIETSPORT.NL
DEN HAAG & LEIDSCHENDAM
ELKE ZONDAG OPEN

Ter Plekke

Door Caroline Ludwig

Ana Román <1> (Madrid, 1962) is directeur van het Spaans Verkeersbureau in Nederland. Zij groeide op in Noord-Spanje, in de stad Santander, en studeerde natuurkunde in Madrid. Daarna werkte ze als IT-specialist voor de Spaanse overheid. Na verschillende functies bij ministeries kwam ze bij Turespaña terecht. Omdat ze veel van reizen, toerisme en haar vaderland houdt, besloot ze te solliciteren naar het directeurschap in Den Haag. Dit is haar eerste buitenlandse post. Sinds een jaar en negen maanden werkt ze in het kantoor aan de Laan van Meerdervoort. Met haar gezin woont ze in het Zeeheldenkwartier.

Foto: Eveline van Egdom

Foto: DHC

BUURT
“We wonen met veel plezier in het Zeeheldenkwartier, een prachtige wijk met mooie gebouwen. Vergeleken met Madrid is het hier heel rustig. In vijf minuten fiets ik naar het centrum en ook Scheveningen is vlakbij. In Madrid is je verplaatsen per fiets bijna onmogelijk; het verkeer is heftisch en door de heuvels zijn de wegen steil.”

KOFFIE
“Een leuke plek om mensen te kijken is ’t Goude Hooft <2> aan de Dagelijkse Groenmarkt. En tijdens een fietstocht van Scheveningen naar Kijkduin drink ik weleens koffie bij strandpaviljoen De Kwartel.”

UITGAAN
“Ik ontdek graag nieuwe restaurants. Zo was ik bijvoorbeeld bij Milú in de Driehoekjes en bij de Dagvisser aan de haven. Ook Chinatown en Indonesische restaurants vind ik bijzonder. En

Oker op de Denneweg is een leuke plek om een drankje te drinken.”

THUISGEVOEL
“El Centro Español La Haya is een vereniging voor Spanjaarden. Iedere donderdag tot en met zondag is de bar in het pand aan de Lange Lombardstraat open voor leden. Ook zijn er allerlei culturele activiteiten. Daar voel ik Spanje, vooral als er voetbal wordt.”

KLEDINGZAAK
“Ik kom graag bij Cos, Zara, Mango en Vanilia. De favoriet van de kinderen is The Sting. Bij de Bijenkorf hebben ze veel keuze en soms ga ik naar de HEMA, heel Nederlands.”

GEBOUW
“Het Vredespaleis <3>, de toren zie ik iedere dag vanuit mijn huis. Het is ook een bijzonder gebouw vanwege de

Foto: Gemeente Den Haag

betekenis. Ik ben er één keer binnen geweest en wil snel nogmaals op bezoek.”

AFBREKEN
“De hoogbouw van Scheveningen vind ik zo zonde. Vroeger was het daar heel mooi, kijk maar naar het Panorama van Mesdag. Vanaf het strand is het aanzicht nu verstoord.”

TYPISCH
“Den Haag is een rustige en veilige stad, de mensen zijn er net wat klassieker dan in de rest van Nederland.”

RESTAURANT
“Met de familie bezochten we The Penthouse bij station Hollands Spoor. Het uitzicht was prachtig en we hebben er goed gegeten. En Bite Me aan het mooie Anna Paulownaplein is een leuke zaak met kleine gerechten.”

MUSEUM
“Het Eschermuseum is gevestigd in een klein paleisje op een prachtige locatie aan het Voorhout, vlak bij de Spaanse ambassade.”

LEKKERNIJ
“Gasten presenteren we altijd haring en paling. Zelf koop ik die bij de Haringkar op het Buitenhof. En ik ben gek op oude Goudse kaas.”

FESTIVAL
“Ik ben geïnteresseerd in de Indische

cultuur en die vind ik bij de Tong Tong Fair. Life I Live is een leuk muziekfestival voor de verjaardag van de koning; jammer dat het weer dit jaar zo slecht was. En ik was bij Bruce Springsteen op het Malieveld.”

Foto: DHC

CADEAUWINKEL
“Kado om de Hoek aan de Hogewal heeft veel keus en de eigenaar vind ik heel aardig. Voor kindercadeautjes ga ik naar Matruschka aan het Anna Paulownaplein.”

SPORTPLEK
“Ik speel padel bij La Playa in Rijswijk. Dat is een mix van tennis en squash en is heel populair in Spanje en Argentinië. Eigenaar Marcel Bogaart komt uit voor het Nederlands nationaal padelteam.”

GEHEIMTIP
“Keniaans restaurant 3 Stones aan de

Laan van Meerdervoort. De Keniaanse keuken heeft invloeden uit India. Ik vind de chicken curry en de samosa’s geweldig.”

PARK
“De Japanse Tuin in Clingendael vind ik een prachtige plek. Vlak bij in het park is een leuk theehuis.”

ONDERGEWAARDEERD
“De Haagse musea. Gasten uit het buitenland zijn altijd verbaasd over het aanbod.”

OVERGEWAARDEERD
“Nederlanders zijn veel te zelfverzekerd op de fiets. Zonder helm, met drie kinderen voor en achterop, dat is echt te gevaarlijk.”

STRAAT
“De Scheveningseweg <4> vind ik de mooiste straat van de stad. Ik kom er vaak om te wandelen, te joggen of te fietsen.”

SUGGESTIE
“Alle borden langs de weg zijn in het Nederlands. In een internationale stad waar altijd wel ergens wegwerkzaamheden zijn, zijn Engelse aanwijzingen soms echt nodig.”

OMRIJDEN
“Voor een drankje op een boot aan de Bierkade.”

ADVERTENTIE

LEZERSAANBIEDING

WEDUWE VAN DER TOORN

Hernieuwde kennismaking

Ontdek ons geheel vernieuwde havenrestaurant **Weduwe van der Toorn** van **Edwin van der Goor**. Kies een rustig plekje voor een zakelijke lunch of kom borrelen op ons geheel vernieuwde zonnige terras.

Om deze verandering met u te vieren kunt u bij ons dineren tegen een bijzonder tarief, ofwel lezers van Den Haag Centraal profiteren van een **korting van 15% op de gehele nota t/m 31 juli 2016**.

Reserveer voor 31 juli 2016 o.v.v. Den Haag Centraal Lezersaanbieding.

Weduwe van der Toorn | Treilerdarsweg 2 2583 DA Den Haag | 070-3225881 | welkom@weduvevandertoorn.nl

UIT de kunst

donderdag 23 juni 2016 WEEK 25

Kikkerstraat 4 was van 1925 tot 1950 een oefenzolder voor acrobaten.

| Beeld: Collectie Haags Gemeentearchief

In het midden van de negentiende eeuw kwam het variététheater op als een nieuwe vorm van amusement. De mix van muziek, dans, acrobatiek en comedy sprak tot de verbeelding van een groot publiek, ongeacht rang of stand. In Den Haag

werd variété geïntroduceerd door twee grote namen uit de revue-wereld: Louis Bouwmeester en Henri ter Hall. De laatste was ook nog eens politicus, eerst als lid van de Tweede Kamer, later als gemeenteraadslid in Rijswijk. Tot zijn

gezelschap behoorden beroemde artiesten als Louis Davids en Johan Buziau. Het originele materiaal uit de archieven van Bouwmeester en Ter Hall zijn vanaf woensdag 29 juni te zien in de Centrale Bibliotheek in de verlichte panelen in het Atrium.

Maar er is ook nieuw materiaal. Want variététheater maakt een comeback. Naast Stichting Scala en Variété aan Zee van Karel de Rooij (bekend van Mini & Maxi) duiken steeds meer initiatieven op, zoals het recent gestarte circusfestival

Cirque Mania van het Korzo Theater en Cirque Stiletto van de Haagse theaterproducent Stardust.

Variété aan Zee, woensdag 29 juni t/m maandag 5 september, Centrale Bibliotheek Den Haag.

De Kraaien. | Foto: Romeo Guldenman

Ook veel Haagse bands op Parkpop

‘Daar moet je naar gaan kijken!’

Jett Rebel, Typhoon, John Coffey, Billy Ocean. Er staan klinkende namen op Parkpop, waaronder uiteraard veel Haagse bands. Maar wat te kiezen uit het overvolle programma? Wie beter dat te vragen dan de artiesten zelf.

Door Hester Heite

Dr. Meraki, de winnaar van Road to Parkpop, wil het serieus gaan aanpakken. De jonge funk/soul/jazzband gaat zijn eigen sound laten horen én gaat luisteren naar het ‘heel eigen Nederlandstalige’ geluid van AAPNOOTMIES.

“We hadden het niet zien aankomen,” vertelt zanger-gitarist Milan. Samen met bassist Huy, drummer Pim en toetsenist Tommy vormt hij sinds een halfjaar de band Dr. Meraki. Ze hadden nog maar twee keer eerder opgetreden voordat ze Road to Parkpop, en daarmee een plek op het podium van het festival, wonnen. “We weten nu wel dat mensen onze muziek tof vinden,” concludeert Huy. “We maken funk/soul, met jazzinvloeden. Op Parkpop willen we onze eigen sound laten horen. En live-opnames voor promo’s maken.” Want als het aan de jonge band ligt, blijft het niet bij dit festival alleen. “We willen het serieus gaan aanpakken!”

Milan, Huy, Pim en Tommy kennen elkaar van de vooropleiding van het conservatorium in Rotterdam. “Maar de band is in Den Haag begonnen,” vertelt Tommy. “De vibe in Den Haag is goed,” vindt Milan. “Alsof bands hier, vooral ook onder de jeugd, meer gewaardeerd worden.” Zelf gaan ze ook zeker rondkijken tijdens Parkpop. Huy: “Ik wil sowieso Jett Rebel zien. Dat is te gek. Ik ben benieuwd naar hoe het tweede album live is. En AAPNOOTMIES is heel mooi. Heel eigen. Nederlandstalig.”

De Kraaien beloven een vette show, met veel bijzondere gasten en kattenkwaad. Maar ook naar Emmaly Brown moet iedereen gaan kijken. “Zij is fenomenaal!”

“Parkpop is natuurlijk het mooiste festival van Den Haag,” stelt Bernd Ganzebev van De Kraaien. “Het grootste gratis festival van Europa, vijfhonderdduizend bezoekers. Toen we er drie jaar geleden optraden, stonden er honderdduizend mensen voor het podium, dat is absurd.” Hij zal, samen met Prins Clit in Paanham, gemaskerd optreden. “Want het gaat niet om ons. Het gaat om het feest: het publiek, de bijzondere gasten die we op het podium halen, met z’n allen. Bovendien willen we anoniem over straat kunnen.”

De Kraaien rappen expliciete teksten, met een knipoog. “Ah joh, het is kattenkwaad, daar houden we van. En het is natuurlijk heel Haags, vol woordkeuzes die ze buiten Den Haag niet kennen. Maar nu wel!” Wie iedereen ook moet leren kennen is,

Dinaira Scheffers, zangeres AAPNOOTMIES. | Foto: Nick Toet

wat Bernd Ganzebev betreft, de Scheveningse Emmaly Brown. “Daar moet je echt naar gaan kijken! Zij is uitzonderlijk goed, fenomenaal, ‘it meets international standard’. Ik hoop in de toekomst samen nog eens wat te kunnen gaan opnemen.” De waardering is wederzijds. “Zij komt ook vaak naar ons kijken. En haar vader heeft een tatoeage van ons logo op zijn arm.”

AAPNOOTMIES maakt mooie luisterliedjes, waarop je niet de hele tijd hoeft te springen. Zelf brult zangeres Dinaira Scheffers in de kroeg keihard mee met De Kraaien en wil ze Jett Rebel zien ‘creëren op het podium’.

AAPNOOTMIES won de Grote Prijs van Nederland en stond in het voorprogramma van Di-rect, met Nederlandstalige indiepop.

“Ik ben geïnspireerd door Sigur Rós. Dat is heel bombastisch. Het Nederlandstalige maakt het heel onschuldig en nostalgisch,” vertelt Dinaira Scheffers. Ze treedt meestal op met vijf muzikanten, maar naar Parkpop neemt ze ook nog twee blazers mee. “De muziek heeft zoveel lagen: blazers, een orgel, een vibrafoon. Qua budget kan dat niet allemaal live, maar met de blazers erbij komt het wel een stukje dichterbij hoe het op de plaat klinkt.”

Zelf hoopt Dinaira nieuwe ontdekkingen te doen op Parkpop. “Ik ga er elk jaar bandjes checken, een beetje rondlopen. Ik vind het leuk om verrast te worden.” Wat kent ze al? “De Kraaien, dat is een feestje natuurlijk. Keihard meezingen in de kroeg, heu! Emmaly Brown heeft een hele te gekke stem. En Jett Rebel is gaaf! Er is een vibe tussen de bandleden, alsof ze op dat moment dingen creëren. Dat is heel leuk om naar te kijken en te luisteren.”

Rosie, de op een na oudste rockband van Den Haag, gaat Parkpop afsluiten en afbreken. Het advies aan jongere collega’s: “Niet te snel kappen, de truc is lang doorgaan!”

“We zijn vereerd dat we op Parkpop mogen staan. Als hobbybandje is dat toch het hoogst haalbare in Den Haag,” vinden zanger Hans Philipsen, gitaristen Arjen Petri en Lennard van der Ark, bassist Coen Petri en drummer Willem Schenkeveld. “We zouden eerst gelijktijdig optreden met Jett Rebel, een briljante muzikant, maar hij was bang voor concurrentie, haha. Nu mogen we afsluiten. We sluiten af, we breken af!” En daarvoor is de afgelopen tijd hard gerepeteerd. “We repeteren alsof we optreden: met enorm veel passie en een hoop energie. Want het lijkt een boel zottigheid, maar we zijn een serieuze band.”

Rosie gaat eigen nummers spelen, uiteraard in de stijl van AC/DC, en afsluiten met het nummer ‘Whole Lotta Rosie’. “Want we zijn en blijven een conceptband.” Geen van de huidige bandleden is er vanaf het begin bij. “Dit project gaat ook ons overleven.” En zo hoort het, vinden ze. “Je moet weten welke plek je hebt in een band, samenwerken. Je ziet tegenwoordig vaak dat ego’s gaan opspelen, dat er soloprojectjes komen die niets doen.” Hun tip aan een beginnende band als Dr. Meraki is dan ook: “Kap er niet te snel mee. Hou vol, dat brengt je verder, dan ga je het maken. De truc is lang doorgaan, en lol maken!”

Parkpop, Zuiderpark, zondag 26 juni, met o.a. 13.55-14.20 uur Dr. Meraki, 14.25-15.15 uur De Kraaien, 17.00-17.40 uur Emmaly Brown, 18.10-18.40 uur AAPNOOTMIES, 19.45-20.45 uur Jett Rebel en 20.40-21.20 uur Rosie. Parkpop wordt voorafgegaan door Night at the Park (zaterdag 25 juni, 14.10-23.15 uur) met optredens van achtereenvolgens Yada Yada, Di-rect, Slade, Racoon, Anastacia, Holly Johnson en Wet Wet Wet. Special Request Stage: de Coronos.

China National Acrobatic Troupe bezoekt Zuiderstrandtheater

Wonderbaarlijke nummers

'Het is een buitenkansje om de circusacrobaten uit Peking in Den Haag aan het werk te kunnen zien,' aldus Henk Scholten, directeur van het Zuiderstrandtheater en de Nieuwe Kerk. | Foto: PR

Alle gouden acts in één programma, juicht het Zuiderstrandtheater. Daar speelt de China National Acrobatic Troupe deze zomer het showspektakel 'Splendid'. Verbluffende staaltjes acrobatiek en evenwichtskunst.

Door Eric Korsten

Chinese spreken van oudsher een internationale taal. Het is de spraak van het circus, een taal die iedereen begrijpt en die zonder woorden is. "Ben altijd een fan geweest," bekennt Henk Scholten, directeur van het Zuiderstrandtheater en de Nieuwe Kerk. "Maar dan wel van het zogeheten 'nieuwe' circus, dus zonder spreekstalmeester of dieren, maar wel met een soort van verhaal. En de Chinezen zijn in het genre van het circus en de acrobatiek wereldtop. En het is allemaal verre van oubolig."

Geen presentator met een rood pak en hoge hoed dus, maar wél de ondeugende Apenkoning uit de klassieke Chinese roman 'Reis naar het Westen' die elke act aankondigt. In Splendid wordt van video-projecties en prachtige decors gebruikgemaakt. "Echt, het is een adembenemend visueel acrobatiekfeestje dat de ogen prikkelt. Beeldschoon. De virtuositeit spat er zelfs op een kleinbeeld videoschermje vanaf," zo laat hij ondertussen op zijn mobieltje zien.

In theaters in Utrecht, Terneuzen en Den Bosch waar Scholten werkzaam was, programmeerde hij al circusvoorstellingen. En hier in Den Haag ook, onlangs nog, met Cirkör uit Denemarken en La Putica uit Tsjechië. Al langere tijd aasde hij op de met goud overladen show van de Chinezen, 'die alle belangrijke prijzen in de wacht hebben gesleept op het Internationaal Circusfestival in Monaco'. Voor Scholten kwam veel samen toen hij begin dit jaar de Chinees-Nederlandse ondernemer Alex Kan ontmoette. Die toonde zich bereid drieduizend kaartjes af te nemen om die aan de man te brengen bij klanten van zijn koeriersbedrijf NL Express. Zijn chauffeurs konden de kaartjes alvast verkopen aan de Chinese klanten in Nederland bij wie ze een pakketje ophaalden. "Hij legde honderdvijftigduizend euro in. Daarmee was voor ons een belangrijk deel van het risico gedekt. We moeten over de vijftien shows straks een gemiddelde bezetting van zestig procent halen als we niet allebei de boot in willen gaan. Dat is volgens ons haalbaar."

Het gaat om een vorm van financieren die nieuw is voor het theater in Nederland, benadrukt Scholten. "Want Kan vertegenwoordigt geen overheid, beheert geen fonds en is geen sponsor, zoals bedrijven dat meestal zijn. Kans NL Express is voor ons een partner met wie we het onderne-

mersrisico van de voorstelling delen; hij neemt de helft van de kosten op zich."

Fietsact

Straks staan 55 Chinese acrobaten op het podium van het Zuiderstrandtheater. Ze brengen beroemde acts, waaronder 'In the Moonlight', waar een klassiekballetdanse-res over de schouders en armen van haar mannelijke acrobaat danst. Of 'Illusion upon the River', waarin twee acrobaten in de lucht zweven met alleen een zijden doek in de hand. Blikvanger in de twee uur durende show zijn daarnaast talloze balanceracts, zoals de stunt met de twee tweewielers: vijftien Chinezen die op twee fietsen klimmen en erop rondrijden.

In 1950 gesticht door Zhou Enlai, premier onder het bewind van Mao, voert het circus niet de benaming 'staats-theater', maar vergezelt wel geregeld Chinese machthebbers bij hun officiële staatsbezoeken en -banketten. Vergelijkbaar met de manier waarop de Oranjes op hun buitenlandse staatsexcursies het Nederlands Dans Theater in hun kielzog meenemen.

In het nabije verleden werd in China zelf vaak neergekeken op artiesten uit de circusshows. Pas na de oprichting van de Volksrepubliek China in 1949 kreeg het circus er aanzien. Tegenwoordig zijn er bijna overal in China groepen en speciale internaten waar kinderen acrobatische vaardigheden leren. "De leeftijd waarop kinderen ingezet worden in deze shows, is vaak wat te jong voor ons. We hebben daarom contractueel laten vastleggen dat niet meer dan twee 18-jarige jongens meedoen in Den Haag."

Het is een buitenkansje om de circusacrobaten uit Peking in Den Haag aan het werk te kunnen zien, want hoewel ze de wereld rondreizen, zijn ze niet vaak in de buurt. "Twee jaar was de 'Troupe' voor het laatst in Europa te zien, in Athene. We steken trouwens nog op een andere manier onze nek uit, want theaters zijn 's zomers vaak dicht. We doen dit als opmaat naar een intensievere programmering als we straks weer aan het Spui zitten," kijkt Scholten alvast vooruit naar het nieuwe theater dat gebouwd gaat worden. Ter opwarming zorgt Michelinster-kok Han Ji van het Haagse restaurant HanTing aan de Prinsestraat desgewenst voor eten vooraf.

Het Chinese circus is bij uitstek een combinatie van variëte en kunst. Het geeft in vele opzichten ook een beeld van de Chinese cultuur weer, in een notendop. "Het is het eeuwenoude ambacht dat je ziet," verzucht Scholten. "Dat roert mij."

'Splendid' door de China National Acrobatic Troupe is van woensdag 29 juni tot en met zondag 10 juli te zien in het Zuiderstrandtheater. Meer informatie: splendidcircus.nl en zuiderstrandtheater.nl. Telefonisch tickets reserveren: (070) 88 00 333.

JAZZ

Trumpet All Stars, Marriott en nostalgie

Even geen 'live' jazz tijdens een weekje vakantie in Spanje. Wel op straat tijdens een processie in Cordoba een enorme blazerssectie met een griezelig apocalyptisch geluid gehoord. Met daarin een verbazend aantal hogenotentrompettisten à la Maynard Ferguson of – om dichterbij huis te blijven – leadtrompettist Wim Both van het Jazz Orchestra of the Concertgebouw. Met dat orkest kwam ik via het wereldwijde web

weer bij de levende jazz, want hun reguliere e-mail linkte me door naar een JOC-optreden met hammondorganist Dr Lonnie Smith. Met een solo van Hagenaar Simon Rigter die mooi in stijl bleef en niet ging 'honken' in het idioom van de getulbande dokter. Nog een Hagenaar mocht het er even opnemen tegen Dr Lonnie: pianist Peter Beets, van wie ook mijn eerste jazzmail op Nederlandse bodem kwam. Met aankondigingen van zijn

komende concerten. Beets is denk ik de meest bezette jazzpianist van Nederland. Op het North Sea straks met dat JOC en met Fay Claassen. Op 22 juli in Philadelphia in het Museum of Art in 'Art after 5'. Eind juli in de New Yorkse Blue Note tijdens het Gypsy Jazz Festival – waar hij eerder furor maakte – en dan weer 'gewoon' in het Amsterdamse Concertgebouw. Een lijst waar je ademloos van wordt. Terug op Haagse bodem voor de komende week de volgende tips: op 24 juni de Friday Night Live-sessie in de Regentenkamer. Met zangeressen Simone Pormes en Dedre Twiss en een kwartet met musici als Boudevijn Lucas (basgitaar) en Eric van de Bovenkamp (piano). De Regentenkamer sluit het seizoen op 30 juni af met de Trumpet All Stars. Drie trompettisten: Michael Varekamp,

Nanouck Brassers en Gary Kavanagh – qua temperament en klank zeer verschillend – met een ritmesectie van Rob van Kreeveld (piano), Vincent Kuiper (bas) en Ben Schröder (drums). Tom van der Zaal is een van de actiefste jonge Haagse tenorsaxofonisten die steeds nieuwe speelmogelijkheden creëert (Kurhaus, Sparks in het Hilton, kortgeleden Ich bin ein Hamburger) en nu te horen is in de Bordelaise (25 juni). Met wie hij komt, is me nog niet bekend. Jerry Steygers zondagmiddagse 'Jazz in the City' dat kort in 't Goude Hoofd huishield, is nu de stad uit en is te beluisteren in de Rijswijkse Halve Maan (26 juni). Met Team Harmony, waarin pianist Karel Boehlee, saxofoniste Naomi Adriaansz, Tim Welvaars (harmonica), Phaedra Kwant (zang) en Erik Kooger (drums). In het ver-

nieuwde Marriott-hotel (Johan de Wittlaan 30) wordt op zondag 3 juli gemuseeerd door zangeres Deborah J. Carter met songs van haar cd's 'Daytripper' en 'Diggin' the Duke'. Ze wordt begeleid door pianist Thijs Cuppens (die eerder onder anderen saxofoniste Suzanne Alt begeleidde), bassist Mark Zandveld en drummer Gunnar Graafmans. Het concert vindt plaats op het Garden Terrace, de zomertuin van het hotel, en is een initiatief van Marriott en jazzliefhebbers Ronald Blom en Robbert Coops. Heren die op die plek eerder jazz brachten gestuurd door een flinke vleug nostalgie. Want dat Marriott heette vroeger Bel Air-hotel. En wij, jazzliefhebbers, weten allemaal wat daar was.

Bert Jansma

125 jaar Haagse Kunstkring -- HET X-OVER DNA

‘Soms voel ik me een circusdirecteur’

Ingrid Rollema: ‘We opereren het liefst anoniem.’ | Foto’s: Hendrik van Leeuwen

Rekwisiet Theater van de Verkeerde Beslissing – Rat.

“Als de wereld in brand staat, kun je daar als kunstenaar niet omheen,” zegt Ingrid Rollema. Twee jaar geleden richtte zij het Theater van de Verkeerde Beslissing op om conflicten beeldend neer te zetten. Zoals Shakespeare, maar dan uitgevoerd als korte videoproductie en verspreid via internet. Zo past het Haagse collectief uitstekend in de cross-overmanifestatie in de Haagse Kunstkring (HKK).

Door Hendrik van Leeuwen

Het atelier van Ingrid Rollema – ooit de toonzaal van een harmoniumfabriekje – verkeert in fotogenieke staat van ontbinding. Verf bladdert af, alles is oud en gebruikt, maar het licht uit twee dakkoepels strijkt er goddelijk overheen. Kriskras in de ruimte wordt er aan kleisculpturen en decorstukken gewerkt. Een vooroorlogse theaterspot uit Normandië komt goed van pas voor een portret van de kunstenaars. Ze wil eigenlijk niet op de foto. “We zijn een collectief,” zegt ze, “we opereren het liefst anoniem, zoals Loesje onder een algemene naam.” De oplossing blijkt een ter plekke geknipt maskertje: “Ja, dan is het weer theater!” Tot dusverre heeft de kunstenaarsgroep dertien korte films geproduceerd. Het krankzinnige schaakspel in Syrië, het wurgcontract met Griekenland, de politieke moord op Boris Nemstov: het zijn grote onderwerpen, maar omlijst door een universeel citaat van Shakespeare wordt de hamvraag snel gesteld. Aan elk project gaat veel research vooraf. Men bezoekt lastige locaties en raadpleegt internationale deskundigen, zoals Paul Meerts van Clingendael. De bevindingen worden compact gepresenteerd, wat de verspreiding via internet moet bevorderen. En die aanpak blijkt te werken: de respons is verheugend groot, vooral uit het buitenland. De keuze van onderwerpen geschiedt collectief. Ingrid Rol-

lema zoekt het kernbeeld vaak in klei, maar brengt ook haar theaterachtergrond in. Anderen buigen zich over tekst, verfilming, vormgeving en productie. Shakespeare-citaten worden in Hollywood door stemacteur Daamen Krall ingesproken. Het motto van de groep is ‘Love all, trust a few, do wrong to none’ en die vermanende quote van Shakespeare lijkt zelfs op de groep van toepassing. Het artistieke gekraakel brengt Rollema tot de verzuchting: “Soms voel ik me net een circusdirecteur.” Mede dankzij de begeleiding van

‘Het motto van de groep is ‘Love all, trust a few, do wrong to none’

seriousFilm worden projecten toch in korte tijd van de grond getild. Vijf van de dertien worden er in de Haagse Kunstkring getoond, naast rekwisieten die het productieproces tastbaarder en tegelijk wonderlijker maken. Film is en blijft een product van de verbeelding. In de hoge zaal van de HKK wordt de laboratoriumsituatie doorgetrokken naar het verleden. De 89-jarige Frans Zwartjes, volgens Susan Sontag de ‘grand old man’ van de experimentele film, gaat daar in gesprek met Hester Scheurwater. Woorden komen er niet aan de pas, ze reageren op elkaar met beelden. Dat proces wordt op film vastgelegd door Gerard Holthuis en getoond in de week van 13 tot en met 17 juli.

Haagse Kunstkring, Denneweg 64, 2514 CJ Den Haag. Gratis toegang expositie. Maaltijden € 12,50 (vooraf inschrijven, evenementen € 12,50 (korting met passe-partout). Actuele informatie: www.haagsekunstkring.nl

Toneelbeeld Theater van de Verkeerde Beslissing – Schaakspel.

Muziek, vormgeving en beeldende kunst, letteren en aanverwante disciplines zoals film en theater werken al 125 jaar structureel samen binnen de HKK. Om dit DNA fris onder de aandacht te brengen heeft gastcurator Menno Doornbos een veelomvattende manifestatie opgezet: HET X-OVER DNA. In de maanden juni en juli worden er wekelijks nieuwe cross-overs gepresenteerd.	Theater van de Verkeerde Beslissing exposeert nog tot en met 26 juni (door de week open vanaf 11.00 uur, zondag vanaf 13.00 uur). Donderdag 20.00 uur: ‘Hong Kong’, film met inleiding van de maker Gerard Holthuis. Vrijdag 20.00 uur: Shakespeare-lezing Ruud Hisgen. Evaluerend debat met Diana Wind, Ingrid Rollema en Paul Meerts (Clingendael). 18.00 uur eten en drinken, 20.00 uur Shakespeare-avond, voordracht Rein Edzard.
--	---

Talentvolle scholieren van masterclass naar schouwburg

Na intensieve masterclasses tijdens Get on Stage verzorgen tientallen Haagse middelbare scholieren in de schouwburg een voorstelling van in totaal 23 stukken. Ze bepaalden bijna alles zelf.

Door Olivier van Nooten

Op initiatief van het Musicon stappen jaarlijks tientallen Haagse tieners zonder al te veel artistieke ervaring tijdens het YourStage Festival het podium op. Ze krijgen de kans om in de disciplines zang, dans, toneel, rap en muziek hun kunsten te vertonen. Een stapje verder gaat Get on Stage, waar ook audities aan de orde zijn. Dansdocent Janine Schott: “Leerlingen krijgen een indruk van wat ze al kunnen. In de meivakantie hebben de deelnemers er de hele week intensief aan gewerkt, er waren elke dag masterclasses en repetities.” In de Koninklijke Schouwburg zijn maandag de vruchten van alle inspanningen te zien en te horen.

Schott bepaalde ook dit jaar in nauw overleg met Daan van der Bruggen (‘de vader van YourStage’) wat de ‘artistieke lijn’ is, om die daarna voor te leggen aan het team: “Hoe zien de andere coaches dat?” Die open aanpak is tekenend voor de sfeer. De disciplines hebben vaardige en vriendelijke begeleiders, die in los verband vaak al jaren onderdeel van Musicon zijn. Schott, die voor Get on Stage de dansgroep onder haar hoede heeft, spreekt met liefde over een collega als Ariane Aris, die achter de schermen het project stroomlijnt: “Ariane is echt te gek. Ze snapt heel goed wat je bedoelt, kan dus meedenken in het artistieke proces en toch een strakke planning maken. We hebben er echt voor gepleit om haar erbij te hebben.”

Een ander lid van het team is rapper Guus van der Steen (bekend van Kern Koppen), die de jongeren bij de introductie een tekst liet horen over hem en zijn broer. De 44 deelnemers van 12 tot 18 jaar kregen vervolgens de vraag: ‘Waar zouden jullie een voorstelling over willen maken?’ Het thema werd ‘Echt’, onder meer over de media en hoe ‘fake’

mensen kunnen zijn die hun best doen ‘het perfecte leven’ te laten zien met selfies. Per groepje werd tot slot onderzocht hoe het onderwerp vorm zou krijgen.

Zoeken

Schott: “De coaches zeggen niet wat de jonge artiesten moeten doen, het komt echt uit hén. Het enige wat we van tevoren bepaald hadden, was dat we geen bestaande muziek zouden gebruiken. Soms stuur of stimuleer je wel, bijvoorbeeld in de communicatie tussen disciplines. Een doel is talent ontwikkelen van

‘Het lukte om gevoel van een liedje te vertalen naar beweging’

jongeren door cross-overs. Ze gaan interdisciplinair aan de slag, dus niet alleen met wat ze zelf al kunnen: out of the box, binnen en buiten hun comfortzone. Voor sommige dingen moesten ze echt zoeken. De meningen waren dan misschien verdeeld, het resultaat was juist heel verrassend. Toen we dansers naar de gitaristen stuurden, was de eerste reactie: ‘Wat is dit? Zo raar!’ Uiteindelijk vonden ze het heel gaaf. Het lukte om gevoel van een liedje te vertalen naar beweging.”

Andersom hadden de muzikanten het ook niet altijd even makkelijk, vertelt Schott grinnelend: wat te doen met het verzoek iets te spelen wat ‘gewoon heel vet’ is? Hoewel ‘onderzoek en proces’ dus erg belangrijk waren, is de voorstelling in de schouwburg volgens Schott ook gewoon ‘echt heel mooi’.

Get on Stage. Maandag 27 juni, 20.00 uur, in de Koninklijke Schouwburg. Meer informatie: www.ks.nl

Het Zeeheldenfestival kent elk jaar ‘fantastische acts en bands’. | Foto: PR

Zeeheldenfestival, feest

Het Zeeheldenfestival is alweer toe aan zijn 36ste editie. Vijf dagen lang viert het Zeeheldenkwartier uitbundig feest. Met een hapje, een drankje en uiteraard vele leuke optredens voor iedereen.

Door Anneke Ruys

Gezelligheid is troef op het festival dat eigenlijk geen festival wil zijn. Tenminste niet in die zin van het woord. De charme van het grootste buurtfeestje van Den Haag uit zich daarin dat het altijd kleinschalig en intiem is gebleven en nooit heel groot gegroeid is. Toch is de programmering avontuurlijk en is er voor iedereen wat. Bewoners van de wijk vieren hun jaarlijkse festival samen met hun familie, vrienden en buren. Maar ook buitenstaanders zijn meer dan welkom. Programmaleider Jan Essenberg heeft al vijftien van de zesendertig edities meegemaakt.

De leukste kant van het coördinatorschap van de programmacommissie van het Zeeheldenfestival vindt hij de samenwerking met de overige vrijwilligers. “Het samen met de vier mensen van de programmacommissie een steengoed programma in elkaar zetten. Als het mogelijk is

met zo min mogelijk sturing en veel vrijheid. De mensen stimuleren om zelf tot ontplooiing te komen. Het blijft altijd wel teamwork!”

Essenberg ziet het Zeeheldenfestival als een uit de hand gelopen buurtfeestje. “Zesendertig jaar geleden begon het allemaal met middagoptredens van onder anderen de wijkbewoners ter gelegenheid van het tienjarig bestaan van bewonersorganisatie De Groene Eland. Langzaam is het uitgegroeid tot een vijfdaags festival voor, door en met de wijk en met ook heel veel bezoekers van daarbuiten.”

Het Zeeheldenfestival is volgens Essenberg een evenement dat geen vernieuwing nodig heeft en daar ook niet aan moet denken. “Per-

‘Voor vernieuwingen zijn er genoeg andere festivals’

Haagse scholieren verleggen hun artistieke grenzen tijdens Get on Stage. | Foto: PR

stje dat altijd gezellig is

soonlijk vind ik dat dit een succesconcept is waar niet aan getornd moet worden. Het principe is een buurtfeest van en door de buurt. Voor vernieuwingen zijn er genoeg andere festivals, denk ik.” Een uitdaging is het evenement volgens de programmaleider ieder jaar wel. “Het is vooral een hele klus om het festival financieel rond te krijgen. En om met het ons toegekende budget een heel mooi en gevarieerd programma samen te stellen.”

Memorabel
Van de vijftien edities waar Jan Essenberg zelf bij betrokken was, zijn er verschillende die voor hem memorabel zijn geweest. “De zilverenjubileumeditie bijvoorbeeld toen er een groot orkest van vijfendertig man op het podium stond. Het waren allemaal wijkbewoners die de opening verzorgden en in dat jaar hadden we ook Henk Westbroek met zijn band. Om ook niet te vergeten is de editie van 2013 met de band Russkaja uit Oostenrijk/Rusland met ‘een wilde en woeste explosie van ska, polka, folk, metal, wereldmuziek en funk’. Wat een spetterend optreden! En dan vorig jaar de editie met de Règâhs uit Den Haag en met een gastoptreden van Rinus Gerritsen van de Golden Earring. Toen was

het zo druk dat we bijna het plein af moesten sluiten.”

Als programmaleider heeft ook Jan Essenberg voor dit jaar zijn voorkeuren. Een aanrader op de vrijdag is volgens hem ‘Little Louis, Kleine Louis’, een jazzprogramma speciaal aangepast voor kinderen door onder anderen Michael Varenkamp. Rode draad van het verhaal is de beroemde trompettist Louis Armstrong. Hoe zijn Afrikaanse achtergrond hem beïnvloedde in zijn muziek en hoe hij later de grondlegger van de jazzmuziek zou worden. Ook niet te missen op de vrijdag vindt Essenberg het optreden van Kingfisher Sky, prog/gothic metal met onder anderen Ivar de Graaf (ex-Within Temptation). “Muzikaal maar ook visueel heel mooi. En natuurlijk de afsluiter op zaterdag Projekt Rakija met een mix van energieke ritmes, reggae, hip-hop en scheurende gitaarrock, gegoten in een spetterende show. Maar er staan nog veel meer fantastische bands en acts op het programma en ik wil natuurlijk niemand tekortdoen.”

De 36ste editie van het Zeeheldenfestival is van woensdag 29 juni tot en met zondag 3 juli.
Meer informatie: www.zeeheldenfestival.nl

Recensie

‘Hofbiograaf’ Fasseur verdedigt postuum zijn zelfstandigheid

Door Jan-Hendrik Bakker

In maart dit jaar overleed, na een fataal afgelopen medische ingreep, vrij onverwachts de historicus en jurist Cees Fasseur; hij zou 78 geworden zijn. Fasseur was een grote naam op het terrein van politiek-historisch onderzoek. En wat te vermoeden viel, bleek ook het geval: Fasseur had een dik manuscript met herinneringen klaarliggen. Dat hij zelf ook niet verwacht had dat de dood hem zo snel zou inhalen, blijkt uit de laatste zin van deze herinneringen: ‘U hoort nog van mij!’ Nu horen we dus alsnog van hem, maar wel zonder de auteur zelf.

Fasseurs boek is ‘Dubbelspoor’ gaan heten. Die titel lag voor de hand voor iemand die twee carrières naast elkaar achter de rug heeft, als historicus en als topambtenaar. De sporen hebben overigens alles met elkaar te maken en gaan soms zelfs in elkaar over, zoals in het geval van Fasseurs grote kennis van het recente koloniale verleden van Nederland in Indië of van de Greet Hofmans-crisis, toen koningin Juliana onder invloed van een gebedsgenezers was gekomen en waarbij het bijna tot een staatsgreep kwam. De dubbelrol heeft zich ook wel tegen Fasseur gekeerd. Als schrijver van twee monumentale werken over Wilhelmina en het huwelijk van Juliana en Bernhard is hij wel de hofbiograaf genoemd en door collega’s uit de wetenschap om die reden aangevallen.

Er is Fasseur veel om te doen om door middel van deze herinneringen af te rekenen met dat beeld. Of dat helemaal lukt is de vraag, maar hij slaagt er in elk geval wel in om zijn zelfstandigheid als onderzoeker overtuigend te verdedigen. Het punt blijft dat Fasseur van koningin Beatrix destijds als enige toegang heeft gekregen tot het persoonlijk archief van het Koninklijk Huis. Sommigen van Fasseurs collega’s hebben hem om die reden onwetenschappelijkheid verweten. De resultaten van zijn onderzoek zijn immers voorlopig niet verifieerbaar en is openbaarheid niet de kern van alle wetenschappelijk onderzoek? Fasseurs antwoord is dat zijn feitengetrouwheid zal blijken als het archief in de toekomst wel openbaar zal

worden. Er is volgens hem dus alleen van uitgestelde openbaarheid sprake.

Eigen loopbaan

‘Dubbelspoor’ is vooral een boek dat historici en parlementair journalisten zal interesseren. Fasseur kan overigens wel voor een breed publiek schrijven – dat bewijzen zijn bestsellers over Wilhelmina en Juliana en Bernhard – maar zijn blik is dit keer wel erg op de eigen loopbaan gericht. Hij heeft een aantal rekeningen te vereffen en zaken uit te leggen die lang niet iedereen zullen boeien maar waarvan Fasseur vond dat het toch moest. Daarvoor zijn het per slot van rekening memoires.

Je kunt je wel afvragen of hij in sommige gevallen niet erg veel ruimte besteedt aan tamelijk minieme zaken. Zoals de onterechte kritiek die hij kreeg van een lid uit zijn promotiecommissie op zijn proefschrift over de geschiedenis van Nederlands-In-

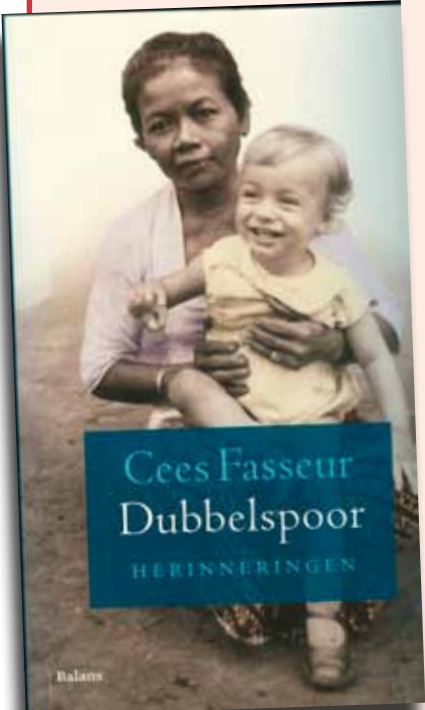
‘Dubbelspoor’ is vooral een boek dat historici en parlementair journalisten zal interesseren

dië. Hij had deze mevrouw in enkele zinnen de oren kunnen wassen, maar heeft daar vele alinea’s voor nodig, en blijft op de zaak terugkomen. Hetzelfde geldt voor het uitgebreid citeren van de gunstige pers die hij kreeg voor ‘Wilhelmina’. Ook dat is begrijpelijk, omdat enkele scribenten hem later onder vuur hebben genomen. Maar het blijven bladzijden die alleen voor insiders interessant zijn. En voor hen zijn die dan ook geschreven.

Dat neemt niet weg dat er in ‘Dubbelspoor’ ook veel te genieten valt voor de iets mindere insider. De inkijkjes die Fasseur geeft in het Koninklijk Huis zijn kostelijk opgeschreven, ‘tongue in cheek’, zoals de Britten zeggen, en met een tikje olijfheid. Bijvoorbeeld als hij het erover heeft dat prins Bernhard juist aan zijn ‘ochtendbiertje’ zit wanneer Fasseur hem te spreken krijgt. Over koningin Beatrix die zo geanimeerd met hem haar visie op haar grootmoeder deelt, dat Fasseur bij terugkeer voor een alcoholcontrole vreest en zich afvraagt wat er zou gebeuren als hij dan als excuus zou opvoeren: ik kom zojuist bij een onderhoud met de koningin vandaan.

Politiek relevant is in elk geval het hoofdstuk over de politie, waarin Fasseur gehakt maakt van het huidige superministerie waar de VVD nu zo mee in haar maag zit. Aan dat monsterlijke gedrocht hadden ze nooit moeten beginnen, vindt Fasseur. De politie had gewoon bij Binnenlandse Zaken moeten blijven. Dit had ook voorkomen dat politiecommissarissen zich als pasjes gaan gedragen.

Cees Fasseur: ‘Dubbelspoor, Herinneringen’. Uitgeverij: Balans. ISBN 978 94 600 317 5. Prijs: € 19,95.

Theater, Muziek & Evenementen

Gegevens voor de Uitagenda

De brongegevens voor deze weekagenda zijn afkomstig van Den Haag Marketing. Vanwege de beperkte ruimte bevat de agenda een selectie van het totale culturele aanbod in de regio. Kijk voor het volledige programma en de omschrijvingen op www.denhaag.com Tips kunt u (uiterlijk een week van tevoren) uitsluitend mailen naar info@denhaag.com ter attentie van Arja Kalhorn en Rob Hogeslag.

vrijdag 24 juni

- 10:00 **Peuterdans** | ballet jeugd | Dansen, springen en vrij bewegen voor de allerkleinsten. Doe gezellig mee! De Nieuwe Regentes, vanaf €6,00 tot €7,00
- 10:00 **Binnenhof rondleidingen ProDemos** | rondleiding | ProDemos Binnenhof neemt je mee naar de Ridderzaal en de Eerste en Tweede Kamer. ProDemos - Huis voor democratie en rechtsstaat, www.reserveren.prodemos.nl/bezoekerscentrum, vanaf €5,00 tot €10,00
- 11:00 **Vaar mee met The Hague Boat** | rondleiding | Ervaar Den Haag vanaf het water. Alle boottochten zijn Engels gesproken. Binnenstad Den Haag, www.excursies.denhaag.com/nl/excursie/details/76 vanaf €11,00, Jeugd: vanaf €7,50
- 11:00 **Openstelling Grote Kerk** | open dag | De Grote of Sint-Jacobskerk in Den Haag is tijdens de zomermaanden opengesteld voor publiek. Grote Kerk, vanaf €2,00
- 12:00 **I Love HipHop festival** | popmuziek ballet | De I Love HipHop week overspoelt Den Haag met hiphop vibes. Acht dagen lang brengt I Love HipHop optredens, comedy, live graffiti en streetart, muzieksessies, dansbattles en nog veel meer naar locaties door de hele stad. Binnenstad Den Haag
- 13:00 **Kleurrijke stadswandeling met City Mondial** | rondleiding wandeling | Maak kennis met de historie van de Schilderswijk, Chinatown en de voormalige Jodenbuurt. . VVV-informatiepunt Den Haag City Mondial, www.excursies.denhaag.com/nl/excursie/details/88 vanaf €5,00, Jeugd: vanaf €4,00
- 13:00 **Bites & Stories - Food Tour The Hague culinair** | rondleiding wandeling | Bites & Stories neemt je tijdens de vier uur durende Food Tour mee langs een mix van de Haagse hoogtepunten Binnenstad Den Haag, www.bitesandstories.com/book-a-food-tour-in-the-hague/ vanaf €50,00
- 17:30 **Drijf-in bioscoop bij Spark** | rondleiding festival film | Vrijdag 24 juni is de eerste drijf-in bioscoop van Den Haag. Vanaf het water kun je met je eigen bootje aanmeren en de film Cocktail zien! Heb je zelf geen bootje? Dan kun je een plek reserveren op een van de boten van De Ooievaart.
- 18:00 **The Hague Boat - ShoppingNight** | rondvaart rondleiding | Vaar mee met deze speciale rondvaart op Shopping-Night. Geniet van bubbels & snacks en ontvang een goodiebag. Binnenstad Den Haag, www.excursies.denhaag.com/nl/excursie/details/90 vanaf €15,00
- 18:30 **Vertel je Verhaal** | Theater | Draad speelt het terug toneelstuk Tijdens het diner raak je al aan de praat met je oude vrienden, collega's of je familie, nodig ze uit voor deze bijzondere avond. Eerst dineren en

- daarna een voorstelling over het leven! Strandtent De Fuut, www.defuut.nl vanaf €37,50
- 19:00 **Tasty Comedy** | culinair cabaret | Tasty Comedy is een dinershow op De Pier in Scheveningen, waarbij heerlijk eten, gezelligheid en komedie samenkomen. Pier Scheveningen, www.tastycomedy.nl/tickets vanaf €59,50 tot €69,50
- 19:00 **Hoogtij** | rondleiding | Hoogtij is een route langs kunstenaarsinitiatieven, galleries en kunstinstellingen in het centrum van Den Haag en vindt meerdere keren per jaar plaats op vrijdagavond. De locaties zijn tussen 19:00 en 23:00 uur te bezoeken. De toegang is overal gratis! Binnenstad Den Haag, gratis
- 19:00 **Festival Holaa** | wandeling festival | Loop, fiets en vaar door het heden-daagse kunstcircuit van Den Haag van white cube naar underground naar makersplek. Festival Holaa bestaat uit Hoogtij#45 op vrijdagavond- Laagtij op zaterdagmiddag- Art Walk With Me op zondagochtend. Binnenstad Den Haag
- 19:30 **Disney's Beauty and the Beast** | musical | Wie kent het verhaal niet van de mooie Belle die terechtkomt in het duistere kasteel van een jonge prins die door een vloek is veranderd in een verschrikkelijk beest? AFAS Circustheater, www.stage-entertainment.nl/shows/musical/beauty-and-the-beast/boeknu vanaf €19,00 tot €69,00
- 19:30 **Toneelgroep De Appel - Decamerone** | toneelstuk | Decamerone (1353) van Giovanni Boccaccio is een verzameling van honderd verhalen. Komend seizoen zet De Mol, nu samen met de spelers van De Appel, zijn tanden opnieuw in deze tekst, uitgedaagd door een nieuwe locatie in de omgeving van Scheveningen. Appeltheater, www.toneelgroepde-appel.nl/bestellen vanaf €30,00, Uitpas: vanaf €28,50
- 19:45 **Dance Delight (25+)** | dance | Dance Delight verzorgt op elke 4e vrijdag van de maand een swingavond in Den Haag. De locatie, de aankleding en het gevarieerde muziekaanbod maakt dat dit een unieke plek is voor 25+ publiek om te dansen. elke avond begint met een korte dansworkshop (De Vijf Ritmes). Zeeheldentheater, vanaf €10,00
- 20:00 **Beach Life** | dance | Zon, zee, strand, frisse cocktails en heerlijke muziek, welke stedeling wilt dat niet? Strandclub De Karavaan, €5,00
- 20:00 **TEST Extra** | jazz popmuziek | Hoogtij en TEST Extra in Het Nutshuis worden gemaakt door jonge componisten, beeldend kunstenaars en andere live art makers. Nutshuis, gratis
- 20:15 **Friday Night Live: Lo van Gorp, Dedre Twiss en Simone Pormes** | jazz | Zangers Lo van Gorp (Marco Borsato band), Dedre Twiss (Ilse de Lange band) en Simone Pormes (The Princess Project) nodigen hun muzikale

- vrienden uit om de muziek te spelen waar hun hart ligt. Regentenkamer, www.shop.ticketscript.com/channel/web2/get-dates/rid/TLP3UQM5/eid/301202 vanaf €12,50
- 20:30 **Operazday - Dr Miracle's last illusion** | klassieke muziek | Magisch muziektheater op de grens van leven en dood. Koninklijke Schouwburg, vanaf €15,00 tot €29,50, Uitpas: vanaf €21,00 tot €28,00
- 20:30 **Paardcafé: Fabian + Jessy Yasmeen** | popmuziek | Zijn muziekstijl is niet in één woord samen te vatten, invloeden van blues en americana vormen de rode draad die door zijn nummers verweven zit. Paard van Troje, gratis
- 20:30 **Dark The Hague** | wandeling | Tijdens deze Engelstalige Duister Den Haag-wandeling loop je onder de 'veilige' begeleiding van een gids langs de spannendste en bloedrigste plekken in het Haagse Hofkwartier. . Plein, www.darkthehague.com/agenda/ €15,00
- 20:30 **Vertel je Verhaal** | Theater | Draad speelt het terug toneelstuk Tijdens het diner raak je al aan de praat met je oude vrienden, collega's of je familie, nodig ze uit voor deze bijzondere avond. Eerst dineren en daarna een voorstelling over het leven! Strandtent De Fuut, www.defuut.nl vanaf €37,50
- 21:00 **Residentie Orkest olv Jos Vermunt - Summertime! Great American classics** | lassieke muziek | Summertime! Great American classics. Zuiderstrandtheater
- 22:30 **Los Oxidados** | popmuziek | Los Oxidados zijn misschien wel de beste vertegenwoordigers van de groeiende surf muziekscene in Mexico. Na 12 jaar surfen komen ze deze zomer naar Europa en doen daarbij ook VaVoom aan. Cocktailbar VaVoom, gratis
- 23:00 **DVRGNT** | dance | District en Empty Headed bundelen hun krachten voor de Haagse clubscene. Line-up: Amber, Mischa Duncan, Dino R, Okoceo bzb Ary. Speciaal voor internationale studenten en iedereen die een beetje techno in zijn of haar hart draagt. Magistrat, gratis
- 23:00 **Oxygen Bar 3** | dance | Een nieuwe editie met Soichi Terada, Raphael Top-Secret, 751 & Dazion. PIP is een cultuurpodium gevestigd op het BINK36 terrein in Den Haag. PIP Den Haag, €6,00, €8,00
- 23:00 **@ Friday** | dance | De beste start van je weekend begint bij Danzig, een van de populaire danscafés in het centrum van Den Haag! Danzig
- 23:00 **Dushi Yu** | dance jazz popmuziek | Dushi Yu is een heerlijk Caribisch spektakel in het Paard van Troje. Na de eerste succesvolle editie tijdens koningsnacht in Club Seven is Dushi Yu terug en hoe. The bigger, the better! Paard van Troje, vanaf €15,00, vanaf €20,00
- 23:00 **Millers Friday** | dance | Elke vrijdag na een lange week studie en/ of werk kun je bij Millers je weekend aftrappen met een fijn feestje. Millers, gratis
- 23:00 **Ladies Night** | dance | Elke vrijdagavond is het Ladies Night in de Haagsche Kluis! De Haagsche Kluis, gratis
- 23:30 **Feestcafe Rootz** | ance popmuziek | Het nieuwe club seizoen gaat beginnen en ook onze drukste avond van de week heeft een kleine make-over gekregen! Rootz, gratis
- 23:30 **Flirt Friday** | dance | Elke vrijdag is het feest bij Club Lustig! Met o.a. Mike Motion, Miranoz and Firstman. Club Lustig
- 23:55 **Paardcafé - DJ Cassus** | dance popmuziek | DJ Cassus is een DJ die van zoveel verschillende genres houdt, dat hij ze het liefst ook allemaal aan bod

- laat komen op één avond. Paard van Troje, gratis
- 23:59 **Vrijdag in het Feest** | dance | Elke vrijdag helpt het Feest van Sinterklaas je om het weekend goed te beginnen. De resident DJ's draaien elke week de lekkerste top, house en RnB plaatjes. Het Feest van Sinterklaas, vanaf €1,00 tot €3,50
- 23:59 **Flirt Friday** | dance | Elke vrijdag is het feest bij Club Lustig! Met o.a. Mike Motion, Miranoz and Firstman. Club Lustig
- 09:00 **Zaterdagse bloemen- en plantenmarkt** | markt | Rond de Grote kerk worden verse bloemen, boeketten, plantjes voor in de tuin en op het balkon en accessoires zoals potten, manden, bijzondere decoratie en (klein) tuinmeubilair verkocht. Binnenstad Den Haag
- 10:00 **Michael Jackson Memorial Day** | festival popmuziek | Scheveningen staat 25 juni 2016 in het teken van Micheal Jackson. Strandtent Mood Beach en de Palace staan de hele dag in het teken van de muziek en de dancemoves van Michael Jackson. Palace Promenade, gratis
- 10:00 **Home Made Market @ De Fahrenheit** | markt | De Fahrenheitstraat, de Thomsonlaan en het Thomsonplein staan traditioneel op de vierde zaterdag van juni in het teken van de grote jaarmarkt. Met tal van gezellige kraampjes, groot podiumprogramma, straattheater en de zweefmolen natuurlijk! Fahrenheitstraat, gratis
- 11:00 **Openstelling Grote Kerk** | open dag | De Grote of Sint-Jacobskerk in Den Haag is tijdens de zomermaanden opengesteld voor publiek. Grote Kerk, vanaf €2,00
- 11:00 **Nederlandse Veteranendag** | optocht | Eerbetoon aan alle Nederlandse veteranen met een plechtigheid in de Ridderzaal, een ceremonie op het Binnenhof en een defilé met om circa 13.00 uur een fly-past over het defileerpunt. Binnenstad Den Haag, gratis
- 11:00 **Vaar mee met The Hague Boat** | rondleiding | Ervaar Den Haag vanaf het water. Boek de unieke boot voor een vaartocht met familie, vrienden, collega's of ga met de reguliere rondvaart tochten mee. Alle boottochten zijn Engels gesproken. Binnenstad Den Haag, www.excursies.denhaag.com/nl/excursie/details/76 vanaf €11,00, Jeugd: vanaf €7,50
- 12:00 **I Love HipHop** | festival popmuziek ballet | De I Love HipHop week overspoelt Den Haag met hiphop vibes. Acht dagen lang brengt I Love HipHop optredens, comedy, live graffiti en streetart, muzieksessies, dansbattles en nog veel meer naar locaties door de hele stad. Binnenstad Den Haag
- 12:00 **Bites & Stories - Food Tour The Hague** | culinair rondleiding wandeling | Bites & Stories neemt je tijdens de vier uur durende Food Tour mee langs een mix van de Haagse hoogtepunten. Binnenstad Den Haag, www.bitesandstories.com/book-a-food-tour-in-the-hague/ vanaf €50,00
- 12:00 **Country Festival Scheveningen** | festival | Linedansen in Scheveningen tijdens de 13e Country Festival Scheveningen Scheveningen Bad, gratis
- 12:00 **I Love HipHop - Paard van Troje** | workshop festival popmuziek | I Love HipHop overspoelt een week lang Den Haag, van 18 tot en met 26 juni 2016. Acht dagen lang brengt I Love HipHop optredens, comedy, live graffiti en streetart, muzieksessies, dansbattles en nog veel meer. Paard van Troje, vanaf €5,00, vanaf €7,50
- 13:00 **Gouden koetsjes** | rondleiding | Maak op Koninklijke wijze kennis met Den Haag en ervaar de sfeer en ambiance

- vanuit een 'Gouden Koets'. Binnenhof - Ridderzaal, www.excursies.denhaag.com/nl/excursie/details/17#prijzen vanaf €10,00, Jeugd: vanaf €5,00
- 13:00 **Festival Holaa** | wandeling festival | Loop, fiets en vaar door het heden-daagse kunstcircuit van Den Haag van white cube naar underground naar makersplek. Festival Holaa bestaat uit Hoogtij#45 op vrijdagavond- Laagtij op zaterdagmiddag- Art Walk With Me op zondagochtend. Binnenstad Den Haag
- 13:00 **Orgelconcert Elandstraatkerk - Bert den Hertog** | klassieke muziek | In 1906 werd het door de N.V. Franssen gebouwde orgel in gebruik genomen. Het instrument staat aan de westkant, zo'n 10 meter boven de kerkvloer. Orgelconcert door Bert den Hertog (Den Haag). Elandstraatkerk
- 13:30 **Binnenhof-en centrumwandeling** | wandeling | Tijdens deze wandeling maak je kennis met een van de oudste regeringscentra van Europa 'Het Binnenhof'. VVV Den Haag, www.excursies.denhaag.com/nl/excursion/details/53/ vanaf €9,95
- 13:30 **CoderDojo - programmeren en meer!** | workshop jeugd | Bij CoderDojo Den Haag leren kinderen, tussen de 7 en 17 jaar, om te programmeren, websites bouwen, apps ontwikkelen, programma's te maken, games te maken en meer! Centrale Bibliotheek Den Haag
- 14:00 **Duin & Zandmotor wandeling** | wandeling | Een bijzondere wandeling door het Westduinpark, langs het Hemels Gewelf, door de Puinduin, de Zandmotor en over het Stille Zuiderstrand terug naar Kijkduin! Loop je mee? Aanmelding van te voren noodzakelijk is via denhaag@citee.nl. Beach Resort Kijkduin, www.citee.nl vanaf €5,00
- 14:30 **Disney's Beauty and the Beast** | musical | Wie kent het verhaal niet van de mooie Belle die terechtkomt in het duistere kasteel van een jonge prins die door een vloek is veranderd in een verschrikkelijk beest? AFAS Circustheater, www.stage-entertainment.nl/shows/musical/beauty-and-the-beast/boeknu vanaf €19,00 tot €69,00
- 15:30 **New European Ensemble - Zomertuinconcert** | klassieke muziek | De zomer staat voor de deur en dat betekent dat er weer volop gebruikt wordt gemaakt van de Nutstuin. Op 3 zaterdagmiddagen komen opnieuw musici van het New European Ensemble in de openlucht spelen. Nutshuis, gratis
- 15:30 **Binnenhof-en centrumwandeling** | wandeling | Tijdens deze wandeling maak je kennis met een van de oudste regeringscentra van Europa 'Het Binnenhof'. VVV Den Haag, www.excursies.denhaag.com/nl/excursion/details/53/ vanaf €9,95
- 16:00 **Night at the Park** | festival popmuziek | Night at the Park staat voor een zomerse avond met topartiesten uit binnen- en buitenland in het sfeervolle Zuiderpark en zal plaatsvinden op de dag voorafgaand aan Parkpop. Zuiderpark
- 19:00 **Tasty Comedy** | culinair cabaret | Tasty Comedy is een dinershow op De Pier in Scheveningen, waarbij heerlijk eten, gezelligheid en komedie samenkomen. Pier Scheveningen, www.tastycomedy.nl/tickets vanaf €59,50 tot €69,50
- 19:30 **Toneelgroep De Appel - Decamerone** | toneelstuk | Decamerone (1353) van Giovanni Boccaccio is een verzameling van honderd verhalen. Komend seizoen zet De Mol, nu samen met de spelers van De Appel, zijn tanden opnieuw in deze tekst, uitgedaagd door een nieuwe locatie in

de omgeving van Scheveningen.

Appeltheater, www.toneelgroepde-appel.nl/bestellen vanaf €30,00, Uitpas: vanaf €28,50

20:00 **Glitterclub | dance** | We geven het toe, in ons hart houden we allemaal van disco. Tijdens deze editie van Glitterclub is het aan DJs Wipneus & Pim om te zorgen dat jij niet stil komt te staan. Don't be afraid to catch the Saturday Night Fever! Pier Scheveningen, www.paard.nl/event/GLITTERCLUB-OP-DE-PIER vanaf €12,50 tot €15,00

20:00 **Meisje Loos | toneelstuk** | Meisje Loos is het resultaat van Inside Out, het interdisciplinaire talentontwikkelings-traject van Rabarber. Met diversiteit als uitgangspunt wordt op wisselende locaties een theatrale performance gemaakt en gespeeld. PIP Den Haag, www.rabarber.net vanaf €10,00

20:15 **De Règâhs - Spéluh! | popmuziek toneelstuk** | 'Spéluh!' is een voorstelling vol energie met als voornaamste doel, niet praten maar 'Spéluh!'. Boordevol Haagse humor vermengd met gepassioneerde flamenco en popmuziek. Diamant Theater, www.diamanttheater.nl vanaf €15,00

20:30 **Duister Den Haag - Het Huive-ringwekkend Hofkwartier | wandeling** | Tijdens een Duister Den Haag wandeling startend op het Plein loop je onder de "veilige" begeleiding van een gids langs de spannendste en bloedrigste plekken in het Haagse Hofkwartier. Plein, www.duisterdenhaag.com/agenda €15,00

20:30 **Bandwedstrijd Zeeslag | dance jazz popmuziek** | Saturnus Live Music, onderdeel van YMCA Scheveningen organiseert in het voorjaar een nieuwe bandwedstrijd genaamd Zeeslag. YMCA muziekcentrum, gratis

20:30 **Operazday - Dr Miracle's last illusion | lassieke muziek** | Magisch muziektheater op de grens van leven en dood. Koninklijke Schouwburg, vanaf €15,00 tot €29,50, Uitpas: vanaf €21,00 tot €28,00

23:00 **SaturdayZ | dance** | Danzig noemt zichzelf 'het' gezelligste danscafé van Den Haag en omstreken. Elke zaterdag kun je er helemaal los gaan met je vrienden en vriendinnen tijdens de SaturdayZ!

23:00 **Love Sensez | dance** | Love Sensez is een stijf uitverkochte feestavond in het Paard. Na weer een dik uitverkochte Love Senzes op 26 april, volgt nu een nieuwe editie! . Paard van Troje, www.venusevents.nl/lovesensez/ vanaf €7,50 tot €12,50, <http://www.venusevents.nl/lovesensez/> vanaf €17,50

23:00 **Millers Saturday | dance** | Op zaterdag is het fijn uitgaan bij Millers Den Haag! Je kunt er met je vrienden en vriendinnen een gezellig feestje bouwen en genieten van diverse DJ en muziekstijlen! Millers, gratis

23:00 **Nooit meer naar huis | dance** | Elke zaterdag kun je in De Haagsche Kluis genieten van gastoptredens en wil je nooit meer naar huis! De Haagsche Kluis, gratis

23:30 **Fiesta havana | dance** | Op zaterdag is Havana een van de hotspots van Den Haag. Havana, gratis

23:55 **Paardcafé - DJ Team Candy Says | dance** | Dit duo draait een mix van evergreens en indielectro. Ze staan regelmatig in Paradiso, maar ook in Den Haag zijn ze al bekend. Paard van Troje, gratis

23:59 **Sexy Saturday | dance** | Op Sexy Saturday staan de vaste huis-dj's op het programma.

zondag 26 juni

10:00 **Haagse Antiek- en Boekenmarkt | markt** | Sfeervolle markt met antiek en boeken met gezellige terrasjes,

rondom de markt.

Lange Voorhout, gratis

10:30 **Ooievaart - Parkenvaart | rondleiding** | Wat is er mooier dan te varen tussen de bomen en struiken elk met hun eigen kleur groen? Met de Ooievaart kan dat tijdens de 2-uur durende speciale vaarten naar de prachtige parken in Scheveningen. Startplaats: Havenkantoor, Bierkade 18b in Den Haag (15 minuten vooraf aanwezig). Binnenstad Den Haag

11:00 **Vaar mee met The Hague Boat | rondleiding** | Ervaar Den Haag vanaf het water. Boek de unieke boot voor een vaartocht met familie, vrienden, collega's of ga met de reguliere rondvaart tochten mee. Alle boottochten zijn Engels gesproken. Binnenstad Den Haag, www.excursies.denhaag.com/nl/excursie/details/76 vanaf €11,00, Jeugd: vanaf €7,50

11:00 **Kamera Kultura | lezing** | Weten-schappers, schrijvers, filosofen en kunstenaars delen hun persoonlijke drijfveren. Nutshuis, www.nutshuis.nl vanaf €10,00

11:00 **Heerlijk puur Kijkduin | markt** | Elke laatste zondag van de maand staan er in Kijkduin tientallen stands vol met mooie producten uitgesteld. Beach Resort Kijkduin, gratis

11:00 **Open dag Atlantikwall Museum Scheveningen | open dag** | Stichting Atlantikwall Museum Scheveningen heeft een museum in een originele Duitse commandobunker van het type 6o8 (Bataillon, Abteilung oder Regiments Gefechtsstand) en een manschappenbunker van het type 622 (Doppelgruppenunterstand). Atlantikwall Museum Scheveningen vanaf €3,00, Jeugd: vanaf €1,00

11:00 **Bakkie troost | klassieke muziek** | Cellist Jan Willem Troost is deze zomer te gast bij de Fuut en neemt voor elk concert andere vrienden mee. Reken op klassieke muziek met fijne uitstapjes naar andere stijlen. Strandtent De Fuut, www.defuut.nl vanaf €17,50

11:00 **Lipland | toneelstuk** | Hoe lang blijft hoop houdbaar? Gered van ellende en verdrinking verblijven Suus en haar vader al twee jaar en zevenenveertig dagen op een eiland dat alles te bieden heeft wat een mens nodig heeft om te overleven. Zeeheldentheater, www.toneelgroep-vest.nl/ vanaf €8,50

12:00 **Bites & Stories - Food Tour The Hague | culinair rondleiding wandeling** | Bites & Stories neemt je tijdens de vier uur durende Food Tour The Hague mee langs een heerlijke mix van de Haagse hoogtepunten en de beste verborgen plekjes. Binnenstad Den Haag, www.bitesandstories.com/book-a-food-tour-in-the-hague/ vanaf €50,00

12:00 **Open Kinderatelier Gemeente-museum | workshop** | Elke zondag kunnen kinderen vanaf 5 jaar zich creatief vermaken in het Open Kinderatelier van het Gemeentemuseum Den Haag. Gemeentemuseum Den Haag, gratis

12:00 **I Love HipHop | festival popmuziek ballet** | De I Love HipHop week overspoelt Den Haag met hiphop vibes. Acht dagen lang brengt I Love HipHop optredens, comedy, live graffiti en streetart, muzieksessies, dansbattles en nog veel meer naar locaties door de hele stad. Binnenstad Den Haag

12:00 **Swan Market | markt** | Swan Market is een lifestyle markt waar je helemaal los kunt gaan op interieur, mode, vintage, sieraden en accessoires en betaalbare kunst. Locatie: Kerkplein. Binnenstad Den Haag, gratis

12:00 **Johann Markel | klassieke muziek** | Johann Markel (piano) met composities van Beethoven, Chopin, Filtsch en Skriabin. Podium Vocale, www.podiumvocale.nl vanaf €8,50

12:00 **Disney's Beauty and the Beast | musical** | Wie kent het verhaal niet van de mooie Belle die terechtkomt in het duistere kasteel van een jonge prins die door een vloek is veranderd in een verschrikkelijk beest? AFAS Circustheater, www.stage-entertainment.nl/shows/musical/beauty-and-the-beast/boeknu vanaf €19,00 tot €69,00

13:00 **Parkpop | festival popmuziek** | Grootste gratis popfestival van Europa met optredens van diverse binnen- en buitenlandse groepen. Zuiderpark, gratis

13:00 **Fietstour Landgoederenzone | rondleiding** | Ga mee met gids Rob Wubbels en maak perfiets kennis met de landgoederen en buitenplaatsen in de verrassend groene omgeving van Den Haag. VVV-informatiepunt Den Haag City Mondial, www.excursies.denhaag.com/nl/excursie/details/89 vanaf €15,00, Jeugd: vanaf €15,00

13:00 **Boutique Fanstastic | ballet** | Boutique Fanstastic een spectaculaire show met een spetterend decor, licht en kostuums. De Nieuwe Regentes, vanaf €15,00

13:00 **Country Festival Scheveningen | festival** | Linedansen in Scheveningen tijdens de 13e Country Festival Scheveningen Scheveningen Bad, gratis

advertentie

Reizende Sterren Foodtruck Festival

De Pier zal zich even wanen in de stijl van Californië, Santa Monica Beach, Orange County en Laguna Beach. Reizende Sterren is een vierdaags foodtruck festival (30 juni t/m 3 juli) dat geheel in zomerse strandstijl gevierd wordt. Met food, drinks, muziek en kunst. Dat vindt niet alleen plaats in het benedendek, ook het bovendek wordt een tof festivalterrein!

Kijk snel wat er te doen is op www.buitengewoonscheveningen.nl.

13:00 **Festival Holaa | wandeling festival** | Loop, fiets en vaar door het heden-daagse kunstcircuit van Den Haag van white cube naar underground naar makersplek. Festival Holaa bestaat uit Hoogtij#45 op vrijdagavond- Laagtij op zaterdagmiddag- Art Walk With Me op zondagochtend. Binnenstad Den Haag

13:30 **Residentiewandeling Gilde Den Haag | rondleiding wandeling** | Bij de Hofvijver ligt het Hofgebied en het oude dorp Die Haghe. Loop mee over het Binnenhof, waar de graven, stadhouders en Oranjetelgen hun domicilie hadden. VVV Den Haag, www.excursies.denhaag.com/nl/excursie/details/59#prijzen vanaf €4,00

14:00 **Meisje Loos | toneelstuk** | Meisje Loos is het resultaat van Inside Out, het interdisciplinaire talentontwikkelings-traject van Rabarber. PIP Den Haag, www.rabarber.net vanaf €10,00

14:00 **Openstelling Grote Kerk | open dag**

| De Grote of Sint-Jacobskerk in Den Haag is tijdens de zomermaanden opengesteld voor publiek. Grote Kerk, vanaf €2,00

14:30 **Toneelgroep De Appel - Decamerone | toneelstuk** | Decamerone (1353) van Giovanni Boccaccio is een verzameling van honderd verhalen. Komend seizoen zet De Mol, nu samen met de spelers van De Appel, zijn tanden opnieuw in deze tekst, uitgedaagd door een nieuwe locatie in de omgeving van Scheveningen. Appeltheater, www.toneelgroepde-appel.nl/bestellen vanaf €30,00, Uitpas: vanaf €28,50

14:30 **Instaprondeiding - VOC | rondleiding** | De Verenigde Oost-Indische Compagnie (VOC) staat bekend om haar minutieuze administratie. Het resultaat: een vol en rijk archief boordevol informatie. Nationaal Archief, vanaf €7,50

15:00 **Duister Den Haag - Het Huive-ringwekkend Hofkwartier | wandeling** | Tijdens een Duister Den Haag wandeling startend op het Plein loop je onder de "veilige" begeleiding van een gids langs de spannendste en bloedrigste plekken in het Haagse Hofkwartier. Plein, www.duisterdenhaag.com/agenda €15,00

15:00 **Art'O Clock in Huis ten Haghe met ARTax | jazz klassieke muziek** | De

besloten vergader- en dinerlocatie Huis ten Haghe aan het Tournooiveld 3 zet haar deur open voor het grote publiek onder de noemer Art'O Clock! Binnenstad Den Haag, www.artaxmusic.com/en_US/art-o-clock/ vanaf €15,00

16:00 **Bill and his Hawaiians | jazz** | Bill and his Hawaiians brengen de Hawaiaanse muziek op een leuke aanschouwelijke manier ten gehore, precies zoals de Kilima Hawaiians onder leiding van Bill en Mary Buysman dat deden met hun show Onder wuivende palmen. Regentenkamer, www.shop.ticketscript.com/channel/web2/get-dates/rid/TLP3UQM5/eid/301208 vanaf €10,00

17:00 **Jazz in de Fuut | jazz** | Gratis liveoptredens in de ontspannen sfeer van de opvallende kanariegele strandtent op het Zuiderstrand van Den Haag. Elke keer heeft een muzikant de Vrije Hand. Strandtent De Fuut, gratis

20:00 **Whoosah Sunday presents | dance** |

Whoosah Sunday presenteert elke zondag een fijn feestje op het strand. Met het zand tussen je tenen dans je de hele nacht op chille beats. Whoosah, gratis

21:00 **Gekke Geit jazz | jazz** | Jazzartiesten uit binnen- en buitenland in de bar van Hostel The Hague. Na het concert is er een mogelijkheid tot jammen. Hostel The Hague, gratis

22:00 **Havana Bachata & Havana Latino | dance jazz** | Op deze avonden gaan jouw heupen vanzelf bewegen. Je waant je even in Cuba. Heerlijke salsa, bachata, samba of merengue. Houd je wel van een beetje bewegen met je heupen, dan ben je hier aan het goede adres. Havana, gratis

22:30 **The Rootz Sunday 'Open' Jam | dance** | Elke zondag The Rootz Sunday 'Open' Jam met live muziek. Rootz, gratis

maandag 27 juni

10:00 **Binnenhof rondleidingen ProDemos | rondleiding** | ProDemos Binnenhof neemt je mee naar de Ridderzaal en de Eerste en Tweede Kamer. Rondleidingen beginnen met een videofilm over de geschiedenis van het Binnenhof. ProDemos - Huis voor democratie en rechtsstaat, www.reserveren.prodemos.nl/bezoekerscentrum vanaf €5,00 tot €10,00

12:00 **Foodfestival Drank & Trucks | culinair markt festival** | Den Haag is een foodfestival rijker, genaamd 'Drank & Trucks'. Binck36, gratis

20:00 **Kurt Vile & the violators | popmuziek** | Kurt Vile maakt heerlijke lome rock platen met lijkige zang in de stijl van The Pavement, Neil Young, Tom Petty. Met Smoke ring for my halo en Walkin on a pretty daze had de zanger al twee instant classics. Paard van Troje, vanaf €20,00

dinsdag 28 juni

10:00 **Binnenhof rondleidingen ProDemos | rondleiding** | ProDemos Binnenhof neemt je mee naar de Ridderzaal en de Eerste en Tweede Kamer. Rondleidingen beginnen met een videofilm over de geschiedenis van het Binnenhof. ProDemos - Huis voor democratie en rechtsstaat, www.reserveren.prodemos.nl/bezoekerscentrum vanaf €5,00 tot €10,00

11:00 **Openstelling Grote Kerk | open dag** | De Grote of Sint-Jacobskerk in Den Haag is tijdens de zomermaanden opengesteld voor publiek. Tijdens de openstelling zijn er vrijwilligers aanwezig die je meer over de geschiedenis van de kerk kunnen vertellen. Grote Kerk, vanaf €2,00

12:30 **Lunchconcert door prijswinnaars van het Prinses Christina Concours | klassieke muziek** | Lekker even weg van het werk en genieten van mooie muziek! Nieuwe Kerk, gratis

13:00 **Bites & Stories - Food Tour The Hague | culinair rondleiding wandeling** | Bites & Stories neemt je tijdens de vier uur durende Food Tour mee langs een mix van de Haagse hoogtepunten. Binnenstad Den Haag, www.bitesandstories.com/book-a-food-tour-in-the-hague/ vanaf €50,00

13:30 **Hoffeswandeling Gilde Den Haag | rondleiding wandeling** | Een gids van het Gilde Den Haag voert je langs de bekendste en mooiste hofjes van de stad. VVV Den Haag, www.excursies.denhaag.com/nl/excursie/details/14 vanaf €4,00

20:15 **DNR Filmclub | film** | Een plek waar filmfhebbers van uiteenlopende genres bijzondere films van ver weg of van langer geleden kunnen zien. De Nieuwe Regentes, vanaf €5,00 tot €6,00

Vervolg | Theater, Muziek & Evenementen

23:30 **Intox** | **dance** | Intox elke dinsdag bij Club Seven! Het staat voor een avond vol fun, dansen en genieten! Club Seven, gratis

woensdag 29 juni

10:00 **Binnenhof rondleidingen ProDemos** | **rondleiding** | ProDemos Binnenhof neemt je mee naar de Ridderzaal en de Eerste en Tweede Kamer. Rondleidingen beginnen met een videofilm over de geschiedenis van het Binnenhof. ProDemos - Huis voor democratie en rechtsstaat, www.reserveren.prodemos.nl/bezoekerscentrum vanaf €5,00 tot €10,00

10:00 **Ukkieconcert** | **jeugd** | Speciaal voor peuters en hun ouders. De Nieuwe Regentes

10:45 **Koffieconcert door studenten van het Koninklijk Conservatorium** | **jazz klassieke muziek** | Begin de woensdagochtend goed en kom in gezellige café-sfeer genieten van heerlijke live-muziek onder het genot van een kopje koffie. Diamant Theater, vanaf €3,50

11:00 **Openstelling Grote Kerk** | **open dag** | De Grote of Sint-Jacobskerk in Den Haag is tijdens de zomermaanden opengesteld voor publiek. Grote Kerk, vanaf €2,00

12:00 **Zeeheldenfestival** | **festival popmuziek jeugd** | Het Zeeheldenfestival is meerdere dagen lang muziek, dans, theater en kinderactiviteiten in het Zeeheldenkwartier van Den Haag. Zeeheldenkwartier, gratis

13:00 **Bites & Stories - Food Tour The Hague** | **culinair rondleiding wandeling** | Bites & Stories neemt je tijdens de vier uur durende Food Tour mee langs een mix van de Haagse hoogtepunten. Binnenstad Den Haag, www.bitesandstories.com/book-a-food-tour-in-the-hague/ vanaf €50,00

14:30 **Zevenslapers** | **jeugd** | Wasco de Wasbeer heeft twee bijzondere vriendjes: Mies en Dorus de zevenslapers. Ze houden een winterslaap van wel zeven maanden. Kooman's Poppentheater, www.koomanspoppentheater.nl/ vanaf €9,00, Uitpas: vanaf €8,00

14:30 **Niet op je rolstoel staan (4+)** | **jeugd** | Niet op je rolstoel staan is een voorstelling vol sketches en bekende liedjes. Zeeheldentheater, www.zeeheldentheater.nl/kaartjes/?event=997 vanaf €8,50

15:00 **Voorleestheater - Zuiderparktheater** | **jeugd** | Vervelen op woensdagmiddag? Niet nodig! Zuiderparktheater, vanaf €1,00

16:00 **Zeeheldenfestival** | **festival popmuziek jeugd** | Het Zeeheldenfestival is meerdere dagen lang muziek, dans, theater en kinderactiviteiten in het Zeeheldenkwartier van Den Haag. Zeeheldenkwartier, gratis

19:30 **Toneelgroep De Appel - Decame-**

rone | **toneelstuk** | Decamerone (1353) van Giovanni Boccaccio is een verzameling van honderd verhalen. Appeltheater, www.toneelgroepde-appel.nl/bestellen vanaf €30,00, Uitpas: vanaf €28,50

20:00 **China National Acrobatic Troupe - Splendid** | **circus** | Vlak voor je ogen gebeurt het: acrobaten lanceren zichzelf hoog in de lucht, ze draaien en wentelen op hoge snelheid, springen door hoepels en zweven aan zijden doeken. Zuiderstrandtheater, vanaf €28,00 tot €38,00, Uitpas: vanaf €25,50 tot €35,50

20:00 **De Jam sessie** | **jazz** | De Regentenkamer heeft haar podium gratis opengesteld op de woensdagavonden voor het houden van jamsessies. Regentenkamer, gratis

21:00 **Febbysessie** | **popmuziek** | De klassieke jamsessie zoals die al bijna twintig jaar iedere woensdag in Musicon hoort te zijn. Musicon, gratis

22:00 **Salsa in de Boterwaag** | **dance** | Elke woensdagavond is het salsa dansen in de Boterwaag aan de Grote Markt! De muziek wordt verzorgd door verschillende vaste dj's. De Boterwaag, gratis

23:30 **Haags Horeca Fiesta** | **dance** | Het weekend staat voor de deur, en wij horeca tijgers moeten weer aan de bak.

donderdag 30 juni

10:00 **Binnenhof rondleidingen ProDemos** | **rondleiding** | ProDemos Binnenhof neemt je mee naar de Ridderzaal en de Eerste en Tweede Kamer. Rondleidingen beginnen met een videofilm over de geschiedenis van het Binnenhof. ProDemos - Huis voor democratie en rechtsstaat, www.reserveren.prodemos.nl/bezoekerscentrum vanaf €5,00 tot €10,00

10:00 **Haagse Antiek- en Boekenmarkt** | **markt** | Sfeervolle markt met antiek en boeken met gezellige terrasjes, rondom de markt. Lange Voorhout, gratis

11:00 **Openstelling Grote Kerk** | **open dag** | De Grote of Sint-Jacobskerk in Den Haag is tijdens de zomermaanden opengesteld voor publiek. Grote Kerk, vanaf €2,00

11:00 **Vaar mee met The Hague Boat** | **rondleiding** | Ervaar Den Haag vanaf het water. Alle boottochten zijn Engels gesproken. Binnenstad Den Haag, www.excursies.denhaag.com/nl/excursie/details/76 vanaf €11,00, Jeugd: vanaf €7,50

12:00 **Reizende Sterren Festival** | **culinair festival** | Vierdaags festival vol eten en drinken. Pier Scheveningen

12:30 **Lunchconcert: Eric van der Toorn** | **klassieke muziek popmuziek** | Aan het winkelen in de Haagse binnenstad en

behoefte aan een rustmomentje? Centrale Bibliotheek Den Haag, gratis

13:00 **Het landschap in de kunst - van schilderij tot installatie** | **lezing** | Lezing door Dan Dickhof, conservator collectie & tentoonstellingen Panorama Mesdag, ter gelegenheid van de tentoonstelling Panorama Continuüm (2016). Panorama Mesdag, gratis

13:30 **Hoffeswandeling Gilde Den Haag** | **rondleiding wandeling** | Een gids van het Gilde Den Haag voert je langs de bekendste en mooiste hofjes van de stad. VVV Den Haag, www.excursies.denhaag.com/nl/excursie/details/14 vanaf €4,00

14:00 **Bites & Stories - Food Tour The Hague** | **culinair rondleiding wandeling** | Bites & Stories neemt je tijdens de vier uur durende Food Tour mee langs een mix van de Haagse hoogtepunten. Binnenstad Den Haag, www.bitesandstories.com/book-a-food-tour-in-the-hague/ vanaf €50,00

16:00 **Zeeheldenfestival** | **festival popmuziek jeugd** | Het Zeeheldenfestival is meerdere dagen lang muziek, dans, theater en kinderactiviteiten in het Zeeheldenkwartier van Den Haag. Zeeheldenkwartier, gratis

18:00 **Cooking jazz** | **jazz** | De donderdagavond bij Regentenkamer is altijd een feest. Vanaf 18:00 uur. (€10). Regentenkamer, gratis

19:30 **University of Birmingham Symphony Orchestra** | **klassieke muziek** | Het orkest van de universiteit van Birmingham geeft een concert in de Oude Kerk van Scheveningen. Keizerstraat

19:30 **Toneelgroep De Appel - Decamerone** | **toneelstuk** | Decamerone (1353) van Giovanni Boccaccio is een verzameling van honderd verhalen. Appeltheater, www.toneelgroepde-appel.nl/bestellen vanaf €30,00, Uitpas: vanaf €28,50

19:30 **Disney's Beauty and the Beast** | **musical** | Wie kent het verhaal niet van de mooie Belle die terecht komt in het duistere kasteel van een jonge prins die door een vloek is veranderd in een verschrikkelijk beest? AFAS Circustheater, www.stage-entertainment.nl/shows/musical/beauty-and-the-beast/ boeknu vanaf €19,00 tot €69,00

20:00 **China National Acrobatic Troupe - Splendid** | **circus** | Vlak voor je ogen gebeurt het: acrobaten lanceren zichzelf hoog in de lucht, ze draaien en wentelen op hoge snelheid, springen door hoepels en zweven aan zijden doeken. Zuiderstrandtheater, vanaf €28,00 tot €38,00, Uitpas: vanaf €25,50 tot €35,50

20:00 **Audiodaycare: CD Presentatie** | **popmuziek** | Audiodaycare is een rock band, in de breedste zin van het woord. Paard van Troje vanaf €5,00

20:00 **Pip Cafe invites** | **dance** | PIP nodigt elke maand een kunstenaar uit om een maand lang werk te exposeren in het PIP Café. PIP Den Haag, gratis

20:00 **Step Into it** | **dance** | Elke laatste

donderdag van de maand bundelen Styles en Pip Den Haag hun powers voor een jam sessie en gewoon een gezellige get together. PIP Den Haag, gratis

20:15 **The trumpet all stars** | **jazz** | The trumpet all stars is een exclusief gezelschap wat voor het eerst op een podium staat in deze opstelling. Regentenkamer, www.shop.ticketscript.com/channel/web2/get-dates/rid/TLP3UQM5/eid/301209 vanaf €15,00

20:30 **O'casey's Pub Quiz** | **popmuziek** | Elke donderdag een traditionele pubquiz waar vele teams hun hersens kraken op alle mogelijke onderwerpen. O'Casey's Irish Pub & Restaurant, vanaf €5,00

21:00 **Salsadansen in Musicon** | **dance** | Deze gezellige en voor iedereen gratis toegankelijke Salsadansavond is inmiddels al meer dan tien jaar een begrip in Den Haag. Musicon, gratis

22:00 **Sabbatical** | **dance** | Geen betere manier om het nieuwe studiejaar in te luiden dan tijdens Sabbatical bij PIP Den Haag. PIP Den Haag, gratis

23:00 **Studentenavond Haagsche Kluis** | **dance** | Elke donderdag is het studentenavond in de Haagsche Kluis. De Haagsche Kluis, gratis

23:00 **Studentenavond Danzig** | **dance** | Studentenavond in Danzig speciaal voor alle Haagse studenten! Danzig, gratis

23:00 **College Club** | **dance** | Elke donderdagavond is het College Club, de studentenavond bij Millers! Millers, gratis

23:00 **For d'Sier** | **dance** | Als bruistabletten borrelen deze twee 'in urban geboren trailer trash' DJ's het nachtelijke leventje door. Zèta, gratis

23:30 **Daghap** | **dance** | Kinderen van Den Haag presenteert Daghapi! Elke week een verse programmering voor het beste muzikale menu van Den Haag en omstreken! Club Seven, gratis

23:55 **Paardcafé: Plan B presents DJ Prosciutto** | **dance** | Nog aan het kijken naar een leuk feestje voor vanavond? Stop dan nu je zoektocht! De leukste muziek, de leukste sfeer en dat gewoon in het Paardcafé. Paard van Troje, gratis

23:59 **Bang Bang** | **dance** | Feestkanonnen aan, in samenwerking met de Rootz gaat Bang Bang de Haagse donderdagavond veroveren. Rootz, gratis

23:59 **Students Night Club Lustig** | **dance popmuziek** | Elke donderdag is het Student Night bij Club Lustig. Club Lustig

Exposities

Atrium Den Haag

12/06/2016 tot 26/06/2016
Kijk mij eens! Gevluchte kinderen in Nederland van Unicef
Meer dan tienduizend kinderen kwamen in 2015 na hun vlucht terecht in Nederland.
19/06/2016 tot 03/07/2016
Panama opent zijn deuren voor de wereld
De ambassade van Panama presenteert de fototentoonstelling Panama opent zijn deuren voor de wereld
gratis
19/06/2016 tot 01/07/2016
Young & in Control
In deze fotoexpositie van Zilveren Camera winnaar Marieke van der Velden, worden jongeren uit Indonesië en Kenia geportretteerd met verhalen rondom hun seksualiteit en seksuele leven.

Billytown

13/05/2016 tot 24/06/2016
Time Out of Mind
Tentoonstelling samengesteld door What-space.
gratis

Binnenstad Den Haag
02/06/2016 tot 24/09/2016
Van Gogh meets Van Goyen
Tot en met september is een tentoonstelling over het Haagse werk van Vincent van Gogh in het Jan van Goyenhuis op de Dunne Bierkade 16a in Den Haag te zien.
www.vincentvangoghexperience.com vanaf €6,50

Centrale Bibliotheek Den Haag

11/05/2016 tot 02/07/2016
Jacques Meijer: 62 jaar archief
In 1953 maakte Jacques Meijer als leerling van de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten in Den Haag zijn eerste foto's.
28/06/2016 tot 04/09/2016
Variété aan Zee - tentoonstelling
Variété aan Zee is een tentoonstelling van Scala, Bibliotheek Den Haag en Het Haagse Gemeentearchief.
gratis

De Grafische Werkplaats

19/05/2016 tot 25/06/2016
Festival Analog Borders
Analog Borders is een festival voor kunstenaars, designers en andere doeners in de Grafische Werkplaats.

De Mesdag Collectie

31/12/2013 tot 30/12/2020
Bij de Mesdags' thuis: Foto's van een kunstenaarsbestaan
In de presentatie 'Bij de Mesdags thuis' wordt in het voormalig woonhuis een intiem beeld gegeven van de manier waarop Hendrik Willem Mesdag en Sientje Mesdag-van Houten hier zo'n honderd jaar geleden leefden en werkten.
31/12/2013 tot 30/12/2020
Mesdag en Mancini
Een presentatie over de schilder Antonio Mancini.
31/12/2013 tot 30/12/2020
De Mesdag Collectie
In het museum De Mesdag Collectie is de uitzonderlijke verzameling 19de-eeuwse kunst van de beroemde zeeschilder Hendrik Willem Mesdag en zijn vrouw Sientje Mesdag-van Houten te zien.
31/12/2013 tot 30/12/2020
Door de ogen van Vincent van Gogh
In deze kleine focuspresentatie worden schilderijen bijeengebracht waar Van Gogh destijds van onder de indruk was.

Escher in het Paleis
31/12/2013 tot 30/12/2020
Permantente tentoonstelling Escher in het Paleis
Een permanente tentoonstelling met 130 werken van de kunstenaar M.C. Escher.
14/11/2014 tot 30/12/2020

ADVERTENTIE

denhaag.com

De toeristische en culturele portal van Den Haag, Scheveningen en Kijkduin bevat actuele informatie over kunst en cultuur, winkelen, restaurants en uitgaan, festivals en evenementen en strand.

INFORMATIE

THEATERS
Appeltheater/ Appelstudio
Duinstraat 6-8,
070-3502200
AFAS Circustheater
Circusstraat 4
070-4167600
Branoul
Malliestraat 12
070-3657285
Diligentia
Lange Voorhout 5
070-3610540
Het Veur Theater
Damlaan 44
Leidschendam
070-3000013
Koninklijke Schouwburg
Korte Voorhout 3

0900-3456789
Kooman's Poppentheater
Frankenstraat 66
070-3559305
Korzo Theater
Prinsestraat 42
070-3637540
Nationale Toneel Gebouw
Schouwburgstraat 8
0900-3456789
Nutshuis
Riviervismarkt 5
070-3459090
Rijswijkse Schouwburg
Gen. Spoorln. 10
Rijswijk, 070-3360336
Theater Dakota
Zuidlarenstraat 57

070-3265509
Theater Merlijn
Bilderdijkstraat 33
070-3450996
Theater Pepijn
Nwe Schoolstr. 21-23
070-3610540
Laaktheater
Ferrandweg 4
070-3933348
Theater De Vaillant
Hobbemastraat 120
070-4452808
Theater in de Steeg
Westeinde 165a
070-3648408
Theater Ludens
burg. Feithplein 95
Voorburg 070-3871168
Theater aan het Spui
Spui 187, 070-3465272

Zaal 3
De Constant Rebequeplein 20a
070-3656546
Theater De Nieuwe Regentes
Weimarstraat 63
070-2119988
World Forum Convention Center
Churchillplein 10
070-3066228
Zeeheldentheater
Trompstraat 342
070-3992222
Zuiderstrandtheater
Scheveningen Haven, Kranenburgweg 211,
070 880 0333

MUZIEKCENTRA
Haags Pop Centrum
Burg. Hovvlaan 12
070-4400086
Lokaal Vredebreuk
Papestraat 38
070-3656046
Koorenhuis
Prinsegracht 27
070-3422722
Musicon
Soestdijksekade 345
070-3686800
Muziekcafé De Paap
Papestraat 32
070-3652002
Paard van Troje
Prinsegracht 12
070-3601838
Podium Vocale
Ln v. Meerderevoort 32

070-3451423
Regentenkamer
Noordwest Buitensingel 20,
070-3658612
SuperMarkt
Grote Markt 25
070-3649549
't Syndicaat
Nieuwe Molstraat 10
070-3600053

Verwondering, of hoe verveling een optische illusie wordt
 Hoewel het werk van Maurits C. Escher wereldwijd bekend is, blijkt het toch mogelijk nieuwe feiten te ontdekken.

Fotomuseum Den Haag
18/03/2016 tot 25/06/2016
Robin de Puy - If this is true... 10.000 km door Amerika op een motor

GEM - Museum voor actuele kunst
13/05/2016 tot 03/09/2016
Violence - Nick van Woert
 Nick van Woert (1979) struint buurtsupermarkten en vuilcontainers af voor zijn bijzondere sculpturen,.
13/05/2016 tot 03/09/2016
Ante Timmermans - Oo
 Performances, schilderijen, sculpturen en ruimtelijke installaties.

Galerie 1646
19/05/2016 tot 25/06/2016
Lindsay Lawson - Arrangements
 Solotentoonstelling van kunstenaares Lindsay Lawson.
 gratis

Galerie De Twee Pauwen
21/05/2016 tot 28/06/2016
Peter Keizer, Edith Snoek, Eppe de Haan
 Werk van Peter Keizer (schilderijen), Edith Snoek (schilderijen), Eppe de Haan (bronzen en marmer beelden).
 gratis

Galerie Helder
10/06/2016 tot 23/07/2016
Wild is the Wind
 Stephan van den Burg (tekeningen), Kevin Bauer (beelden, Marena Seeling (schilderijen).
 gratis

Galerie Maurits van de Laar
03/06/2016 tot 01/07/2016
Nour-Eddine Jarram, Dieter Mammel, Hans de Wit
 Aquarellen, schilderijen, werk op papier.
 gratis

Galerie Nouvelles Images
24/06/2016 tot 24/08/2016
Perusing the planks - Shelf Life
 gratis

Galerie Ramakers
25/06/2016 tot 30/07/2016
Colours of the Season
 Recent werk van Geert Baas, Marian Bijlenga, Julie Cockburn, Michel Hoogervorst, Michael Johansson, Ton van Kints, OSSIP, Christien Rijnsdorp.

Galerij Prins Willem V
31/12/2013 tot 30/12/2020
Galerij Prins Willem V, een prinselijke verzameling
 In de Galerij hangen schilderijen van Hollandse en Vlaamse meesters zoals Steen, Potter, Van Mieris, Van Honthorst en Rubens.

Gemeentemuseum Den Haag
31/12/2013 tot 30/12/2020
Mondriaan & De Stijl
 Zonder De Stijl hadden de westerse woning, de straat én de stad er heel anders uit gezien.
31/12/2013 tot 30/12/2020
Wonderkamers
 Wie de compleet vernieuwde Wonderkamers van het Gemeentemuseum Den Haag heeft bezocht, zal nooit meer durven beweren dat musea saai zijn.
31/12/2013 tot 30/12/2020
Ontdek het moderne
 Ontdek de persoonlijke kant van moderne kunst.
01/01/2014 tot 31/12/2020
Het wonder van Delfts Blauw

15/04/2016 tot 20/08/2016
Zilverkunst in Nederland
 Hedendaagse kunstwerken die een verhaal vertellen, een gedachte overbrengen of humor bevatten.
27/05/2016 tot 24/09/2016
Constant - New Babylon
 Constant (1920-2005) vormt samen met Karel Appel en Corneille de Nederlandse component van het wereldberoemde CoBrA. .

17/06/2016 tot 05/11/2016
Baselitz, Lüpertz, Penck, Immendorff
 Duitse nieuwe figuratie.
24/06/2016 tot 22/10/2016
Bridget Riley - The Curve Paintings. 1961-2014
 Gemeentemuseum Den Haag heeft een bijzondere band met de ´grand dame van de Britse schilderkunst´

Haags Historisch Museum
31/12/2013 tot 30/12/2020
Haags Historisch Museum
26/11/2015 tot 30/12/2020
Den Haag Vandaag, 1945 tot nu
 In de de vaste presentatie Den Haag Vandaag, 1945 tot nu besteedt het Museum aandacht aan de veranderingen in de stad na de Tweede Wereldoorlog.

Heden
02/06/2016 tot 08/07/2016
Jonas Raps
 In zijn eerste solo tentoonstelling toont Jonas Raps, winnaar van de Heden Start Prijs 2015, bij Heden nieuw werk en een muurschildering.

Humanity House
31/12/2013 tot 30/12/2020
Humanity House
 In het Humanity House zie, hoor en beleef je wat het betekent om te moeten overleven in een conflictsituatie of een ramp.
31/12/2015 tot 30/12/2016
Collateral. The human cost of explosive violence in Ukraine

Huygens’ Hofwijck
31/12/2013 tot 30/12/2020
De Gouden Eeuw van Constantijn
 Er wordt ingezoomd op Constantijn Huygens' band met de Oranjes.
31/12/2013 tot 30/12/2020
Christiaan onder de sterren
 Op de zolderverdieping huist de permanente tentoonstelling Christiaan onder de sterren.
06/04/2016 tot 29/10/2016
Christiaan kijkt!
 De naam van Christiaan Huygens, onze belangrijkste wetenschapper ooit, is onlosmakelijk verbonden aan de telescopie en de microscopie.

Kasteel Duivenvoorde
15/04/2016 tot 28/10/2016
Upstairs, Downstairs
 De historische interieurs zijn volledig ingericht: ontvangstzaal, zitkamers, slaapkamers, eetkamer, bibliotheek en mangelkamer.

Kinderboekenmuseum
22/08/2011 tot 30/12/2020
Kikker
 Kikker en zijn vriendjes hebben een vast onderkomen in het Kinderboekenmuseum. .
31/12/2013 tot 30/12/2020
Papiria
 Help jij Inktvraat te verslaan? Uiteraard krijg je hulp van bekenden als Dolfe Weerwolfje, Minoes en Pippi Langkous.
03/10/2014 tot 30/12/2020
ABC met de dieren mee
 Speel- en leertentoonstelling vol geliefde kinderboekenbeesten.

Koninklijke Bibliotheek
31/12/2013 tot 30/12/2020
Expositie Topstukken KB
 Onder de stukken zijn een handschrift (ca. 1450) met een bijzondere miniatuur en een tekening van het Colosseum.

Lange Voorhout
25/05/2016 tot 20/08/2016
Den Haag Sculptuur 2016 - Brasil, Beleza
 Elke zomer verandert het Lange Voorhout in een openluchtmuseum.
 gratis

Letterkundig Museum
04/04/2010 tot 30/12/2020
Het Pantheon
 Nederlandse en Vlaamse schrijvers vanaf de middeleeuwen tot heden.
31/12/2013 tot 30/12/2020
Nationale Schrijversgalerij
 Van Kader Abdolah tot Joost Zwagerman, van Louis Couperus tot Judith Herzberg en van de Schoolmeester tot Toon Tellegen: sta oog in oog met schrijvers van toen en nu.
31/12/2013 tot 30/12/2020
Het stenen bruidsbed

LhGWR
29/04/2016 tot 01/07/2016
Thomas Kuijpers - Paradigma II
 In zijn eerste grote solotentoonstelling toont Kuijpers recent en nieuw werk.
 gratis

Livingstone Gallery
14/05/2016 tot 01/07/2016
Zhivago Duncan, Raquel Maulwurf e.a.
 gratis

Loosduins Museum De Korenschuur
08/04/2016 tot 10/09/2016
Waldeck van historische buitenplaats Rust-hoek tot moderne woonwijk
 Expositie over het ontstaan van Waldeck. vanaf €2,00 , Jeugd: vanaf €1,00

Louis Couperus Museum
01/04/2016 tot 05/11/2016
Van Zero tot Kleine Zielen
 ZERO-kunstenaars Jan Schoonhoven en Yayoi Kusama, met als primeur: de plakboeken van Galerij Orez uit het archief van Leo Verboon!

Louwman Museum
31/12/2013 tot 30/12/2020
Louwman Museum
 In het Louwman Museum staat ´s-werelds oudste privécollectie automobielen.

Marcello’s Art Factory & Rock Gallery
14/06/2016 tot 29/06/2016
Jeffrey Huf - Met één been in de finale
 Jeffrey Huf, ondernemer, auteur, dj en nu ook kunstenaar! .
 gratis

Mauritshuis
08/06/2016 tot 03/09/2016
Vik Muniz
 Het Mauritshuis werpt nieuw licht op zijn eigen collectie door een bijzondere samenwerking met de Braziliaanse kunstenaar Vik Muniz.

Museon
4/02/2012 tot 30/12/2020
Satellieten - ver weg, toch dichtbij
 De bezoeker wordt duidelijk gemaakt wat er bij komt kijken om satellieten in de lucht te kunnen houden.
31/12/2013 tot 30/12/2020
Klimaatstudio
 Een Klimaatstudio waar je echt een uitzending kan maken.
31/12/2013 tot 30/12/2020
Jouw Wereld, Mijn Wereld
 Het verhaal van de oerknal tot de mens als creatief wezen.
31/12/2013 tot 30/12/2020
Nederland waterland
 In deze tentoonstelling draait alles om het Nederlandse waterbeheer.
31/12/2013 tot 30/12/2020
Poolzaal
 De tentoonstelling biedt bezoekers inzicht in de veranderingen die natuur als cultuur in het polaire gebied doormaken.
31/12/2013 tot 30/12/2020
Leefruimte
 Dieren moeten zich steeds verplaatsen. Ze zoeken voedsel, soortgenoten of nieuw leefgebied.
31/12/2013 tot 30/12/2020
Geluid, er is meer dan je hoort
 In deze themazaal kom je van alles over geluid te weten.
31/12/2013 tot 30/12/2020
Romeinen achter de duinen
 Met enkele unieke vondsten uit de omgeving van Den Haag wordt een indruk gegeven van het leven van de Romeinen en van de oorspron-

kelijke bewoners van het kustgebied.
31/12/2013 tot 30/12/2020
Vulkanen en aardbevingen
 Geologische processen die zich afspelen in het inwendige van de aarde, komen hier aan bod.
31/12/2013 tot 30/12/2020
Kind in oorlog
 Hoe was het om kind te zijn in oorlogstijd?
31/12/2013 tot 30/12/2020
Geologie & Techniek
 Geologische processen die zich afspelen in het inwendige van de aarde, komen hier aan bod.
31/12/2013 tot 30/12/2020
Water, bron voor iedereen
 Water was er al lang voordat er levende wezens op aarde kwamen.
31/12/2013 tot 30/12/2020
Komen en gaan
 Alles over vluchtelingen, emigratie, immigratie, gastarbeiders, asielzoekers in Nederland.
31/12/2013 tot 30/12/2020
Al-Arab
 Voorwerpen uit het heden en verleden van diverse Arabische landen.
31/12/2013 tot 30/12/2020
Recht & Vrede
 Neem plaats op de tribune en kruip in de huid van de rechter.
31/12/2013 tot 30/12/2020
Hoogland/Laagland
 Geologische processen die zich aan het aardoppervlak afspelen.
31/12/2013 tot 30/12/2020
Eerste kustbewoners
 De opgraving op de VINEX-locatie Ypenburg.
20/04/2016 tot 27/08/2016
National Geographic - Onbekende Wereld
 In de nieuwe fototentoonstelling Onbekende Wereld van National Geographic tonen topfoto-grafen hun meest spectaculaire foto's!
01/05/2016 tot 04/03/2017
Illusions - magie of wetenschap?
 Illusions is een expositie over onze zintuigen! Ervaar hoe bepaalde waarnemingen echt lijken maar door de hersenen toch verkeerd worden uitgelegd.

Museum Beelden aan Zee
17/03/2016 tot 04/02/2017
Anish Kapoor - Mountain
19/05/2016 tot 01/10/2016
Berend W. Bodenkamp - Samenhang
 In de Kleine Zaal van museum Beelden aan Zee zijn beelden te zien van Berend Bodenkamp.
24/05/2016 tot 01/10/2016
Brasil, Beleza
 Museum Beelden aan Zee presenteert in de zomer van 2016 de grote dubbelexpositie "Brasil, Beleza".

Museum Meermanno | Huis van het boek
11/03/2016 tot 27/08/2016
Snoopy en Charlie Brown: 65 jaar Peanuts
 Museum Meermanno | Huis van het boek viert de 65ste verjaardag van Peanuts met een vrolijke tentoonstelling voor de echte stripliefhebber.
17/06/2016 tot 22/10/2016
Fiep Westendorp - Een feest voor het oog!
 Tekeningen, affiches en reclame van Nederlands bekendste illustratrice.

Museum de Gevangenpoort
31/12/2013 tot 30/12/2020
Museum de Gevangenpoort
 Museum de Gevangenpoort is een uniek middeleeuws poortgebouw in het centrum van Den Haag.

Muzee Scheveningen
19/03/2016 tot 03/09/2016
De 'Sleep' – Honderd jaar scheepsbouw en scheepsreparatie op Scheveningen,

1905-2005
 Tentoonstelling over de nv Sleephelling Maatschappij Scheveningen (SMS). Op Scheveningen stond dit bedrijf bekend als de 'Sleep'.
18/06/2016 tot 09/07/2016
Haringkoppen verbinden Vlaardingen en Scheveningen

Nest
04/06/2016 tot 30/07/2016
Simon Senn - Trespassages
 Speciaal voor Trespassages maakt Simon Senn een nieuw werk dat aanhaakt op de actuele Europese situatie ten gevolge van het Syrische conflict.
 gratis

Nutshuis
29/04/2016 tot 24/06/2016
De Asielzoekmachine
 De krant/installatie van De Asielzoekmachine verbeeldt de verschillende stadia die een vluchteling doorloopt.
 gratis

Panorama Mesdag
31/12/2013 tot 30/12/2020
Panorama Mesdag
 Kijk 360° in het rond en onderga de magische illusie van het zinsbegoochelende panorama van Scheveningen uit 1881 in Museum Panorama Mesdag.
09/04/2016 tot 01/10/2016
Panorama Continuüm (2016)
 Panorama Mesdag toont een installatie van Zeger Reyers en Pietertje van Splunter.

Parts Project
21/05/2016 tot 09/07/2016
Robert Holyhead - Open grond
 Open grond geeft met een ruime selectie schilderijen en tekeningen inzicht in de rijkheid en eenheid van Holyheads coherente oeuvre. .
 gratis

SEA LIFE Scheveningen
19/02/2016 tot 30/12/2016
Wow, wat een klauw!
 Ontmoet de gepantserde divisie van de onderwaterwereld, inclusief de Japanse spinkrab, stekelkrabben en de kokosnootkrab in SEA LIFE Scheveningen.

Stroom Den Haag
05/04/2016 tot 02/07/2016
Another Reality. After Lina Bo Bardi
 Het belang van Lina Bo Bardi als architect is nagenoeg bekend. Ze realiseerde een aantal markante gebouwen in Brazilië, waarvan het Museu de Arte São Paolo, Casa de Vidro en SESC Pompeia het meest bekend zijn.

Vonkel
29/06/2016 tot 05/08/2016
Vincent Both, Maja Klaassens, Alexandra Martens
 Beeldend kunstenaar Steef Crombach (KABK, 2014) cureert in juli een groepsexpositie van jong talent.
 gratis

Voorbehoud
 De agenda die wij wekelijks op deze pagina's afdrukken is niet compleet. Door het grote aanbod zijn we genoodzaakt een selectie te maken. Dat geldt voor de theateragenda en de expositieagenda.

De hoofdredactie

INFORMATIE

Atrium
 Spui 70, 070-3533629
De Mesdag Collectie
 Laan van Meerdervoort 7F
 070-3621434
Escher in het Paleis
 Lange Voorhout 74
 070-4277730
Fotomuseum
 Den Haag
 Stadhouderslaan 43
 070-3381144
GEM
 Stadhouderslaan 43

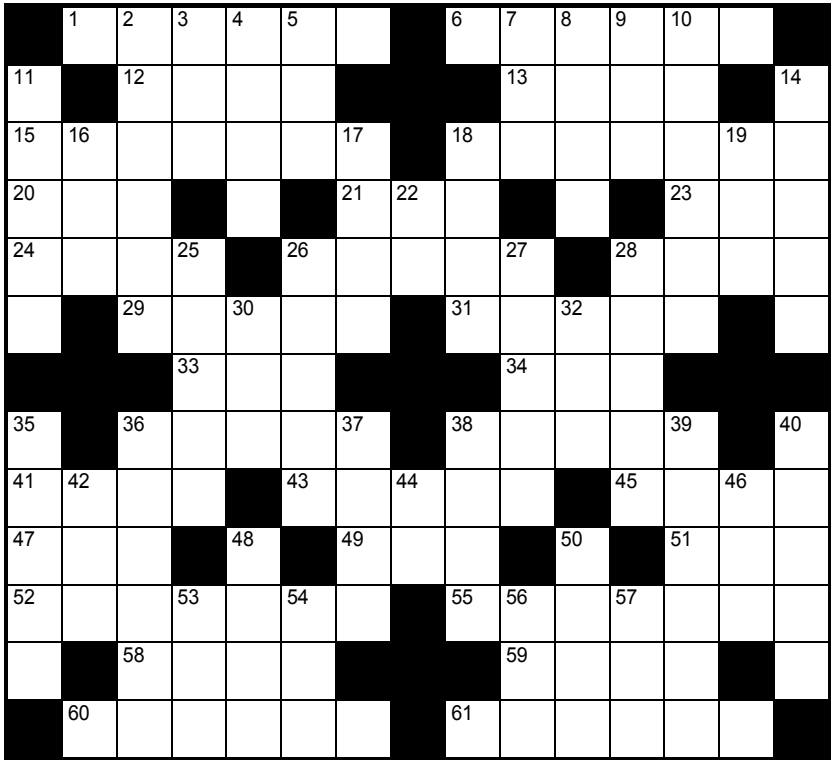
Haagse Kunstkring
 Denneweg 64
 070-3647585
Humanity House
 Prinsegracht 8
 070-3100050
Kinderboekenmuseum
 Prins Willem-Alexanderhof 5
 070-3339666
Koninklijke Bibliotheek
 Prins Willem-Alexanderhof 5

070-3140911
Letterkundig museum
 Prins Willem-Alexanderhof 5
 070-3339666
Louis Couperus Museum
 Javastraat 17
 070-3640653
Louwman Museum
 Leidsestraatweg 57
 070-3047373
Mauritshuis

Buitenhof 33
 070-3023456
Museum
 Stadhouderslaan 37
 070-3381338
Museum Meermanno
 Prinsessegracht 30
 070-3462700
Museum de Gevangenpoort
 Buitenhof 33
 070-3460861
Museum voor Communicatie

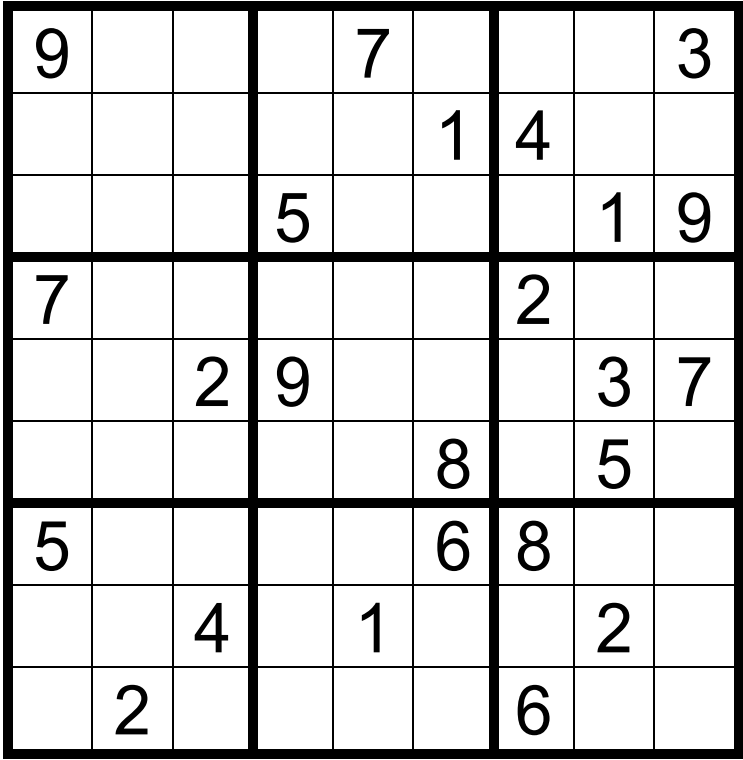
Zeestraat 82
 070-3307500
Panorama Mesdag
 Zeestraat 65
 070-3106665
Pulchri Studio
 Lange Voorhout 15
 070-3461735
Stroom Den Haag
 Hogewal 1
 070-3658985
Vonkel
 Assendelftstraat 19
 070-4278084

KRUISWOORDPUZZEL

- Horizontaal:** 1 opdracht
6 hardlopen 12 kerkgebruik
13 schildergerei 15 dienstkleiding
18 voortreffelijk 20 paard
21 hevig 23 bitterheid
24 weerinstituut (afk.)
26 gezicht 28 mineraal
29 gebergte in Zuid-Amerika
31 plant 33 plechtige gelofte
34 vod 36 pl. in Frankrijk
38 hoefdier 41 fruit 43 deel v.h. lichaam
45 riv. in Duitsland 47 november (afk.) 49 titel
- 51 waterdoorlatend
52 verdorven 55 sierlijk
58 afloop 59 moment
60 snack 61 haastig.
- Verticaal:** 2 meetkundig lichaam 3 venijn
4 koraaleiland 5 op grote afstand 7 vertrager
8 werelddeel 9 heidemeertje
10 treurdicht 11 knorrig
14 kaartenboek
16 kloosterzuster 17 wezen
- 18 insecteneter 19 Ned. voetbalclub 22 ambtshalve
25 traag 26 zetel 27 kweker
28 welriekende stof
30 duinvallei 32 boogbal
35 echopeiling 36 riol
37 as 38 overwinning
39 geruime tijd 40 dwaasheid
42 familielid 44 voorzetsel
46 mand 48 tip 50 bijbelse figuur 53 havenplaats 54 pl. in Gelderland 56 deel v.h. oor
57 erfelijkheidsdrager.

SUDOKU

OPLOSSINGEN VAN VORIGE WEEK

3	6	9	2	4	7	8	5	1
2	5	4	1	8	9	7	3	6
1	7	8	3	6	5	2	4	9
4	9	2	5	7	3	1	6	8
8	1	5	6	2	4	3	9	7
7	3	6	9	1	8	4	2	5
9	8	1	4	3	6	5	7	2
6	2	3	7	5	1	9	8	4
5	4	7	8	9	2	6	1	3

S	T	R	O	P	E	R	H	E	N	G	E	L	O
A	P	L	A	S	E	Z	O	U	T	P			
H	T	V	U	T	N	T	E	M	M	S			
A	R	D	K	O	R	E	A	A	N	S	O	M	
R	O	E	F	E	E	L	C	C	L	O	U		
A	M	E	L	A	N	D	G	E	B	R	U	I	K
			G	E	L				O	O	I		
T	O	R	N	A	D	O	G	U	N	S	T	I	G
A	M	O	S	A	R	R	U	S	E	T	E		
P	A	L	A	K	K	O	O	R	D	R	E	L	
T	N	K	M	A	L	T	E	I	M	E			
O	T	U	B	A	M	K	E	R	N	E			
E	P	I	S	T	E	L	M	A	G	A	Z	U	N

ABONNEMENT

Een abonnement kost € 99,- per jaar, daarvoor krijgt u de krant op papier en digitaal voor smartphone, tablet of pc. Een nieuwe jaarabonnee krijgt de krant 8 weken gratis en ontvangt een restaurantcheque van € 35,- of een waardebon van € 100,- te besteden bij kunstuitleen Heden. Wilt u eerst nader kennismaken, neem dan een proefabonnement van € 10,- voor 10 weken. Vul onderstaande antwoordstrook in en stuur deze naar: Den Haag Centraal, Antwoordnummer 24665, 2490 WB Den Haag. Postzegel niet nodig.

- ☐ **Ja**, ik neem een jaarabonnement op Den Haag Centraal en betaal slechts € 99,- voor 14 maanden en ontvang tevens de cadeaucheque. * ☐ Kunst ☐ Diner
☐ **Ja**, ik neem een proefabonnement van € 10 voor 10 nummers.*

☐ Dhr ☐ Mevr
Voorletter(s) en achternaam: _____

Telefoon: _____ E-mailadres: _____

Adres: _____ Huisnummer: __

Postcode: _____ Plaats: _____

IBAN/Bankrekeningnr: _____

Handtekening: _____

Heeft u alles goed ingevuld? Alleen dan kunnen wij uw aanvraag verwerken.

*Aanbod is uitsluitend geldig bij automatische incasso.

COLOFON

Den Haag Centraal B.V.

Juffrouw Idastraat 11 | 2513 BE Den Haag | 070-3644040 | www.denhaagcentraal.net

Hoofredacteur

Casper Postmaa

Chef redactie

Annerieke Simeone

Eindredactie

Herman Jansen

Stadsredactie

Kim Andriessen (coördinator)
Saskia Herberghs
Margreet Hofland
Vera de Jonckheere
Marc Konijn
Loek Moor
Alexander Münninghoff
Dick van Rietschoten
Marloe van der Schrier
Jan van der Ven
Danny Verbaan
Adrie van der Wel

Cultuurredactie

Tommy van Avermaete
Jan-Hendrik Bakker
Egbert van Faassen
Lisanne Hoogerwerf
Bert Jansma
Eric Korsten
Olivier van Nooten
Anneke Ruys
Jill Stolk
Dimitri van der Werf

Gemeentepolitiek

Mieke van Dixhoorn

Sportredactie

Klaas-Jan Droppert (coördinator)
Theo Bollerman (historie)
Karl Flieger
Bert Tielemans
Hans Willink

Rubrieken

Corien Bakker (archeologie)
Emilie Bolsius (medisch)
Daphne Browne (culinair)
Mira Feticu
Wendy Hendriksen (tuin)
Joke Korving
Caroline Ludwig
Raymond de Mooij (juridisch)
Willem Post (internationaal)
Ingrid Tiekens (taal)
Michiel de Vlieger (culinair)
Jimmy Tigges
Emmy van der Woude (onderwijs)
Terugblik: redactie Haags Gemeentearchief

Vormgeving

Anneke de Zwaan
Hans Fresen

Fotografie

Jurriaan Brobbel
Eveline van Egdorn
Piet Gispens
Mylène Siegers
Thomas Vahé
en fotopersbureaus WFA en Hollandse Hoogte

Columnisten

Jan D. Swart
Marcel Verreck
André Wetzel

Uitgever

René Wagemaker

Advertentieverkoop

Rogier Panis
panis@denhaagcentraal.net
mobiel: 06 24 62 65 01

Familieberichten

Dit betreft geboorte-, huwelijks-, overlijdensberichten, in memoriams of dankbetuigingen. Informeer naar onze tarieven bij de advertentieafdeling.

Correspondentie

• **Advertentie**
advertentie@denhaagcentraal.net
• **Redactie**
redactie@denhaagcentraal.net
• **Algemeen**
info@denhaagcentraal.net

Druk

Rodi Rotatiedruk, Diemen

Abonnementsprijzen

Jaar € 99,-
Halfjaar € 57,-
Kwartaal € 32,25
Digitaal abonnement
per jaar € 69,50

*Bij betaling met acceptgiro wordt € 2,50 administratiekosten in rekening gebracht.

@DENHAAGCENTRAAL

WWW.FACEBOOK.COM/DENHAAGCENTRAAL

ABONNEMENTENSERVICE

Voor opgave abonnementen, verhuizingen, bezorging en wijzigingen:

Bel 0172-476085 (ma t/m vr: 9 – 17 u),

of per e-mail: abonnementen@denhaagcentraal.net.

Voor opzeggingen (uitsluitend schriftelijk, uiterlijk 4 weken voor einde abonnementsperiode).